

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí
(komparativní případová studie obcí Tučapy, Dírná
a Choustník)**

Petra Jilemnická

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petra Jilemnická

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí Tučapy, Dírná a Choustník)

Název anglicky

Political aspects of management and development of the selected municipalities (case of study of municipalities Tučapy, Dírná and Choustník)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce Tučapy, Dírná a Choustník, které leží v Jihočeském kraji (okres Tábor).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obcí.
2. Identifikovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích (lokální politické subjekty, zájmové skupiny a podobně).
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje obcí a analyzovat vybrané investiční akce obecních samospráv.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako komparativní případová studie.

Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Tučapy, Dírná, Choustník, samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, komunální volby, volební strana, spolek

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J.; ILLNER, M.; KOSTELECKÝ, T.; VOBECKÁ, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) a Sociologický ústav AV ČR, 2011.
- ČMEJREK, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.
- ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČOPÍK, J.; KOPŘIVA, R.; ČMEJREK, J. Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of the Czech Republic. Local Government Studies č. 2, 2021, s. 167-185. DOI: 10.1080/03003930.2019.1699069.
- GALVASOVÁ, I.; BINEK, J.; CHABIČOVSKÁ, K.; HOLEČEK, J.; HALÁSEK, D. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9.
- HEINELT, H.; MAGINER, A.; CABRIA, M.; REYNAERTH, H. (eds.) Political leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 978-3-319-67410-0.
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- MOURITZEN, P. E.; SVARA, J. H. Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002. ISBN 978-0-8229-5785-0.
- OUTLÝ, J. Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-44.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí Tučapy, Dírná a Choustník)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 03. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a odborné konzultace, které mi pomohly při zpracování mé diplomové práce. Dále děkuji všem respondentům za jejich vstřícnost a ochotu při poskytování rozhovorů. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí Tučapy, Dírná a Choustník)

Abstrakt

Diplomová práce je komparativní případovou studií sledující politické aspekty řízení a rozvoje obcí Tučapy, Dírná a Choustník. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy a charakteristiky, které souvisí s tématem diplomové práce. Jedná se například o obecní samosprávu a vymezení její působnosti, systém komunálních voleb nebo rozpočet obce.

V druhé části, praktické, je zpracována charakteristika hlavních demografických a socioekonomických ukazatelů obcí s vyhodnocením jejich vlivů na rozvoj obce, na strategické plánování, fungování a rozhodování místní samosprávy a přehled plánovaných investic. V této části byla také formou rozhovorů analyzována místní samospráva a vzájemné vztahy zastupitelů sledovaných obcí. V závěru práce jsou zodpovězeny výzkumné otázky, týkající se politického systému řízení a rozhodování v obcích Tučapy, Dírná a Choustník.

Zpracováním této studie se potvrdil předpoklad, že starosta představuje dominantního aktéra ve všech zkoumaných obcích. Zároveň je hlavním iniciátorem v rámci rozhodování. Výsledky studie rovněž ukazují, že političtí aktéři vnímají pracovní schůze za důležité a velmi nápomocné pro budoucí rozhodování v zastupitelstvu.

Klíčová slova: Tučapy, Dírná, Choustník, samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, komunální volby, zastupitelstvo obce, starosta, rada obce

Political aspects of management and development of selected municipalities (case of study of municipalities Tučapy, Dírná and Choustník)

Abstract

This diploma thesis is a comparative case study investigating the political aspects of management and development of the municipalities of Tučapy, Dírná and Choustník. The theoretical part defines the basic concepts and characteristics related to the topic of the thesis. These include, for example, municipal self-government and the definition of its competences, the system of municipal elections or the municipal budget.

In the second part, the practical part, the characteristics of the main demographic and socio-economic indicators of municipalities with an evaluation of their impact on the development of the municipality, on strategic planning, functioning and decision-making of local government and an overview of planned investments. In this part, the local government and the interrelationships of the representatives of the municipalities under study were also analysed through interviews. The thesis concludes by answering the research questions concerning the political management and decision-making system in the municipalities of Tučapy, Dírná and Choustník.

The elaboration of this study confirmed the assumption that the mayor represents the dominant actors in all the studied municipalities. At the same time, he is the main initiator in decision-making. The results of the study also show that political actors perceive working meetings as important and very helpful for future decision-making in the municipal council.

Keywords: Tučapy, Dírná, Choustník, self-government, municipality development, municipal budget, municipal elections, municipal council, mayor, municipal council

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.1.1 Výzkumné otázky	13
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Veřejná správa.....	16
3.1.1 Státní správa a samospráva	16
3.1.2 Definice obce	17
3.1.3 Působnost obce	18
3.1.4 Orgány obce.....	19
3.2 Typologie modelů komunálních politických systémů obcí ČR.....	24
3.2.1 Pozice starosty	26
3.2.2 Rozhodování v obci	28
3.2.3 Pracovní schůze zastupitelstva.....	29
3.3 Volby do zastupitelstva obce	30
3.3.1 Volební systémy	30
3.3.2 Volební obvod.....	31
3.3.3 Forma kandidatury	31
3.3.4 Vznik a zánik mandátu	32
3.3.5 Způsoby volby	32
3.4 Hospodaření obce, rozpočet, dotace.....	33
3.4.1 Charakteristika rozpočtu obce	33
3.4.2 Struktura rozpočtu obce	33
3.4.3 Rozpočtový proces.....	35
3.4.4 Dotace	35
3.5 Meziobecní spolupráce.....	37
3.5.1 Dobrovolné svazky obcí	37
3.5.2 Místní akční skupiny.....	38
4 Vlastní práce.....	40
4.1 Charakteristika vybraných obcí.....	40
4.1.1 Charakteristika obce Tučapy	40
4.1.2 Charakteristika obce Dírná	42
4.1.3 Charakteristika obce Choustník	43
4.2 Demografický vývoj v obcích.....	44
4.2.1 Počet obyvatel v obcích	44

4.2.2	Shrnutí kapitoly demografický vývoj	50
4.3	Hospodaření vybraných obcí	51
4.3.1	Hospodaření obce Tučapy	51
4.3.2	Hospodaření obce Dírná	53
4.3.3	Hospodaření obce Choustník	55
4.3.4	Shrnutí kapitoly hospodaření obcí	56
4.4	Komunální systém voleb a samospráva v obcích	57
4.4.1	Komunální volby v obci Tučapy	58
4.4.2	Samospráva obce Tučapy	59
4.4.3	Komunální volby v obci Dírná	62
4.4.4	Samospráva obce Dírná	63
4.4.5	Komunální volby v obci Choustník	65
4.4.6	Samospráva obce Choustník	66
4.4.7	Shrnutí kapitoly Komunální systém voleb a samospráva v obcích	66
4.5	Rozhodování a investice v obcích	68
4.5.1	Rozhodování a investice v obci Tučapy	68
4.5.2	Rozhodování a investice v obci Dírná	70
4.5.3	Rozhodování a investice v obci Choustník	71
4.5.4	Shrnutí kapitoly Rozhodování a investice v obcích	72
5	Zhodnocení výsledků	74
6	Závěr	76
7	Seznam použitých zdrojů	79
8	Přílohy	83
8.1	Obrázky	83
8.2	Rozhovory s jednotlivými politickými aktéry zkoumaných obcí	84

Seznam obrázků

Obrázek 1	Struktura veřejné správy	16
Obrázek 2	Základní fáze procesu čerpání dotací	36
Obrázek 3	Mapa zkoumaných obcí	40
Obrázek 4	Mapa obce Tučapy	41
Obrázek 5	Mapa obce Dírná	42
Obrázek 6	Mapa obce Choustník	43

Seznam tabulek

Tabulka 1	Počet členů zastupitelstva na základě počtu obyvatel obce	19
Tabulka 2	Typologie vůdcovských stylů starostů	28
Tabulka 3	Schéma běžné části rozpočtu	34
Tabulka 4	Schéma kapitálové části rozpočtu	34
Tabulka 5	Počet obyvatel v obci Tučapy v letech 2016-2020	45

Tabulka 6 Pohyb obyvatel v obci Tučapy v letech 2016-2020.....	45
Tabulka 7 Vývoj věkové struktury obce Tučapy v letech 2016-2020	45
Tabulka 8 Počet obyvatel v obci Dírná v letech 2016-2020.....	47
Tabulka 9 Pohyb obyvatel v obci Dírná v letech 2016-2020	47
Tabulka 10 Vývoj věkové struktury obce Dírná v letech 2016-2020.....	48
Tabulka 11 Počet obyvatel v obci Choustník v letech 2016-2020	49
Tabulka 12 Pohyb obyvatel v obci Choustník v letech 2016-2020	49
Tabulka 13 Vývoj věkové struktury obce Choustník v letech 2016-2020	49
Tabulka 14 Hospodaření obce Tučapy v letech 2014-2020 (v tis. Kč)	51
Tabulka 15 Hospodaření obce Dírná v letech 2014-2020 (v tis. Kč)	53
Tabulka 16 Hospodaření obce Choustník v letech 2014-2020 (v tis. Kč).....	55

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v obci Tučapy v letech 2000-2020.....	44
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v obci Dírná v letech 2000-2020.....	46
Graf 3 Vývoj počtu obyvatel v obci Choustník v letech 2000-2020	48
Graf 4 Volební účast v obci v letech 2006-2018	59
Graf 5 Volební účast v obci Dírná v letech 2006-2018	63
Graf 6 Volební účast v obci Choustník v letech 2006-2018.....	65

1 Úvod

Obce jsou představovány jako základní stavební kameny veřejné správy v České republice. Důležitou roli hrají v systému veřejné moci nejen díky svému počtu, ale především díky svým kompetencím, které prostřednictvím svých orgánů vykonávají vůči občanům a dalším subjektům.

Dle ČSÚ je evidováno k 31.12.2021 v České republice celkem 6 258 obcí, z nichž se 76,1 % nachází ve velikostním rozmezí do 1000 obyvatel.¹ Do této velikostní skupiny patří také obce Tučapy, Choustník a Dírná, na které je tato diplomová práce zaměřena. Tyto malé venkovské obce představují pro své obyvatele především prostor k bydlení a trávení volného času, místo uspokojování potřeb a střed sociálních sítí. Některým obyvatelům nabízejí malé venkovské obce rovněž pracovní příležitosti, zkrátka jsou živým prostorem s řadou funkcí.

Diplomová práce je soustředěna na problematiku místní samosprávy a rozvoj obcí Tučapy, Dírná a Choustník, které jsou situovány v Jihočeském kraji. Důvodem výběru těchto třech obcí je skutečnost, že se jedná o obce ve vzájemné blízkosti, ke kterým má autorka blízký vztah, protože ve zmíněné obci Tučapy žije. Všechny tři obce jsou rovněž členy Svazku obcí Pod Horou a partnery MAS Česká Kanada. Práce se dělí na dvě části – teoretickou a praktickou. V rámci teoretické části jsou vymezeny základní pojmy z oblasti obecní samosprávy, komunálních voleb, hospodaření obcí a meziobecní spolupráce. Praktická část se zaměřuje na analýzu třech obcí z různých hledisek. Kapitoly jsou věnovány charakteristice obcí, socioekonomickým a demografickým ukazatelům, komunálnímu systému voleb a místní samosprávě jednotlivých obcí. Dále autorka analyzuje hospodaření obcí, rozhodování a investice ve vybraných obcích. Závěr práce obsahuje shrnutí a komparace všech zkoumaných aspektů u sledovaných obcí.

¹ Srov. Český statistický úřad [online] [2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2021>

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce Tučapy, Dírná a Choustník, které leží v Jihočeském kraji (okres Tábor). Obce spadají do regionu NUTS 2 Jihozápad a jsou členy Svazku obcí Pod Horou a partnery MAS Česká Kanada.

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obcí.
2. Identifikovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích (lokální politické subjekty, zájmové skupiny a podobně).
3. Definiovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje obcí a analyzovat vybrané investiční akce obecních samospráv.

2.1.1 Výzkumné otázky

Práce se orientuje na zkoumání konkrétních obcí. Za zásadní cíl této práce je možné považovat získání odpovědí na tyto výzkumné otázky:

1. Dle typologie P. E. Mouritzena a J. H. Svary, kteří se zabývali vnitřním uspořádáním obcí podle postavení starosty, je obecní uspořádání v České republice řazeno k systémům kolektivního vedení.² Jaký je průběh politických rozhodování v uvedených obcích? Jedná se rovněž o kolektivní vedení nebo převažuje snaha starosty prosadit svou vizi?
2. Jaká je role starostů zkoumaných obcí? Je hlavním hybatelem rozvoje zkoumaných obcí starosta? Podle dosavadních výzkumů se ukazuje, že v malých obcích je úloha starostů klíčová a rozhodující.³
3. Jaký mají vliv pracovní schůze zastupitelů na následném rozhodování v zastupitelstvu zkoumaných obcí?

² Srov. MOURITZEN, P. E., SVARA, J. H. *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002. ISBN 0-8229-5785-x., s. 5.

³ Srov. KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. *Sociologia* 5. 2017, s. 490.

Při zpracování diplomové práce vycházela autorka ze své bakalářské práce „Samospráva a rozvoj obce Tučapy“, kterou zpracovala pod vedením Ing. Jana Čopíka, Ph.D. a obhájila dne 17. 06. 2020 na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze, a kterou touto diplomovou prací rozšířila o komparaci s vybranými obcemi Dírná a Choustník.

2.2 Metodika

Komunální politiku lze sledovat dvěma způsoby. První způsob je takzvaný pohled shora, jenž nebere příliš ohled na místní specifika a pohlíží na komunální politiku jako na skutečně nejnižší patro politiky jako celku. Druhý způsob se naopak řídí tvrzením, že komunálních politik je takové množství, jako je obcí. Tento způsob je většinou vedený jako metoda jednotlivých případových studií, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení.⁴

K vypracování diplomové práce byl využit druhý pohled, který se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce je postavena jako komparativní případová studie třech okolních obcí Tučapy, Dírná a Choustník, které jsou členy Svazku obcí Pod Horou. Dle typologie komunálních politických modelů Petra Jüptnera, která je založená na členění obcí dle velikosti a počtu obyvatel, se zkoumané obce řadí do kategorie nejmenších obcí.⁵

Důvodem pro výběr těchto obcí je skutečnost, že zkoumané tři obce se nachází v Jihočeském kraji ve vzájemné blízkosti. Zároveň jsou členy Svazku obcí Pod Horou a partnery MAS Česká Kanada. Dalším faktorem pro výběr těchto obcí je skutečnost, že ve všech třech obcích působí uvolněný starosta a zmíněná obec Tučapy má navíc jako jediná ze sledovaných obcí v rámci samosprávy poradní orgán, kterým je rada obce. Volba těchto obcí byla také z toho důvodu, že autorka žije v obci Tučapy, tudíž využila znalosti místních poměrů a vztahů.

Při sběru dat a podkladů byly využity základní techniky, a to studium dostupných dokumentů sledovaných obcí a dotazování. Bylo prováděno celkem šest rozhovorů. Jednalo se o polo-standardizované rozhovory se současnými starosty/místostarosty v rámci každé

⁴ Srov. BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO – CDK, 2005. ISBN 80-7325-074-8, s. 166-167.

⁵ Srov. JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s. 83-95. Dle Petra Jüptnera se za nejmenší obce považují obce do 1700 obyvatel.

obce. Ve zkoumané obci Tučapy se uskutečnily rozhovory také se zastupiteli a členem rady. Otázky rozhovorů byly zaměřeny především na obecní samosprávu, komunální volby, hospodaření, rozhodovací proces, důležité investice či místní spolky. Tato technika posloužila jako prvotní zdroj kvalitativních dat.

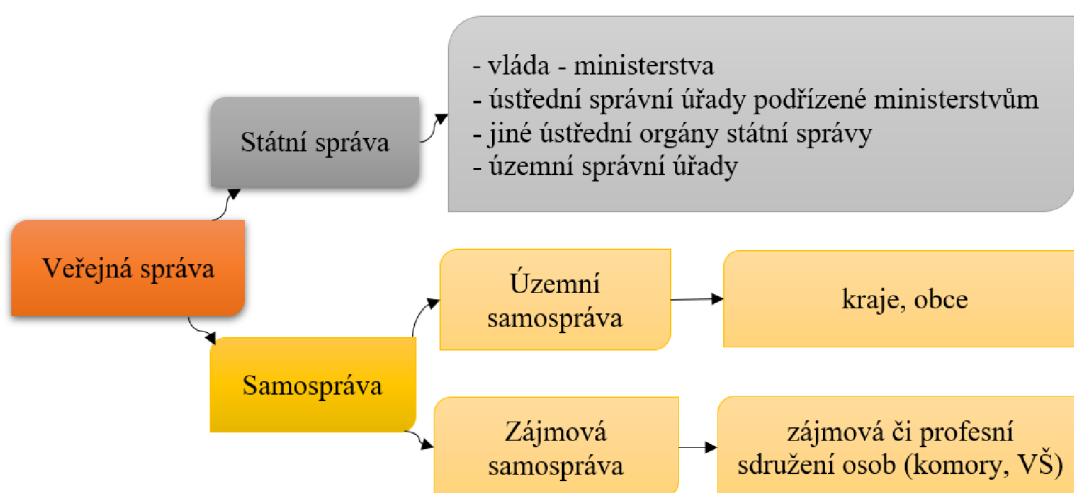
Přepisy rozhovorů s jednotlivými politickými aktéry obcí jsou uvedeny v příloze 8.2. Rozhovory s jednotlivými politickými aktéry zkoumaných obcí. Výroky jednotlivých představitelů obcí, týkající se hospodaření a investic, byly následně komparovány s veřejně dostupnými daty z webového portálu MONITOR (specializovaný informační portál Ministerstva financí ČR). K získání statistických dat byly použity webové stránky Českého statistického úřadu. Důležitým zdrojem informací byly také webové stránky jednotlivých obcí a spolků, interní dokumenty a brožury.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Pojmem veřejná správa se rozumí správní činnosti a úřady, jež vykonávají veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu.⁶ Veřejná správa je členěna na státní správu a samosprávu (viz obrázek níže).

Obrázek 1 Struktura veřejné správy

Zdroj: http://www.garep.cz/wp-content/gallery/vzdelavani/struktura_vs.jpg

3.1.1 Státní správa a samospráva

Státní správa je přímo nebo zprostředkovaně vedena ústřední vládou, jež tvoří nejvyšší orgán moci výkonné a politické. K dalším ústředním orgánům se specializovanou působností se řadí ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy například Český statistický úřad. Územní státní správa je založena na dvoustupňovém systému. První stupeň tvoří obecní úřady, respektive pověřené obecní úřady a úřady s rozšířenou působností vykonávající úkoly státní správy v rámci přenesené působnosti. Druhý stupeň tvoří krajské úřady. Pro státní správu platí jednotná úprava výkonu pro celé území státu, daná zákonem.⁷

⁶ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, s. 6.

⁷ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 24.

Samospráva se od státní správy odlišuje tím, že není vykonávána státem, nýbrž jinou institucí. Je tedy provázena určitou autonomií, tzn. právem vydávat vlastní předpisy, které mají charakter podzákonných předpisů. Avšak musí splňovat podmínku, aby nebyly v rozporu s ústavou a zákony.⁸ Samospráva je rozdělena na územní a zájmovou. Územní samospráva je rovněž založena na dvoustupňovém systému. Dle Ústavy ČR je základní jednotkou územní samosprávy obec a vyšším stupněm jsou vyšší územní správní celky kraje.⁹ Zájmová samospráva je charakterizována tím, že rozhoduje o svých záležitostech samostatně a její subjekty spojuje společný zájem. Příkladem jsou profesní komory, svazky, vysoké školy a sdružení.¹⁰

Územní samospráva obce

Územní samospráva obce je definována jako forma veřejné správy a vlády, která umožňuje samostatné spravování věcí veřejných, a to na území menším, než je stát. Dané území je vymezeno geograficky, žije v něm společenství občanů a realizuje samosprávu veřejných záležitostí, týkající se společenství občanů. Má rovněž právo samostatně hospodařit a nakládat se svým majetkem. Jedná-li se o rozhodování, tak to spočívá ve veřejné volbě a je realizováno buď přímou volbou, tedy referendem, kdy občané mají možnost rozhodnout přímo o zásadních otázkách v dané obci, či regionu nebo nepřímou volbou, tedy zastupitelskou demokracií.¹¹

3.1.2 Definice obce

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je obec definována jako základní územní samosprávné společenství občanů tvořící jeden celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je rovněž veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a hospodaří s ním samostatně za podmínek stanovených zákonem. V právních vztazích vystupuje svým jménem a je odpovědná z těchto vztahů.

⁸ Srov. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5, s. 112.

⁹ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 26.

¹⁰ LUKL, František a kol. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 12.

¹¹ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s.15.

Pro obec je rovněž charakteristické, že pečuje o všestranný rozvoj svého území, a především o potřeby svých občanů, dále chrání veřejný zájem.¹² Za občana obce se považuje fyzická osoba, která je státním občanem ČR a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Občan starší věku 18 let má právo volit a být volen do zastupitelstva obce, dále může hlasovat v místním referendu či může sdělovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem. Rovněž má právo nahlížet do rozpočtu obce a do jejího závěrečného účtu za uplynulý kalendářní rok atd. Všechna tato práva má i fyzická osoba starší 18 let, která je cizím státním občanem a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Výjimku tvoří fyzické osoby starší 18 let, které vlastní nemovitost v dané obci. Těm náleží všechna práva, kromě práva volit, být volen a hlasovat v místním referendu.¹³

3.1.3 Působnost obce

„V České republice je aplikován spojený model veřejné správy. Obce prostřednictvím svých orgánů tak vykonávají dvojí působnost.“¹⁴ Konkrétně se jedná o výkon samostatné působnosti, tedy samosprávy a přenesené působnosti, tedy státní správy.

Samostatná působnost je charakterizována tím, že obec vlastní samosprávnou funkci. Má určité zákonem upravené pravomoci, právo na samosprávu, ale také se samostatně rozhoduje v mnoha oblastech veřejné správy. Konkrétně do samostatné působnosti patří následující záležitosti: hospodaření obce, ať už s financemi či nemovitým i movitým majetkem a jejich nabývání, rozpočet obce a s ním i závěrečný účet obce, dále vydávání obecně závazných vyhlášek, místní referendum či ukládání pokut za správní delikty v samostatné působnosti a další.¹⁵

„Přenesenou působností rozumíme výkon státní správy, kterou stát přenesl na obce a jejíž rozsah vždy určují zákony.“¹⁶ Obec vydává nařízení obce, vede správní řízení, avšak řídí se zákony a jinými právními předpisy.

¹² § 1 § 2 odst. 1, 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

¹³ Srov. LUKL, František a kol. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 13.

¹⁴ LUKL, František a kol. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 13.

¹⁵ Srov. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 65.

¹⁶ LUKL, František a kol. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 14.

V současné době se rozlišují tři typy obcí podle toho, jak velký rozsah výkonu státní správy jim byl svěřen:

- „*obce (minimální – základní rozsah státní správy) – obce I. typu,*
- *obce s pověřenými obecními úřady – obce II. typu,*
- *obce s rozšířenou působností – obce III. typu.*“¹⁷

3.1.4 Orgány obce

„*Obec, jakožto veřejnoprávní korporace, může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů, respektive funkcionářů – fyzických osob.*“¹⁸ Nejdůležitějším orgánem je zastupitelstvo obce. Je to rovněž jediný obecní orgán, o kterém se zmiňuje Ústava ČR. Mezi další orgány obce patří starosta, rada obce, obecní úřad, komise a výbory. Orgány v rámci svých povinností plní různé úlohy, především schvalují dokumenty důležité pro fungování a rozvoj obce, ale také vytváří podmínky k rozvoji vztahů s vnějším okolím. Podrobná charakteristika jednotlivých orgánů bude popsána níže.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je považováno za základní orgán obecní samosprávy, jelikož o jeho složení rozhodují přímo občané v obecních volbách. Zastupitelé ze svých řad volí starostu, místostarostu a radu obce. Stanovení počtu členů zastupitelstva se odvíjí od počtu obyvatel viz tabulka 1 níže.

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva na základě počtu obyvatel obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
501 až 3000	7 až 15
3001 až 10000	11 až 25
10001 až 50000	15 až 35
50001 až 150000	25 až 45
nad 150000	35 až 55

Zdroj: § 68 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁷ LUKL, František a kol. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 14.

¹⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 67.

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, tzn. v okamžiku ukončení hlasování. „Člen zastupitelstva obce složí před zastupitelstvem obce slib a složení slibu potvrdí svým podpisem. Mandát vykonává člen zastupitelstva obce osobně a v souladu se svým slibem. Při výkonu mandátu člena zastupitelstva obce není vázán žádnými příkazy.“¹⁹ Zastupitel má tři základní práva, a to právo iniciativy, interpelace a právo informace. Právo iniciativy umožňuje zastupiteli předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím. Již zmíněné druhé právo, tedy právo interpelace, spočívá v tom, že zastupitel může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, její členy, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec a další. Písemnou odpověď na dotazy či připomínky musí obdržet do 30 dnů. Poslední právo, tedy právo informace, definuje zákon, jako právo požadovat od zaměstnanců obce (např. obecního úřadu) informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Informace musí být rovněž poskytnuta nejpozději do 30 dnů.

Mezi povinnosti zastupitele patří aktivní účast a vyvarování se střetu zájmů.²⁰ „Zastupitel je povinen účastnit se zasedání zastupitelstva a dalších orgánů, jejichž je členem. Má povinnost plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.“²¹

Zastupitelstvo má v pravomoci schvalovat program rozvoje obce, rozpočet a závěrečný účet obce. Dále může zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy, příspěvkové organizace. Je mu vyhrazeno také vydávat obecně závazné vyhlášky obce, rozhodovat o místním referendu a další.

K platnému usnesení zastupitelstva obce a následném rozhodnutí nebo volbě je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, pokud zákon nestanoví jinak. Zastupitelé se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce, ale vždy na území dané obce za případné účasti veřejnosti.²²

¹⁹ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 39.

²⁰ Srov. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 68.

²¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 68.

²² Srov. ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4, s. 38.

Rada obce

Výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti představuje rada obce, která je ze své činnosti odpovědná zastupitelstvu obce. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy rady, volenými z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je vždy lichý a tvoří ji nejméně pět a nejvýše jedenáct členů, přičemž nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Jestliže má zastupitelstvo obce méně než 15 členů, rada obce se nevolí. V takovém případě její pravomoc vykonává starosta a dochází k výraznému posílení jeho role. Avšak ne všechny pravomoci rady může starosta převzít. Některé pravomoci přebírá zastupitelstvo obce.²³

Rada obce se schází dle potřeby a její schůze, na rozdíl od zasedání zastupitelstva, jsou neveřejné. „*Rada obce je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů; k platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.*“²⁴ Mezi hlavní úkoly rady obce patří zejména příprava návrhů pro jednání zastupitelstva, účast v odborných komisích, výběrových komisích a spravování rozpočtu obce.

Starosta obce

Hlavní poslání starosty spočívá v tom, že zastupuje obec navenek. Jak uvádí Balík ve své knize „*Jde ale o paradox – ačkoliv starosta zastupuje obec navenek, sám o sobě je spíše orgánem bez pravomocí. Nemá totiž povahu statutárního orgánu, je součástí rady. Vzhledem k tomu, že není statutárním orgánem, musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich schválení.*“²⁵

Starosta obce představuje rovněž dominantního aktéra samosprávy tzv. lokálního leadera. Základní princip leadershipu spočívá ve schopnosti dosáhnout určitých stanovených cílů, a to pomocí přesvědčení ostatních o tom, aby tyto cíle vzali za své a podíleli se na jejich dosažení.²⁶

²³ Srov. ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4, s. 38.

²⁴ ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4, s. 38.

²⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 74.

²⁶ Srov. BERNARD, Josef. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty*. Praha, 2012. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, s. 21.

Starosta vykonává svou funkci jako uvolněný nebo neuvolněný. Uvolněný starosta se věnuje jako jediný člen samosprávy profesionálně jen své funkci. Opačným případem je neuvolněný starosta, který vykonává svou roli starosty souběžně se „svým“ zaměstnáním.²⁷ Starosta, stejně jako místostarosta, je volen do funkce zastupitelstvem obce. Ke kompetencím starosty patří jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu, uzavírání a ukončování pracovního poměru se zaměstnanci obce, svolávání a řízení zastupitelstva obce a rady, vykonávání politických rozhodnutí, ale také sledování života v obci, řešení problémů občanů či hájení a podporování jejich zájmů.²⁸

V řadě samospráv starosta zastupuje nejen roli administrativních zaměstnanců, ale vykonává i činnosti technického personálu. Podílí se osobně na zajištění potřebných služeb, jako je úklid sněhu, stavební úpravy veřejných služeb apod.

Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem, pokud je tato funkce zřízena a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. Funkce obecního úřadu spočívá v tom, že vykonává úkoly, které mu uložilo v samostatné působnosti zastupitelstvo obce či rada. Zároveň pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Úřad může být rozdělen na odbory a oddělení, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti. Toto dělení je v kompetenci rady obce, avšak ze zákona není povinné.

Funkce tajemníka je zřízena v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Ostatní obce mají rovněž možnost zvolit si tajemníka, avšak není to jejich povinnost. Tajemník je odpovědný starostovi a pokud v obci není, úkoly za něj přebírá starosta.²⁹

²⁷ Srov. BERNARD, Josef. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty*. Praha, 2012. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, s. 33.

²⁸ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 45-46.

²⁹ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s.28.

Výbory zastupitelstva

Zastupitelstvo má v pravomoci zřídit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě výborů, které předkládají svá stanoviska a návrhy zastupitelstvu. Povinnými výbory, které musí ze zákona zastupitelstvo zřídit, jsou finanční a kontrolní.

Dle pravidel musí být předseda výboru zároveň členem zastupitelstva a počet členů výboru musí být vždy lichý. Pravidla rovněž stanovují, že členem výboru nesmí být starosta, místostarosta, tajemník ani osoba zabezpečující rozpočtové či účetní práce.³⁰

Výbor se schází dle potřeby, následné usnesení se vyhotovuje v písemné formě a musí být podepsané předsedou výboru. Usnesení je platné v okamžiku, kdy s ním vyslovila souhlas nadpoloviční většina členů výboru. Výbor plní úkoly, které mu přidělí zastupitelstvo obce a za svou činnost mu rovněž zodpovídá.

Kompetencí finančního výboru je zejména kontrola účelně vynakládaných finančních prostředků obce a hospodaření s majetkem obce. K pravomocím kontrolního výboru patří kontrola plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, kontrola dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plnění úkolů svěřených zastupitelstvem obce.³¹

Komise

Rada obce zřizuje komise jako své poradní a iniciativní orgány. Komise mohou získat i status výkonného orgánu, ale jen v případě, že jim byl svěřen výkon přenesené působnosti. Již zmíněné komise poté předkládají svá stanoviska a náměty radě obce, které se zodpovídají. V případě výkonu přenesené působnosti je komise odpovědná starostovi obce. Názorným příkladem je přestupková komise, která projednává přestupky ale také povodňová komise či komise pro sociálně-právní ochranu dětí.³²

³⁰ Srov. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 78.

³¹ Srov. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 78.

³² Srov. LUKL, František a kol. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 19.

3.2 Typologie modelů komunálních politických systémů obcí ČR

Komunální systém neboli způsob obecního uspořádání se v různých zemích liší. Z pohledu komunální politiky jsou v České republice známy dvě základní typologie modelů komunálních politických systémů obcí ČR. Jedná se o typologii podle velikosti obcí, kde autorem je Petr Jüptner a typologii podle způsobu sestavování kandidátních listin, jejichž autorem je Václav Bubeníček.

Petr Jüptner ve své typologii dělí obce podle velikosti do čtyř skupin. První skupinou jsou nejmenší obce, následují obce menší střední velikosti, poté obce větší střední velikosti a poslední skupinu tvoří největší obce.³³

Nejmenší obce – v těchto obcích je určena hranice velikosti, a to zhruba do 1700 obyvatel. V těchto politických systémech se ucházejí o funkci především nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Formálně zde existují maximálně dvě politické strany, které mají zanedbatelný počet členů a většinou se zakládají až těsně před volbami. V takto malých obcích jsou pak politické strany chápány jako zdroj nesvárů a politikaření, oproti nezávislým kandidátům, kteří představují především „pracovitost a schopnost spolupráce“.

Obce menší střední velikosti – počet obyvatel v těchto obcích je určen v rozmezí 7001-9000. V těchto obcích kandidují jak nezávislí kandidáti, tak politické strany, přičemž kandidáti politických stran jsou převážně bezpartijní. Politický systém má podobu nesoutěživého charakteru, což je systém typu „velká rodina“, avšak vyskytuje se zde i soutěživý systém, přičemž se funkční charakteristiky politických systémů často střídají s volebními obdobími. Z důvodu absence přílišné aktivity, většinou voliči strany hodnotí zejména podle osobností na kandidátních listinách. Na těch se objevují i osoby, které nemají o politickou funkci zájem, avšak kandidátku jen doplňují za účelem splněního počtu, ale také aby vzbudili zájem o ostatní kandidáty na listině.³⁴

Obce větší střední velikosti – pro tuto kategorii je rozmezí stanoveno na 9001-45000 obyvatel. V těchto obcích dominují politické strany, jejichž kandidáti jsou převážně registrovaní členové. Dle Jüptnera „*Nejčastějším funkčním modelem politických systémů obcí VSO je „polosoutěživý systém“*“. *Pro tento systém je charakteristické obsazování*

³³ Srov. JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s. 83-95.

³⁴ Srov. JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s.83-89.

*exekutivních postů s ohledem na výsledky voleb a snížená míra soutěživosti v mezivolebním období.*³⁵

Největší obce – spodní hranice počtu obyvatel je stanovena na 45000. Do této kategorie patří převážně územně členěná statutární města. V těchto politických systémech zcela jednoznačně dominují politické strany. Naopak nezávislí kandidáti a jejich sdružení se v těchto systémech již neobjevují. Politický systém má podobu soutěživého charakteru a funguje zpravidla na principu „vlády a opozice“.³⁶

Pro autorčinu práci je relevantnější typologie podle Petra Jüptnera. Konkrétně kategorie obce do 1700 obyvatel, z důvodu velikosti zkoumaných obcí. Jak již bylo zmíněno, samosprávě nejmenších obcí většinou vládou nezávislí kandidáti, ať už jako jednotlivci, sdružení nebo nezávislí na kandidátkách stran. V nejmenších obcích platí pro tvorbu koalic z velké části zákon „každý s každým“ a nejmenší obce tak představují spíše jednu „velkou rodinu“.³⁷

Václav Bubeníček ve své typologii lokálních modelů demokracie za pomoci sestavování kandidátních listin uvádí čtyři modely. Konkrétně se jedná o model A – Neparticipativní model, model B – Apoliticko-demarchistický model, model C – Konsenzuální model a model D – Kompetitivní model.

Neparticipativní model se týká obcí, kde nezájem o místní politiku dosáhl takové míry, že ohrožuje trvání vlastní samosprávy. Jde například o zadlužené obce.

Apoliticko-demarchistický model představují obce, kde kandiduje pouze jeden politický subjekt, tedy výsledky jsou předem známé.

Konsenzuální model tvoří obce s plurativním stranickým systémem. Hlavní cíl spočívá v obsazení zastupitelských křesel za účelem zachování samostatnosti obce. Tento model se v malých venkovských obcích poměrně často vyznačuje modelem demokracie. Obce patřící do této skupiny C jsou charakterizovány bohatým spolkovým životem a politickou angažovaností v podobě vysoké volební účasti a způsobu kandidatury.

³⁵ JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s. 93.

³⁶ Srov. JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s. 95-97.

³⁷ Srov. JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s. 83-87.

Kompetitivní model se týká obcí, v nichž se prolínají různé mechanismy stranických systémů a sestavování kandidátních listin. V tomto modelu se objevuje vyšší úroveň rivality oproti předešlým skupinám.³⁸

3.2.1 Pozice starosty

Samotné roli starosty obce věnovali větší pozornost Mouritzen a Svava ve své knize *Leadership at the Apex Politicians and Administrators in Western Local Governments*. (2002). Ve své typologii představili čtyři typy komunálního uspořádání.

Prvním typem je systém silného starosty, který je charakterizován přímou volbou starosty. Ovládá většinu v zastupitelstvu a vykonává většinu exekutivních pravomocí. Je uplatňován např. ve Španělsku, Řecku, Itálii a ve většině Německa.³⁹ Následujícím uspořádáním je systém vůdce výboru. Ten charakterizuje osobu, která představuje jasného politického vůdce obce. Avšak nemusí se jednat o starostu obce. Leader obce se o své exekutivní pravomoci dělí s kolektivním orgánem tedy zastupitelstvem obce. Tento systém se objevuje v Dánsku či Švédsku. Třetí typ, systém kolektivního vedení, spočívá v tom, že exekutivní pravomoc je v „rukou“ kolektivního orgánu, respektive zastupitelstva. Systém se uplatňuje v České republice, Belgii nebo Nizozemí. V ČR je exekutivním kolektivním orgánem zvolena rada obce. V obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů se rada nevolí a pravomoci přebírá starosta spolu se zastupitelstvem obce. Poslední typ komunálního systému autoři nazvali jako systém manažerského výboru. Všechny exekutivní pravomoci náleží manažerovi, jenž vykonává profesionální administrativu. Starosta má pouze reprezentativní kompetence. Tento model je aplikován pouze v Irsku.⁴⁰

K povinnostem starosty zejména v menších obcích patří sledovat život v obci, komunikovat s občany obce, řešit jejich problémy či prosazovat jejich zájmy. Starosta také zastává role „údržbáře“, což znamená, že musí sledovat stav obecní infrastruktury a o vzniklých problémech informovat ostatní zastupitele a veřejnost.

³⁸ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 155-161.

³⁹ Srov. MOURITZEN, P. E., SVARA, J. H. *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002. ISBN 0-8229-5785-x., s. 5.

⁴⁰ Srov. MOURITZEN, P. E., SVARA, J. H. *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002. ISBN 0-8229-5785-x., s. 5.

V neposlední řadě starosta aktivně vyhledává informace o nenárokových dotačních titulech, které lze využít při financování investic v obci. „*Poznatky, které starostové při výkonu své funkce získávají, se stávají základem rozvojové agendy obcí. Značná část investic je finálně iniciována právě starosty. Přestože o investici či podobě rozpočtu rozhoduje zastupitelstvo obce, starostové jsou obvykle těmi, kdo zastupitele přesvědčí o nutnosti učinit takový krok.*“⁴¹

Typologie vůdcovských stylů starostů

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1.4, starosta představuje nejdůležitějšího aktéra samosprávy a zároveň lokálního leadera, jehož výkon může silně ovlivňovat fungování celé samosprávy. Jeho schopnost strategického uvažování a hledání možných rozvojových cílů a způsob jejich prosazování se jeví jako klíčové pro úspěšný rozvoj v obci.⁴²

Pro tvorbu typologie existují dvě klíčové dimenze, jejichž autory jsou Getimis a Hlepas. První dimenzí je postoj vůči výkonu moci, který je buď autoritářský nebo kooperativní. „*Autoritářští vůdci preferují hierarchické řízení a spoléhají se především na vlastní kompetence, naopak kooperativní vůdci jsou otevření vůči politické participaci a spoléhají se na podporu z komunity.*“⁴³

Druhou dimenzí je predispozice k výkonu moci, která má buď strategický nebo reproduktivní směr. Strategičtí vůdci usilují o dosažení změny, mají tendenci si vytyčovat dlouhodobé cíle a strategie k jejich dosažení. Naopak reproduktivní vůdci se snaží udržet si stav v daném okamžiku.⁴⁴

Zkombinují-li se tyto dvě dimenze, vznikne typologie vůdcovských stylů starostů, která je znázorněna v následující tabulce 2.

⁴¹ KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. *Sociologia* 5. 2017, s. 499.

⁴² Srov. BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 31.

⁴³ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 28.

⁴⁴ Srov. BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 28.

Tabulka 2 Typologie vůdcovských stylů starostů

Výkon moci	Kooperativní	Vizionář	Facilitátor konsenzu
	Autoritářský	"City Boss"	Protektor
		Strategický leadership	Reproduktivní leadership
Orientace leadershipu			

Zdroj: Getimis a Hlepas, Bernard a kol., 2011, s. 29

Starosta označovaný jako „vizionář“ kombinuje při výkonu své role úsilí o strategické jednání a důraz na plánované změny s otevřeným kooperativním postojem, kterým vyzývá občany k participaci. „Facilitátor konsenzu“ je charakterizován jako kooperativní, přičemž uvažuje méně strategicky. Termínem „city boss“ se označuje starosta, který kombinuje strategický výkon moci s důrazem na autoritářské řízení úřadu. Poslední vůdcovský styl „protektor“ trvá na hierarchickém řízení, kdy nevytváří rozvojové vize a strategie.⁴⁵

3.2.2 Rozhodování v obci

V rámci komunálního uspořádání je v České republice uplatňován systém kolektivního vedení. Díky tomuto systému lze předpokládat, že zastupitelé jsou těmi, na základě jejichž podnětů vzniká řada rozhodnutí. Konkrétně starosta a členové rady obce disponují pravomocemi exekutivy.

Autorka se při psaní této kapitoly inspirovala přímo studií zaměřenou na rozhodování v obci, kterou vypracovali autoři Kopřiva Radek, Čopík Jan a Čmejrek Jaroslav. Studie nese název „Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočet obcí“ a je zaměřena mimo jiné i na otázky rozhodování v obci. Konkrétně kdo v obci rozhoduje, zda se před veřejným zasedáním zastupitelstva konají pracovní porady zastupitelů a jak se podle velikosti obce určuje, jaké jsou rozhodovací mechanismy.⁴⁶

⁴⁵ Srov. BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 29.

⁴⁶ Srov. KOPŘIVA, R., ČOPÍK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 483.

V České republice mají v navrhování agendy obcí rozhodující úlohu starostové. Výjimku tvoří větší města s počtem obyvatel nad 30 000. Tam bývá stěžejním subjektem kolektivní orgán v podobě rady města, případně politické vedení či kolegium primátora.

Velikost obce je jedním z důležitých ukazatelů z hlediska mechanismu rozhodování o klíčových záležitostech obce. Výrazně silná je pozice starostů v menších obcích. Oproti tomu ve větších obcích je i přes významné postavení starostů, lokální politický život rozmanitější a do rozhodování a ostatních záležitostí je zapojeno více politických aktérů. Významnou roli zde také sehrává osobnost starosty, dále záleží na charakteru lokální občanské společnosti. Hranice mezi oběma typy obcí není zcela zjevná, avšak z hlediska mechanismu rozhodování lze diferencovat venkovské obce a malá města (do 15-20 tisíc obyvatel, Vajšhar 2008), kde role starosty je klíčová a na opačné straně větší města s větší pluralitou aktérů rozhodovacího procesu a s posílením kolektivního charakteru rozhodování.⁴⁷

Výsledky studie ukazují, že úloha starostů je z hlediska iniciativy k rozhodování o významných tématech v obci klíčová. „*Starostové přicházejí s impulzem k investicím ve valné většině obcí (83,6 %). Žádná jiná šetřená kategorie možných „iniciátorů“ není v daném ohledu tak významná. V přibližně každé páté municipalitě (21,7 %) je starosta uváděn jako dokonce jediný, kdo s takovým impulzem přichází. Význam ostatních sledovaných aktérů, kteří přicházejí s impulzem k rozhodování, není zanedbatelným, avšak je výrazně nižší oproti starostům obcí.*“⁴⁸

3.2.3 Pracovní schůze zastupitelstva

Velmi častá jsou pracovní jednání zastupitelů, která se konají před veřejným zasedáním zastupitelů. Na programu těchto pracovních jednání je zejména rozhodování o rozpočtu či významné investiční akci. Hlavním iniciátorem pracovních jednání bývá většinou starosta, případně vedení města (rada). Zastupitelé předem obdrží materiály pro jednání zastupitelstva a následně jsou jim konkrétní body blíže vysvětleny na pracovní schůzi starostou a příslušnými úředníky.⁴⁹

⁴⁷ Srov. KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 498-499.

⁴⁸ KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 490.

⁴⁹ Srov. KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 497-498.

3.3 Volby do zastupitelstva obce

K základním pilířům zastupitelské demokracie patří pravidelně pořádané svobodné volby, které umožňují občanům možnost výběru mezi politickými alternativami, představovanými jednotlivými stranami a kandidáty a poskytují zřídít legitimní politické a správní orgány.⁵⁰

V České republice jsou volby do zastupitelstva upraveny zákonem č. 491/2001 Sb. Volby se konají dle všeobecného, rovného a přímého volebního práva formou tajného hlasování a podle zásad poměrného zastoupení, přičemž funkční období zastupitelstev obcí je čtyřleté.⁵¹

Volební právo se rozlišuje na aktivní a pasivní. Aktivní volební právo, tzv. právo volit, má každý občan obce, tj. státní občan České republiky, který je v obci přihlášen k trvalému pobytu a dosáhl věku 18 let. Právo volit má rovněž občan jiného státu, který dosáhl věku 18 let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu a na základě mezinárodní úmluvy, kterou je Česká republika vázána. Pasivní volební právo je definováno jako možnost být volen.⁵²

3.3.1 Volební systémy

Volební systém je definován jako mechanismus, který transformuje hlasování voličů do podoby voleného zastupitelského orgánu. Používají se dva základní volební principy, a to většinový a proporcionální. Většinový volební systém je založený na jednomandátovém volebním obvodu. Ve volbách vyhrává strana, která zvítězila většinou hlasů v největším počtu volebních obvodů. Vítěz tedy získává všechny mandáty, které jsou v daném obvodu rozděleny. Výhoda systému spočívá v jeho jednoduchosti, efektivnosti. „*Nevýhodou však je značná disproportionálnita volebních výsledků, která může velice zvýhodnit silnější strany oproti slabším, nově vzniklým apod.*“⁵³

Pokud jde o volební systém proporcionální, ten je založen na principu vícemandátových obvodů.

⁵⁰ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 51.

⁵¹ § 1 odst. 2 a § 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

⁵² Srov. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 59-60.

⁵³ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 53.

Voliči si nevybírají mezi jednotlivými kandidáty, ale mezi kandidátními listinami. „Princip poměrného zastoupení je naopak velmi spravedlivý a jeho největší přednost spočívá v plnění základního úkolu voleb, tj. odhalit aktuální rozložení politických sil a přidělit jim mandáty.“⁵⁴ Nevýhodou systému je jeho složitost a těžkopádnost, tzn. získané hlasy se musí přepočítávat na mandáty, obtížněji se formuluje většina a exekutivní koalice. V České republice převládá princip proporcionalní neboli poměrný volební systém, který se používá například u voleb do krajských či obecních zastupitelstev.⁵⁵

3.3.2 Volební obvod

Velikost volebního obvodu se neměří územní rozlohou nebo počtem obyvatel, případně voličů, ale počtem přidělovaných mandátů v daném obvodu. Rozsah daného obvodu má vliv na proporcionalitu voleb, která se zvyšuje spolu s velikostí obvodu. Každá obec tvoří jeden volební obvod, avšak zastupitelé mohou vytvořit více volebních obvodů, a to podle počtu volených členů zastupitelstva v návaznosti na počet obyvatel v obci viz tabulka 1.⁵⁶

3.3.3 Forma kandidatury

V případě komunálního volebního systému se jedná o otevřené kandidátní listiny, kdy má volič možnost hlasovat pro konkrétní kandidátní listinu, jednotlivé kandidáty nebo má možnost kombinovat hlasování pro kandidáty z různých kandidátních listin.

Dle Zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí mohou být volebními stranami registrované politické strany a politická hnutí, nezávislí kandidáti či různá sdružení. Kandidát má možnost kandidovat pouze na jedné kandidátní listině volební strany pro volby do téhož zastupitelstva obce a v jednom volebním obvodu.⁵⁷

„Zatímco politické strany či hnutí jako registrované politické subjekty nepotřebují ke vstupu do volebního klání na obecní úrovni žádnou další kvalifikaci, nezávislí kandidáti a sdružení

⁵⁴ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 53.

⁵⁵ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 52-53.

⁵⁶ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 54.

⁵⁷ § 20 odst. 1-3 č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

*nezávislých kandidátů musí ke kandidátní listině připojit petici podepsanou voliči podporujícími jejich kandidaturu.*⁵⁸

3.3.4 Vznik a zánik mandátu

Mandát člena zastupitele vzniká zvolením, tedy v okamžiku ukončení hlasování. Pokud nastane situace, kdy se člen mandátu vzdá, nastupuje za člena tohoto zastupitelstva náhradník z kandidátní listiny té samé volební strany v pořadí, a to následující den po dni, kdy došlo k zániku mandátu. V případě že není žádný náhradník, zůstává mandát prázdný až do konce funkčního období.

Mandát člena zastupitele může zaniknout z následujících důvodů:

- odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce nebo složením slibu s výhradou
- rezignací na mandát člena zastupitelstva
- úmrtím člena zastupitelstva obce
- dnem sloučení obcí nebo připojení k jiné obci
- rozhodnutím soudu⁵⁹

3.3.5 Způsoby volby

Každý volič po obdržení hlasovacího lístku musí hlasovat osobně, pouze sám za sebe. Během volby se řídí instrukcemi uvedenými na hlasovacím lístku. Následně hlasovací lístek vloží do úřední obálky, kterou obdrží od volební komise. Obálku poté vhodí do volební urny.

„Volič může volbu provést třemi způsoby:

- *Na hlasovacím lístku může označit jednu volební stranu, čímž dává svůj hlas každému kandidátovi této strany.*
- *Nebo může označit jednotlivé kandidáty různých volebních stran, čímž každý z nich získává jeden hlas.*
- *Konečně může předchozí dva způsoby zkombinovat, a sice označit jednu volební stranu a z ostatních stran další jednotlivé kandidáty, čímž získávají hlas všichni jednotlivě označení kandidáti a z označené volební strany tolik kandidátů, kolik zbývá do počtu volených členů zastupitelstva.*⁶⁰

⁵⁸ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-802-247-3061-5, s. 61.

⁵⁹ Srov. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 87.

⁶⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 97.

3.4 Hospodaření obce, rozpočet, dotace

3.4.1 Charakteristika rozpočtu obce

Základním nástrojem hospodaření obce je rozpočet obce. Jedná se o finanční plán, který je vytvářen povinně na základě zákona a jímž se řídí financování činnosti obce. Rozpočtový proces každé obce je vymezen zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.⁶¹

Každá obec je povinna sestavit a následně schválit svůj rozpočet na období jednoho kalendářního roku. Obec při zpracování rozpočtu vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu, který především pomáhá obcím správně si nastavit dlouhodobou udržitelnost finančních prostředků a schopnost splácet svoje závazky. Zejména pro nejmenší obce je velkým přínosem. Střednědobý výhled rozpočtu je sestaven na budoucí období dvou až pěti let. Pravidlem však je, že rozpočet musí být vždy reálný, pravdivý a úplný.⁶²

3.4.2 Struktura rozpočtu obce

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný, kdy se výše příjmů rovná výši výdajů. Za určitých okolností může být rozpočet schválen i jako přebytkový nebo schodkový, přičemž schodek musí být pokryt finančními prostředky z minulých let či úvěrem nebo půjčkou. Sestavený návrh rozpočtu je dále projednáván ve finančním výboru a v radě obce.⁶³

Územní rozpočet se rozděluje na běžnou část rozpočtu a kapitálovou. Běžná část rozpočtu je chápána jako bilance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž většina se každoročně opakuje a slouží k zajištění provozu. Podrobné dělení běžné části rozpočtu je zobrazeno v tabulce 3.

⁶¹ § 1 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁶² Srov. LUKL, František a kol. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 39.

⁶³ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 63.

Tabulka 3 Schéma běžné části rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Daňové - svěřené daně - sdílené daně - místní daně - správní poplatky	- všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) - veřejný pořádek (policie, hasiči apod.) - vzdělání - péče o zdraví - bydlení - komunální služby - na podnikání - ostatní běžné výdaje (placené pokuty apod.) - placené úroky - běžné dotace jiným rozpočtům
Nedaňové - uživatelské poplatky za služby - příjmy z pronájmu majetku - příjmy od vlastních neziskových organizací - zisk z podnikání - ostatní	
Přijaté transfery - běžné dotace ze státního rozpočtu - běžné dotace ze státních fondů - od územních rozpočtů - ostatní běžné příjmy (přijaté dary, sankce apod.)	
Saldo – přebytek	Saldo – schodek

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*, 2015.

Kapitálová část rozpočtu (viz tabulka 4) se zaměřuje na příjmy a výdaje, které se vztahují na financování investičních potřeb. Tyto příjmy a výdaje jsou zpravidla jednorázové a neopakovatelné.⁶⁴

Tabulka 4 Schéma kapitálové části rozpočtu

Příjmy	Výdaje
- z prodeje majetku - kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy - příjmy z půjček apod. - příjmy z emise vlastních obligací - přebytek běžného rozpočtu - dary na investice apod.	- na investice - kapitálové dotace jiným rozpočtům - na nákup obligací, akcií - poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky - splátky dříve přijatých půjček - krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*, 2015.

⁶⁴ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 60.

3.4.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zahrnuje následující činnosti:

1. Sestavení návrhu municipálního rozpočtu
2. Projednání rozpočtu
3. Schválení návrhu rozpočtu
4. Plnění a kontrola rozpočtu
5. Přehled o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet obce
6. Audit

Sestavení návrhu rozpočtu má v kompetenci výkonný orgán obce, který představuje většinou finanční odbor. Návrh rozpočtu musí být zveřejněn nejméně 15 dnů před projednáním v zastupitelstvu obce na úřední desce a na internetových stránkách dané obce. Pokud tak obec neučiní, dopustí se přestupku a může jí být za to uložena pokuta až ve výši 1 milionu korun.⁶⁵

Samotné schvalování rozpočtu vykonává zastupitelstvo obce. Rozpočet musí být schválen před 1. lednem rozpočtového roku. V případě, že ke schválení nedojde, řídí se hospodaření obce od 1. ledna do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Tato pravidla stanoví zastupitelstvo obce a slouží k plynulému hospodaření obce. Konkrétně pravidla zabezpečují chod obecního úřadu obce, plnění na základě uzavřených smluvních vztahů vzniklých v minulých letech (např. splátky úvěrů), zabezpečují úhrady dodavatelských faktur a plnění povinností z pracovněprávních vztahů (výplata mezd, odvody sociálního a zdravotního pojištění). Povinností obce je řídit se těmito pravidly rozpočtového provizoria, za nedodržení hrozí rovněž pokuta.⁶⁶

3.4.4 Dotace

Dotace ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů krajů představují veřejné prostředky, které jsou poskytovány na konkrétní účel. Konkrétně pro obec jsou dotace důležitým zdrojem příjmů.

⁶⁵ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 60.

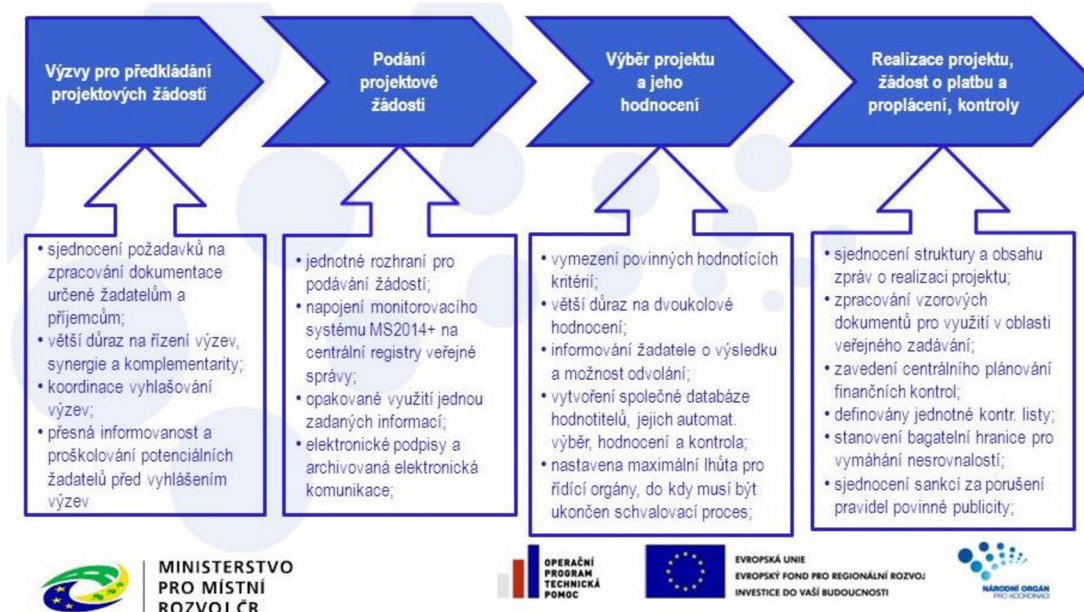
⁶⁶ Srov. LUKL, František a kol. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 42.

Obecně se dotace rozdělují na účelové a neúčelové neboli všeobecné. Účelové dotace se poskytují za předem stanovených podmínek a mohou být využity k určitému účelu (např. výstavba bytů, komunikace). Důležité je zmínit, že peněžní prostředky podléhají ročnímu vyúčtování a nevyčerpané se vrací. Naopak u všeobecných dotací není účel předem stanoven, tzn., že subjekt, který dotaci obdrží, ji může použít podle svého uvážení.⁶⁷

Dále se rozeznávají dotace běžné a kapitálové. Běžnými dotacemi obcí se rozumí příspěvky na výkon státní správy a působnosti obcí apod. Jsou poskytovány na financování provozních potřeb. Kapitálové dotace neboli investiční jsou využívány zpravidla na uhrazení výdajů spojených s investičním záměrem. Lze je získat ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů a z Evropské unie.⁶⁸

S úspěšným získáním dotace se pojí řada administrativy. Zejména investiční dotace jsou výrazně administrativně náročné na získání i na kontrolu.⁶⁹ Z tohoto důvodu si většina obcí najímá firmy, které se přímo specializují na administraci dotačních titulů. Základní fáze procesu čerpání dotací zobrazuje obrázek 2 níže, na kterém jsou popsány jednotlivé kroky od žádosti až k samotné realizaci projektu.

Obrázek 2 Základní fáze procesu čerpání dotací

Zdroj: Z internetové stránky www.DotaceEU.cz, NEVESELA, Kateřina

⁶⁷ Srov. ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. ISBN 978-80-213-2024-6, s. 83

⁶⁸ Srov. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 135-138.

⁶⁹ Srov. LUKL, František a kol. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2018. ISBN 978-80-906843-2-4, s. 51.

3.5 Meziobecní spolupráce

*„Obce mohou při výkonu samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje zejména na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu, na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí, zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.“*⁷⁰ Již zmíněná smlouva uzavřená ke splnění konkrétního úkolu je vytvořena mezi dvěma či více obcemi a uzavírá se na dobu určitou nebo neurčitou. Její zhotovení musí být písemně a smlouva musí být předem schválena zastupitelstvy obcí.⁷¹

V případě dobrovolnosti vyžaduje spolupráce obcí velké množství kompromisů, časově náročné vyjednávání, budování atmosféry důvěry mezi partnery, ale především ochotu k ústupkům. Spolupráce je možná i s obcemi jiných států. *„Obce mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. Mohou uzavírat s obcemi jiných států smlouvy o vzájemné spolupráci.“*⁷²

Meziobecní spolupráce představuje pro obce možnost zachování autonomie, a přitom postupné sblížení s okolními obcemi, které mají o spolupráci zájem. Jedná se o spolupráci s těmi, se kterými sdílí stejné potřeby a v rámci struktur, které jim vyhovují. Hlavními riziky meziobecní spolupráce jsou problémy s rozhodováním a s rozpočítáváním nákladů v případě společných služeb či projektů.⁷³ *„Výhodou je také skutečnost, že ke spolupráci může docházet ve vybraných zemích a při řešení konkrétních problémů. Tam kde je to zapotřebí. Spolupráce může narůstat, stejně tak může být revidována nebo ukončována.“*⁷⁴

3.5.1 Dobrovolné svazky obcí

Jak autorka uvádí v kapitole výše, obce mohou vytvářet svazky obcí, či mohou do již vytvořených svazků vstupovat. Jedná se o nejtypičtější formu spolupráce obcí ČR.

⁷⁰ ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, s. 34.

⁷¹ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, s. 34.

⁷² ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, s. 36.

⁷³ Srov. JEŽEK, Jiří a kolektiv. *Spolupráce obcí a měst: České a evropské přístupy ke slučování obcí a meziobecní spolupráci*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2015. ISBN 978-80-261-0698-2, s. 12-15.

⁷⁴ JEŽEK, Jiří a kolektiv. *Spolupráce obcí a měst: České a evropské přístupy ke slučování obcí a meziobecní spolupráci*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2015. ISBN 978-80-261-0698-2, s. 15.

Dobrovolné svazky obcí obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou přírodními, technickými či historickými hranicemi. Svazek obcí je právnickou osobou a členy mohou být jen obce. Svazek obcí je oprávněn vykonávat pouze takové záležitosti, spadající do samostatné působnosti obcí a činnosti pro ochranu a prosazování společných zájmů obcí.⁷⁵ „*Společný výkon některých úkolů snižuje administrativní zatížení obcí, což bývá velmi účelné, zvláště jedná-li se o populačně malé obce.*“⁷⁶

Činnosti svazku obcí se týkají např. oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, zabezpečování čistoty obce atd. Ve stanovách, které jsou přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí, musí být následující záležitosti: název a sídlo členů svazku obcí, předmět jejich činnosti, orgány svazku obcí, jejich působnost a způsob jejich rozhodování, majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí, zdroje příjmů svazku, způsob rozdělování zisku a další.⁷⁷

Svazky obcí často slouží jako základ pro jiné typy spolupráce. Konkrétně se jedná o místní akční skupiny a euroregiony, jimž bude věnována samostatná kapitola.

3.5.2 Místní akční skupiny

Místní akční skupiny představují společenství subjektů různého druhu, a to nestátních neziskových organizací, občanských sdružení, organizací soukromé podnikatelské sféry, jednotlivých obcí a svazku obcí, které svou činností přispívají k rozvoji venkova a zemědělství. Získávají finanční podporu pro svůj region od EU a národních programů metodou LEADER. Metoda LEADER funguje na principu místního partnerství veřejného a soukromého sektoru pod ochranou konkrétní MAS.⁷⁸

Místní akční skupiny musí tvořit geograficky stejnorodé území, které má celkový počet obyvatel v rozmezí od 10 do 100 000 a sdružuje zejména venkovské obce. Obecně platí, že zástupci soukromého sektoru (soukromí podnikatelé, neziskové organizace, fyzické osoby reprezentující zájmové skupiny) musí tvořit nejméně 50 % z místního partnerství.⁷⁹

⁷⁵ Srov. GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, HOLEČEK, Jan, HALÁSEK, Dušan. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9, s. 30-31.

⁷⁶ GALVASOVÁ, Iva a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9, s. 31.

⁷⁷ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, s. 35.

⁷⁸ Srov. GALVASOVÁ, Iva a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9, s. 34.

⁷⁹ Srov. ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana (2011). *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě*. Praha: SLON, s. 26-27.

Skupiny MAS mají různé právní formy. Ze zákona mohou být zřízeny jako občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti nebo zájmová sdružení právnických osob. Jednotlivé formy Místních akčních skupin mají odlišnou právní úpravu. „*Občanská sdružení jsou povinna se řídit ustanoveními zákona o sdružování občanů, zájmová sdružení právnických osob jsou vázána občanským zákoníkem, pro obecně prospěšné společnosti platí zákon o obecně prospěšných společnostech.*“⁸⁰

Povinností MAS je být registrována u Ministerstva vnitra ČR, dále musí mít stanoven statut, stanovy, organizační řád a struktura. Místní akční skupiny mají za úkol zajistit spolupráce a realizace místních rozvojových strategií a jejich naplňování. K tomu je nezbytná domluva lidí, kteří na základě svých požadavků a také svou aktivitou ovlivní rozvoj místa ve kterém žijí. Podpora je vyjádřena v rámci využití dotačních prostředků formou programů Leader. Obce spojuje do místních akčních skupin především společný zájem obecného rozvoje území. Některé MAS jsou zakládány monotematicky za účelem zbudování kanalizace i plynofikace. Po dosažení úkolu spolupráci ukončí. Na rozhodování se podílejí lidé v regionu, tedy starostové, zastupitelé, podnikatelé a občanská sdružení. Ti rozhodují, které projekty budou podpořeny. Místní akční skupiny napomáhají v úzké spolupráci se starosty, tedy nijak neohrožují obecní samosprávu.⁸¹

Většina místních akčních skupin má zpracovanou rozvojovou strategii s dlouhodobými záměry a prioritami. Nejčastější investiční záměry se týkají rekonstrukce, budování vodovodních sítí či kanalizací.

Financování místních akčních skupin probíhá jak z vlastních, tak i z cizích zdrojů. Vlastní zdroje MAS jsou tvořeny příspěvky od svých členů. Výše členských příspěvků je u MAS kombinace počtu obyvatel obce a pevné částky dle druhu subjektu, například 1000 Kč pro obec plus 3 Kč/obyvatele. Tyto příspěvky však tvoří jen malou částku celkových příjmů. Převyšují cizí finanční zdroje v podobě dotací a grantů, které jsou nejvíce čerpány z krajských zdrojů.⁸²

⁸⁰ GALVASOVÁ, Iva a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9, s. 34.

⁸¹ Srov. Webové stránky MAS Královédvorská [online] [2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.maskd.cz/role-mas-je-vyjasnena-jiz-davno/>

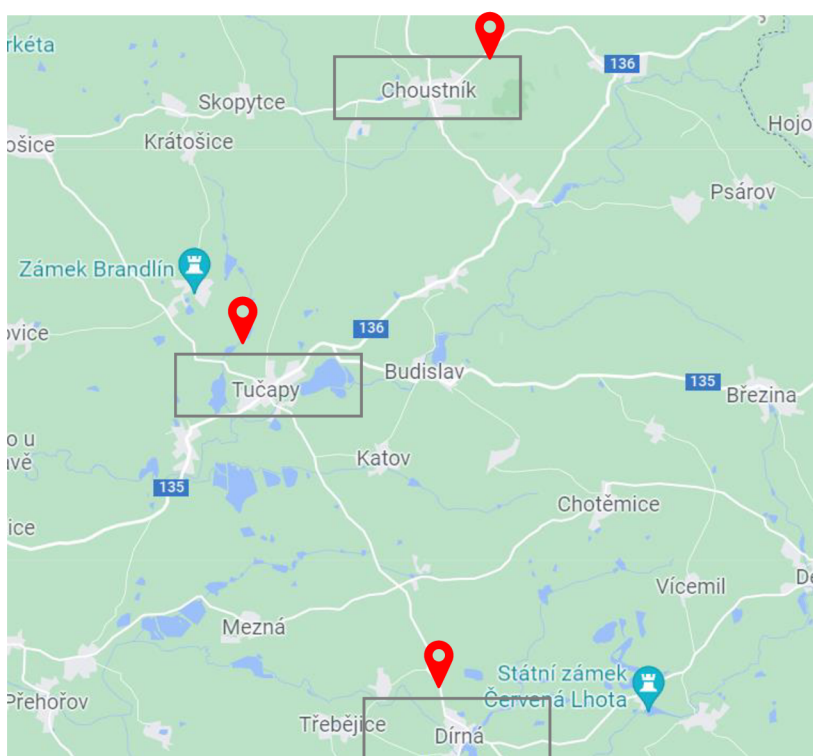
⁸² Srov. webové stránky Ministerstvo vnitra České republiky [online] [2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika vybraných obcí

Pro diplomovou práci autorka zvolila ke komparaci tři okolní obce. Tučapy, Choustník a Dírná, které se rozkládají na území Jihočeského kraje v okrese Tábor viz obrázek 3. Obce spadají do regionu NUTS 2 Jihozápad a jsou členy Svazku obcí Pod Horou a partnery MAS Česká Kanada. Podle typologie Petra Jüptnera lze obce zařadit do kategorie Nejmenší obce do 1700 obyvatel.⁸³

Obrázek 3 Mapa zkoumaných obcí

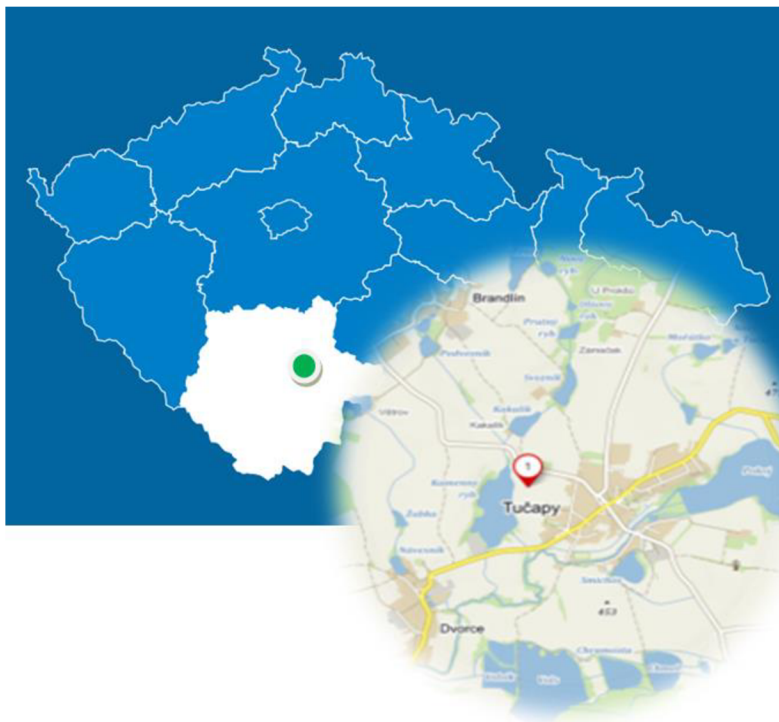
Zdroj: Vlastní zpracování, dostupné z www.mapy.cz

4.1.1 Charakteristika obce Tučapy

Obec Tučapy se skládá z třech místních částí, kterými jsou Tučapy, Dvorce a Brandlín. Toto sjednocení vzniklo dne 01. 01. 1963, kdy se sloučily tyto tři samostatné obce.

⁸³ Srov. JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2. 2004, s.83-89.

Obrázek 4 Mapa obce Tučapy

Zdroj: Z internetové stránky <https://1url.cz/7K4PJ>

Tučapy

Obec se nachází v okrese Tábor v Jihočeském kraji a to 20 km jihovýchodně od Tábora a 8 km severovýchodně od Soběslavi. Černovický potok, který obcí protéká, dělí obec Tučapy na horní a dolní část zvanou „Nouze“, která bývala původně židovská. Samotná část Tučapy má 580 obyvatel. Celková rozloha představuje 1 856 ha a její nadmořská výška činí průměrně 450 m n. m. Obecní úřad je situován v centru obce. Kromě obecního úřadu se v budově nachází pošta, místní knihovna, rehabilitace a kadeřnictví. V místní části Tučapy funguje základní a mateřská škola. K dětskému vyžití byla vybudována dvě dětská hřiště. Občanům jsou k dispozici dva obchody s potravinami, restaurace s tenisovým kurtem, čerpací stanice a nově je zřízen sportovní areál. V rámci zdravotnických služeb v obci funguje praktický lékař, který ordinuje pouze jednou týdně.⁸⁴

Místní část Dvorce představuje menší ves, část obce Tučapy. Je situována 2 km na jihozápad od Tučap, 7 km severovýchodně od Soběslavi a 20 km jihovýchodně od Tábora.

⁸⁴ Srov. webové stránky obce Tučapy [online] [2021-10-18]. Dostupné z: <http://tucapy.cz/soucasnost/ms-8289/p1=8289>

V obci žije zhruba 140 obyvatel. Ve Dvorcích má své působíště firma Kuplast, která je zaměřena na výrobu plastových lahví a dóz. Následně se výrobky využívají zejména při balení produktů v kosmetickém průmyslu, potravinářství, ale i farmacii.

Malebná vesnička Brandlín, místní část obce Tučapy, se nachází 2 km severovýchodně od Tučap směrem na Tábor. Žije zde 60 obyvatel. Dominantou Brandlína je zámek, který nabízí prohlídku interiérů s expozicemi nábytku, zámeckých hodin a stříbrných mincí. Součástí zámku je středověká krčma. Návštěvníci mohou absolvovat také prohlídku části věže, z níž je krásný výhled na okolní krajinu.⁸⁵

4.1.2 Charakteristika obce Dírná

Obec Dírná se skládá z pěti místních částí, kterými jsou Dírná, Lžín, Nová Ves, Záříčí a Závší. Dle ČSÚ k 31. 12. 2020 v obci žije 410 obyvatel.⁸⁶

Obrázek 5 Mapa obce Dírná

Zdroj: Z internetové stránky <https://1url.cz/7K4PJ>

Dírná

Místní část Dírná se nachází 10 km východně od Soběslavi v okrese Tábor. K významným památkám patří zámek Dírná, farní kostel sv. Vavřince nebo fara. V místní části Dírná se nachází obecní úřad, prodejna s potravinami, pošta, knihovna, dvě pohostinství, zámek a penzion „Ve mlýně“. Pro sportovní vyžití je občanům k dispozici tenisový kurt, volejbalové hřiště, fotbalové hřiště a dětské hřiště.

⁸⁵ Srov. webové stránky obce Tučapy [online] [2021-10-18]. Dostupné z: <http://tucapy.cz/soucasnost/ms-8289/p1=8289>

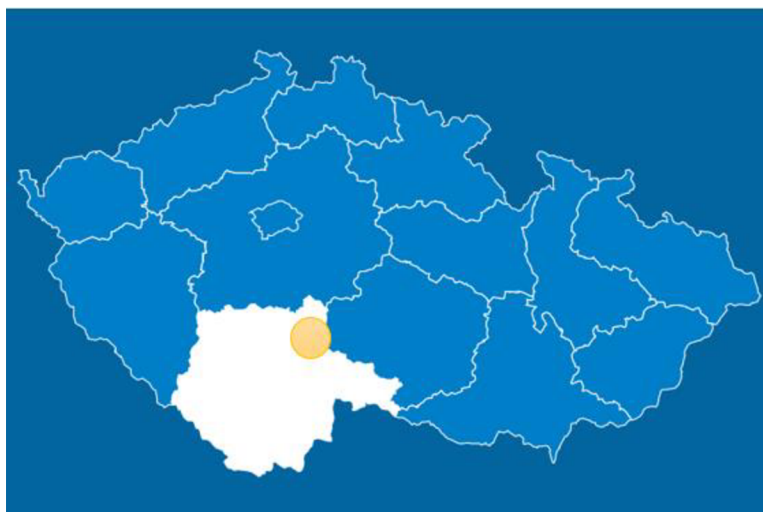
⁸⁶ Srov. Český statistický úřad [online] [2021-10-18]. Dostupné z: <https://1url.cz/QK4nr>

V místní části Dírná ordinuje praktický lékař, ale pouze jednou týdně. Dírná je lákadlem pro turisty, a to díky krásnému prostřední lesů a rybníků jižních Čech. Turisté mohou také využít cyklotrasy Praha – Vídeň k malebným vyjížděvkám. K turistickým atrakcím patří známý vodní zámek Červená Lhota, který je situován 3 km od Dírné. Obec byla v roce 2001 vyhlášena „Jihočeskou vesnicí roku“ v rámci soutěže Vesnice roku. Zajímavostí také je, že Dírná se stala partnerskou obcí švýcarské obce Forst-Lagenbühl.⁸⁷

4.1.3 Charakteristika obce Choustník

Obec Choustník se nachází v Jihočeském kraji v okrese Tábor. Skládá se ze třech místních částí: Choustník, Kajetín a Předboř. V obci žije 484 obyvatel (2020).⁸⁸

Obrázek 6 Mapa obce Choustník

Zdroj: Z internetové stránky <https://1url.cz/7K4PJ>

Choustník

V současné době se v místní části Choustník nachází základní a mateřská škola s tělocvičnou, pošta, zdravotnické zařízení, obchod s potravinami, hostinec a pekárna Opeko. Občané mohou využít také tenisové a basketbalové hřiště u školy. Dominantou je hrad Choustník, na kterém se pořádají každoroční Středověké oslavy. V místní části Choustník funguje výrobní závod, ve kterém se vyrábí chipsy Bohemia, CHio, Pomb-bär a dále výrobky značky NutLine.

⁸⁷ Srov. Aspida, s. r. o., Dírná. [online] [2021-10-18]. Dostupné z: <https://www.cestujemepocr.cz/Obec/Detail/4634/Dirna>

⁸⁸ Srov. Český statistický úřad [online] [2021-10-18]. Dostupné z: <https://1url.cz/WK46U>

4.2 Demografický vývoj v obcích

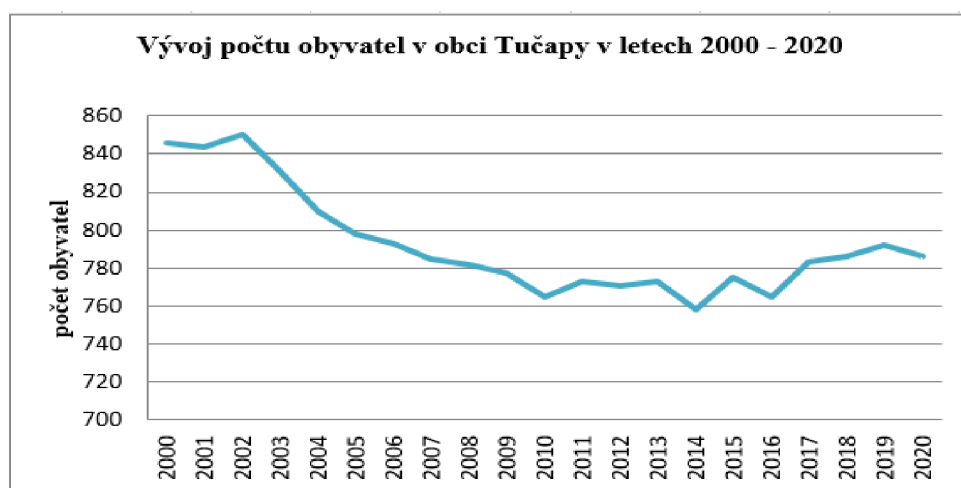
Tato kapitola je zaměřena na porovnání obyvatel vybraných obcí, a to z hlediska jejich počtu a struktury. Veškerá data, týkající se obyvatelstva, byla převzata z Českého statistického úřadu.

4.2.1 Počet obyvatel v obcích

Vývoj počtu obyvatel a aktuální počty obyvatel jsou pokládány za základní ukazatele charakteristiky obyvatel obce. Data o počtu obyvatel jsou poskytována Českým statistickým úřadem k 1.1. daného roku se stavem k 31.12. roku předešlého.

Tučapy

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v obci Tučapy v letech 2000-2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Z grafu 1 je patrné, že za sledované období v letech 2000-2020 dosáhly Tučapy nejvyššího počtu obyvatel v roce 2002. Konkrétně bylo zaznamenáno 850 obyvatel. Od té doby je zaznamenán pokles počtu obyvatel. Důvodem může být jak snížení porodnosti, tak stěhování občanů za pracovními příležitostmi. Odliv občanů ovlivňuje také nedostatek stavebních parcel v obci. „V současné době probíhá architektonická studie a po ní bude následovat jednání s vlastníky o odprodeji části jejich pozemků na zbudování příjezdových komunikací a inženýrských sítí.“⁸⁹ Tento proces bude velmi náročný a zdlouhavý, vzhledem k neochotě některých vlastníků k bezúplatnému převodu části svých pozemků na obec.

⁸⁹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

Tento převod je nutnou podmínkou pro vybudování obslužné komunikace k budoucím stavebním parcelám. Na oplátku obec zajistí současným majitelům zdarma přivedení inženýrských sítí na hranici jejich pozemků. Takto se pozemky majitelům finančně zhodnotí. Obec chce tímto gestem podpořit budoucí výstavbu.⁹⁰

Tabulka 5 Počet obyvatel v obci Tučapy v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Ženy	375	388	389	394	395
Muži	390	395	397	398	391
Celkem	765	783	786	792	786

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Tabulka 6 Pohyb obyvatel v obci Tučapy v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Přistěhovaní	15	37	18	13	18
Odstěhovaní	25	18	11	8	22
Narození	6	11	9	10	6
Úmrtí	6	12	13	9	8

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Ze statistik uvedených v tabulce 6 je patrné, že ve sledovaném období v letech 2016-2020 převyšoval počet přistěhovaných obyvatel nad počtem obyvatel, kteří se odstěhovali. Důvodem bylo především uvolnění nízkonákladových bytů, které byly ve vlastnictví soukromých subjektů. V posledním sledovaném roce 2020 byl značný nárůst obyvatel, kteří se odstěhovali. Odliv obyvatel je způsoben především nedostatkem pracovních příležitostí či stavebních parcel.

Tabulka 7 Vývoj věkové struktury obce Tučapy v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Věk 0–14	109	113	123	127	130
Věk 15–64	516	528	519	519	500
Věk 65 a více	140	142	146	146	156
Celkem	765	783	786	792	786

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

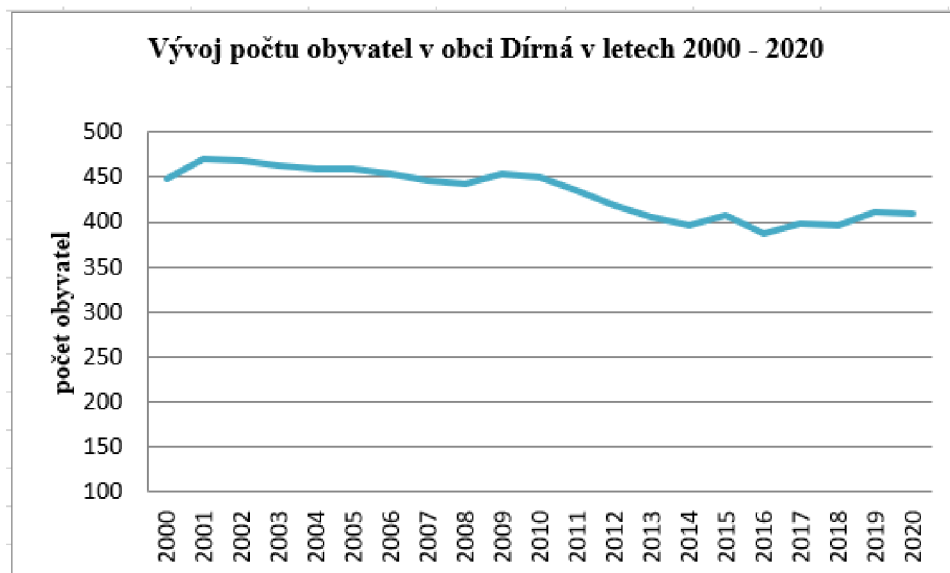
Dle ČSÚ k 31. 12. 2020 je v Tučapech evidováno 786 obyvatel. Za sledované období mají Tučapy největší podíl obyvatel v produktivním věku 15-64 let. Z toho vyplývá, že

⁹⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

místní populace postupně stárne, jak je znázorněno v tabulce 7. Je tedy nezbytné zajistit pro tuto skupinu sociální a zdravotnické služby v obci, které jsou zde momentálně nedostatečné.

Dírná

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v obci Dírná v letech 2000-2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Z grafu 2 vyplývá, že za sledované období obec Dírná zaznamenala nejvyšší nárůst obyvatel v roce 2001, konkrétně v obci žilo 470 obyvatel. Od té doby počet obyvatel postupně klesá. K 31.12.2020 je evidováno 410 obyvatel. Jak je patrné z grafu, křivka je ve fázi mírného růstu oproti předchozím rokům, což může být způsobeno převážně přílivem mladších obyvatel a zvýšenou porodností. Právě se zvýšeným počtem dětí v obci, vnímá starostka hlavní nedostatek v absenci školky a školy. „Hlavní nedostatek vidím v tom, že zde není škola a školka. V roce 2006 se obě instituce zrušily, i přesto že v roce 1990 jsem tady tu mateřskou školu založila, ale nevím, čím se to stalo, bylo tady málo dětí. Z jedné strany je to škoda, ale z druhé strany, když tady bylo málo dětí, tak to byla velká finanční zátěž pro obec. Takže jsem v rozporu, jestli je to škoda, nebo jestli je to dobře. Nicméně dnes si myslím, že se tu rodí hodně dětí a že bychom tu školku tady mohli mít, ale nedovedu to posoudit z té finanční stránky, jaká je to zátěž pro obec.“⁹¹

V rámci nové reformy se od 1. 1. 2020 změnilo financování regionálního školství. Nový způsob financování je dán nařízením vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního

⁹¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí. Finance jsou ze státního rozpočtu rozdělovány školám ne podle počtu žáků, ale podle počtu odučených hodin, tudíž malotřídky a jejich zřizovatelé (obce) tuto změnu uvítaly a finančně si „polepšily“.⁹²

Tabulka 8 Počet obyvatel v obci Dírná v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Ženy	202	206	207	212	208
Muži	186	193	190	200	202
Celkem	388	399	297	412	410

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Tabulka 9 Pohyb obyvatel v obci Dírná v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Přistěhovaní	2	20	1	21	9
Odstěhovaní	18	6	4	9	11
Narození	2	4	7	6	3
Úmrtí	6	7	6	3	3

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Za sledované období v letech 2016-2020 převyšuje počet odstěhovaných obyvatel. I přes tento fakt obec Dírná zaznamenala v roce 2019 nejvyšší příliv obyvatel, konkrétně se jednalo o 21 přistěhovalců. Celkový odliv obyvatel může být způsoben převážně nedostatkem bydlení pro mladou generaci či nedostatečnou pracovní nabídkou a s tím i související nízkou úrovní mzdového ohodnocení.

Stejného názoru je i starostka obce Dírné. „V obci je zaznamenán odliv mladé generace. Důvodem bude asi tady nedostatek parcel, nedostatek pracovních příležitostí, není tady školka a když obyvatelé jezdí do práce do Tábora, do Jindřichova Hradce, děti „odkládají“ po cestě a to znamená, že využívají jiné mateřské školky nebo jiné základní školy. Nicméně teď připravujeme asi devět parcel, tak by se situace mohla zlepšit, ale já už ty sociální služby nenabídnu, už to tady jednou zmizelo a je to složité. Dnes možná je trend jít bydlet na tu vesnici, protože tím autem je vše dostupnější, takže nemám strach, že by ten příliv mladých lidí nebyl kvůli stavebním parcelám, ale nebude tady určitě kvůli pracovním příležitostem.“⁹³

⁹² Srov. MŠMT *Reforma financování regionálního školství* [online] [2022-02-16]. Dostupné z: <https://1url.cz/aKcrh>

⁹³ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

Tabulka 10 Vývoj věkové struktury obce Dírná v letech 2016-2020

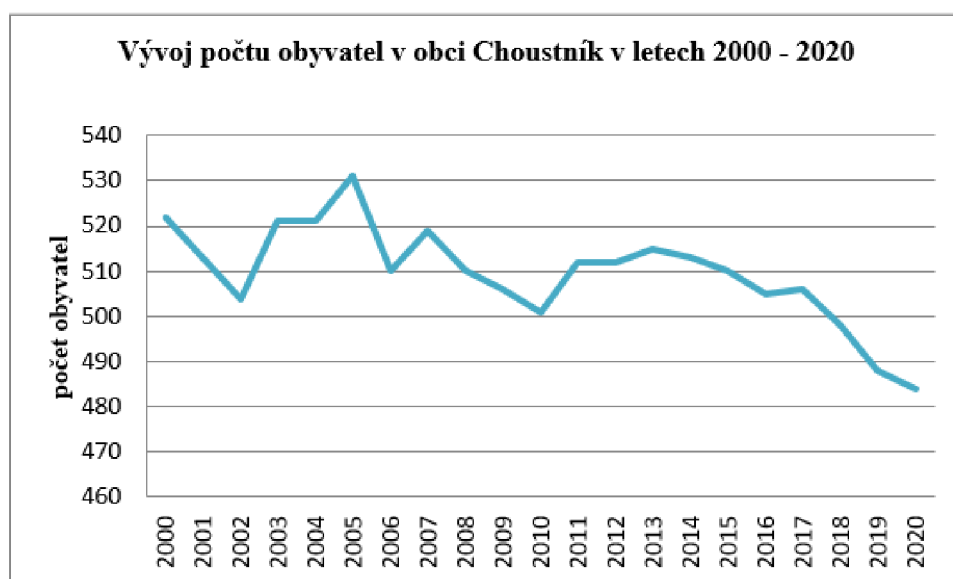
	2016	2017	2018	2019	2020
Věk 0–14	44	51	53	57	55
Věk 15–64	249	255	237	261	259
Věk 65 a více	95	93	86	94	96
Celkem	388	399	397	412	410

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Nejvyšší podíl obyvatel má obec Dírná stejně jako předchozí sledovaná obec Tučapy v produktivním věku 15-64 let. Nejnižší představuje skupina ve věku 0-14 let. V tabulce výše je patrné, že populace rychle stárne a stoupá tak podíl seniorů.

Choustník

Graf 3 Vývoj počtu obyvatel v obci Choustník v letech 2000-2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Obec Choustník dosáhla za sledované období nejvyššího počtu obyvatel v roce 2005. V tomto roce bylo evidováno 531 obyvatel. Od té doby však počet obyvatel klesá. Nejméně obyvatel v obci bylo evidováno v roce 2020, jak je i patrné z grafu výše. V tomto roce žilo v obci pouhých 484 obyvatel. Příčinou poklesu může být především stěhování obyvatel za lepšími životními podmínkami.

Tabulka 11 Počet obyvatel v obci Choustník v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Ženy	252	251	247	240	236
Muži	253	255	251	248	248
Celkem	505	506	498	488	484

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Tabulka 12 Pohyb obyvatel v obci Choustník v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Přistěhovaní	7	11	5	2	9
Odstěhovaní	8	9	11	12	12
Narození	2	7	5	4	3
Úmrtí	6	8	7	4	4

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

Dle statistik ČSÚ v obci Choustník za sledované období převyšoval počet odstěhovaných obyvatel nad počtem přistěhovaných. Odliv obyvatel může být způsoben především nedostatkem bytových jednotek či parcel ke vlastní stavbě. S tímto názorem se ztotožňuje i místostarosta obce Choustník, který vnímá nedostatek parcel jako hlavní problém. „*Obec nabízí pro turisty hrad. Pro budoucí obyvatele MŠ, ZŠ do 9. třídy, obchod, pekárnu, pracovní příležitosti, bohužel ne dostatek parcel. Děláme na tom, ale bylo to 30 předcházejících let naprosto ignorováno.*“⁹⁴

Obec Choustník nabízí nejvíce pracovních příležitostí pro své obyvatele. V obci funguje výrobní závod, ve kterém se vyrábí chipsy Bohemia, Chio, Pomb-bär a dále výrobky značky NutLine, tudíž zaměstnává velké množství místních obyvatel i dojíždějících. I přes tuto skutečnost se obec potýká s úbytkem obyvatel. Mladší generace se stěhuje do větších měst za vidinou lepší práce, vyššího finančního ohodnocení a široké nabídky služeb, kterými města disponují.

Tabulka 13 Vývoj věkové struktury obce Choustník v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Věk 0–14	75	80	74	69	66
Věk 15–64	323	318	315	309	304
Věk 65 a více	107	108	109	110	114
Celkem	505	506	498	488	484

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Databáze demografických údajů, ČSÚ

⁹⁴ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

Na základě tabulky 13 je patrné, že nejvyšší podíl obyvatel má obec Choustník v produktivním věku 15-64 let, nejnižší pak ve věku 0-14 let. Už z přechozích let vyplývá, že populace v dané obci stárne. Je tedy nezbytné se zaměřit především na rozvíjení aktivit pro tuto skupinu obyvatel, zejména poskytování pracovních příležitostí, zřízení bytových prostor či sociálních služeb a rozšířit možnosti k bydlení, protože právě tato skupina představuje aktivní sílu pro rozvoj obce.

4.2.2 Shrnutí kapitoly demografický vývoj

Ze statistik vyplývá, že ve všech třech sledovaných obcích žijí především starší obyvatelé oproti mladším. Stejného názoru je i člen rady obce Tučapy, který vnímá tento fakt jako nedostatek obce. „*Hlavním nedostatkem je úbytek mladých občanů z důvodu absence volných stavebních parcel. Dalším problémem se jeví nedostatek pracovních příležitostí a nedostatečně finančně ohodnocená pracovní místa v okolí.*“⁹⁵

Na tento problém se zaměřuje i Bernard a kol., ve své knize Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. „*Venkovské obce většinou nenabízejí tolik pracovních příležitostí, kolik mají ekonomicky aktivních občanů, a většina obyvatel tak do zaměstnání musí dojíždět.*“⁹⁶ Podniky mají tendenci se soustřeďovat ve městech, kde mají snadnější komunikaci, větší výběr pracovních sil apod. Příkladem slouží průmyslové odvětví, které není náročné na rozsah přírodních zdrojů a na prostor. Opakem jsou podniky, závislé na prostoru a využívání přírodních zdrojů, které jsou proto situovány ve venkovských oblastech, tedy zemědělská produkce, lesnictví, dřevozpracující průmysl atd. K uspokojování některých potřeb obyvatel jsou v malé intenzitě zastoupeny v obci některé služby, jako například pošta, obchod s potravinami atd. jak je tomu, tak i ve zkoumaných třech obcích.⁹⁷

Odliv mladší generace negativně ovlivňuje jak sociální, tak i ekonomický rozvoj obcí. V minulosti bylo v obcích více pracovních příležitostí. Konkrétně v obci Tučapy Jihočeský kraj zřídil v bývalém zámku domov pro seniory, který byl obsazen vyškoleným personálem (zdravotní sestry, pečovatelky atd.). V roce 2014 byl však domov pro seniory

⁹⁵ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

⁹⁶ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 113.

⁹⁷ Srov. BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 113.

uzavřen z důvodu zřízení nového pečovatelského komplexu v Bechyni. Někteří obyvatelé nachází uplatnění v terciárním a vzdělávacím sektoru v Tučapech, avšak většina obyvatel je nucena dojíždět za prací do okolních měst, především do Soběslavi a Tábora.

Nejvíce pracovních příležitostí ze zkoumaných obcí nabízí obec Choustník, kde funguje výrobní závod, jehož výroba se zaměřuje na chipsy Bohemia, Chio, Pomb-bär a dále výrobky značky NutLine. Firma zaměstnává přes 120 lidí ať už místních, či obyvatel z okolních obcí.

4.3 Hospodaření vybraných obcí

Tato kapitola se zabývá hospodařením a financováním obcí Tučapy, Dírná a Choustník. Všechny tři sledované obce se řídí návrhem rozpočtu schváleného usnesením zastupitelstva obce. Důležitým zdrojem pro vyhodnocování byly veřejně dostupné materiály poskytnuté obcemi jako například návrhy rozpočtů, závěrečné účty obce nebo přehledy získaných dotací. Údaje o hospodaření každé obce byly použity z veřejného informačního portálu Ministerstva financí ČR – MONITOR. V neposlední řadě byly využity informace získané z rozhovorů s představiteli všech třech obcí, kteří v rámci rozhovorů sdělili svoje názory, zkušenosti a cenné informace.

4.3.1 Hospodaření obce Tučapy

Tabulka 14 Hospodaření obce Tučapy v letech 2014-2020 (v tis. Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
příjmy celkem	12771	21336	14373	16003	27235	24694	41466
daňové	9636	9808	10582	11808	13423	14499	13802
kapitálové	20	47	20	16	207	81	0
nedaňové	1172	1583	1665	1861	1869	2233	1991
transfery investiční	80	321	66	929	7504	6364	22124
transfery neinvestiční	1263	9578	2041	1389	4231	1516	3549
výdaje celkem	22520	11755	13434	14035	29097	23457	40074
běžné	21886	10248	11705	11364	14541	12810	13847
kapitálové	633	1507	1729	2671	14556	10648	26227
saldo	-9749	9581	939	1968	-1862	1237	1392

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Z tabulky 14 je patrné, že v obecním rozpočtu převyšují kladná čísla. To znamená, že rozpočet v obci je poměrně stabilní. Nejvyšší schodek obec vykazovala v roce 2014 a to ve výši 9 749 tis. Kč. Tento schodek ovlivnily investiční akce „Oprava komunikace Hajka v Tučapech“ v přepočtu za 4 408 tis. Kč a „Oprava a udržování rybníků“ v hodnotě 7 400 tis. Kč. Část příjmů byla tvořena přijatou dotací od Jihočeského kraje ve výši 80 000 Kč. V roce 2018 představoval schodek částku 1 862 tis. Kč. Důvodem bylo „Zřízení vodovodu ve Dvorcích“ v přepočtu za 9 215 tis. Kč a „Oprava pozemní komunikace 11 c na Hajkách“ za 2 194 tis. Kč.⁹⁸ Na zhotovení těchto projektů obec získala dotace ve výši 7 504 tis. Kč. V rámci skupiny daňových příjmů tvoří nejvyšší podíl příjmy z Daně z přidané hodnoty (6 107 tis. Kč) a Daně z příjmů fyzických a právnických osob (5 800 tis. Kč).⁹⁹ V posledním sledovaném roce 2020 obec investovala do zřízení jazykové učebny v Základní a Mateřské škole Tučapy. Velkou investiční akcí byla také „Výstavba multifunkčního hřiště“ v obci. Další investici, kterou obec uskutečnila bylo „Pořízení nového dopravního automobilu pro místní hasiče“ v pořizovací ceně 978 042 Kč. Obci se podařilo získat na automobil dotace, a to od Ministerstva vnitra ČR poskytovanou prostřednictvím Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru ČR ve výši 450 000 Kč a dotaci od Jihočeského kraje ve výši Kč 300 000 Kč.¹⁰⁰

Z výše uvedených údajů vyplývá, že díky vhodně zvolené dotační politice se obci daří pomocí finančních titulů realizovat významné investiční akce. I přes lehké výkyvy si obec vede finančně dobře. Tuto skutečnost potvrzuje i samotný starosta obce Tučapy. *„Myslím si, že se obci velice daří držet ekonomickou hladinu v poměrně kladných číslech. I když se hodně investuje, snažíme si udržet vyrovnanou ekonomickou bilanci. Nejvíce nás zadlužila čistička odpadních vod v obci Tučapy. To bylo v roce 2010. Splácení tohoto dluhu alokovalo nemalou finanční částku, která pak chyběla na jiné investiční akce. Naší hlavní prioritou však bylo tento dluh uhradit.“* Konkrétně se jednalo o každoroční úhradu 1,2 mil. Kč z obecního rozpočtu na splácení dluhu. V souvislosti s podlimitností Základní a mateřské školy v Tučapech musel být z rozpočtu uvolněn další milion na dofinancování běžného provozu školy. Z tohoto důvodu nebylo 2,2 mil. Kč na straně příjmů k dispozici na ostatní potřebné investice.¹⁰¹

⁹⁸ Rozpočet obce Tučapy [online] [2021-11-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

⁹⁹ Rozpočet obce Tučapy [online] [2021-11-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

¹⁰⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

¹⁰¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

V současné době závažná situace, která souvisí se šířením pandemické nákazy SARS CoV-2 od března 2020 a návaznost na krizová opatření Vlády ČR měly, mají a budou mít „negativní“ dopad na příjmovou stránku rozpočtu obce. „V roce 2020 došlo zásadním způsobem ke snížení daňových příjmů obce a s ohledem na opatření v roce 2021 se propad daňových příjmů ještě zvýší. Zásadní propad v daňových příjmech zdaleka nepokryl „kompenzační“ příspěvek ze státního rozpočtu jako náhradu za koronavirové ztráty. Propad v daňových příjmech obce bude zásadní a ovlivňuje investice obce v současnosti realizované, ale i ty plánované. S ohledem na výše uvedené existuje vysoce pravděpodobné riziko nedostatečných vlastních zdrojů obce na dofinancování projektu v rozsahu dle projektové žádosti o dotaci, jehož dopad bude pro obec vysoce významný.“¹⁰²

Dle slov člena rady obce Tučapy, dopad rizika nedostatečných vlastních zdrojů představuje například nedokončení projektu, nutnost zadlužení obce, nemožnost investovat do dalších nezbytných projektů jako je oprava komunikací či zmrazení rozvoje obce na několik let.¹⁰³

4.3.2 Hospodaření obce Dírná

Tabulka 15 Hospodaření obce Dírná v letech 2014-2020 (v tis. Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
příjmy celkem	7162	9899	8515	9831	9917	10091	10001
daňové	5512	5751	6181	6563	7155	7784	7421
kapitálové	0	0	10	2	933	0	0
nedaňové	1061	880	943	897	893	872	1102
transfery investiční	0	2721	724	1335	846	240	230
transfery neinvestiční	590	547	658	1035	90	1195	1248
výdaje celkem	5537	8676	9090	9248	8313	8924	8693
běžné	5537	5486	6358	6868	7467	7733	8042
kapitálové	0	3190	2732	2380	845	1191	652
saldo	1625	1223	-575	583	1604	1167	1308

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

¹⁰² Příloha 8.2 Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

¹⁰³ Příloha 8.2 Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

Jediný schodek ve sledovaném období v letech 2014-2020 vykazovala obec v roce 2016 ve výši 575 tis. Kč. Tento schodek byl hrazen z ušetřených finančních prostředků z minulých let. Ostatní roky si obec vede finančně velmi dobře, daří se jí držet svou ekonomickou hladinu v kladných číslech, a to i především díky vhodně zvolené dotační politice. Tato slova potvrdila i starostka obce Dírná. „*Myslím si, že jsme spokojeni, výdaje nejsou tak vysoké a příjmy převyšují.*“¹⁰⁴

Na otázku, co nejvíce finančně zatěžuje obec odpověděla starostka následovně: „*Nejvíce obec finančně zatěžuje komunální odpad. Zvedly se poplatky za popelnice, poplatky za kontejnery a za svoz. Návratnost tříděného materiálu je malá.*“¹⁰⁵

Jak je patrné z tabulky nejvýznamnější položkou příjmů jsou příjmy daňové, do kterých patří např. daně z příjmů, zisku, výnosů, majetkové daně nebo daně a poplatky z vybraných činností a služeb. Tyto příjmy se postupně každoročně zvyšují. Opakem jsou nedaňové příjmy, které ve sledovaném období mají spíše klesající tendenci. Obec z těchto příjmů získává nejvyšší částku za komunální služby a územní rozvoj. Jedná se především o příjmy z pronájmu pozemků a movitých věcí. Kapitálové příjmy byly nejvyšší v roce 2018. Důvodem byl prodej dlouhodobého finančního majetku v podobě akcií ve výši 930 tis. Kč.

Obec Dírná se snaží rovněž využívat dotace. „*Dotace využíváme. Využíváme je z různých ministerstev z Jihočeského kraje a jsme za ně rádi.*“¹⁰⁶ Vzhledem k úspěšnému získávání dotací se jí daří realizovat plánované investiční akce. V roce 2020 obec získala dotace ve výši 1 478 tis. Kč, které následně použila na revitalizaci zeleně ve všech částech obce. V současné době obec získala dotaci na projektovou dokumentaci „*Prodloužení vodovodního řádu*“ do třech částí obce, které nemají vodu. Projektová dokumentace byla vyčíslena na 1 mil. Kč. V minulých letech se podařilo obci získat například velkou dotaci na „*multikáru*“, která činila 2 mil. Kč.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁰⁵ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁰⁶ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁰⁷ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

4.3.3 Hospodaření obce Choustník

Tabulka 16 Hospodaření obce Choustník v letech 2014-2020 (v tis. Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
příjmy celkem	12318	15588	13216	14748	21712	21861	16184
daňové	7685	8083	8712	9282	10744	11452	10738
kapitálové	261	0	0	52	26	125	131
nedaňové	3824	3817	3257	3965	8056	3340	4203
transfery investiční	0	2427	79	468	1802	1553	0
transfery neinvestiční	329	1279	968	981	1083	5391	1112
výdaje celkem	10796	12527	12846	16939	21705	22043	13261
běžné	8530	9082	10026	12332	14676	16060	11758
kapitálové	2266	3445	2820	4607	7029	5983	1503
saldo	1522	3061	370	-2191	7	-182	2923

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Stejně jako v obci Tučapy a Dírná se od roku 2014 postupně zvyšuje podíl daňových příjmů. Z výše uvedené tabulky 16 je zřejmé, že obci Choustník se ve sledovaném období 2014-2020 dařilo hospodařit s přebytkem. Výjimkou byl rok 2017 a 2019, kdy obec vykazovala schodek. Nejvyšší dotace byly přijaty v roce 2019 a byly poskytnuty na tyto investiční akce: „Připojení hydrovrtu CH-1, vodovod Choustník“ v roce 2019 ve výši 1 905 923 Kč. Na tuto investiční akci byla poskytnuta dotace ze Státního fondu životního prostředí České republiky ve výši 1 524 738 Kč, zbylých 381 185 Kč uhradila obec. Projekt „Obnova místních komunikací Choustník“ byl realizován v roce 2019 za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj a Jihočeského kraje. Celkové výdaje na projekt činily 3 260 932 Kč, z toho dotace ze státního rozpočtu představovala částku 2 282 652 Kč a dotace od Jihočeského kraje byla přijata ve výši 215 000 Kč. Zbylou částku ve výši 763 280 Kč si zafinancovala obec vlastním podílem. Předmětem tohoto projektu byla oprava nejvýznamnějších a páteřních místních komunikací části obce Kajetín. Dále byly v rámci projektu opraveny frekventované místní komunikace, které jsou denně využívány občany obce při cestování za prací, do škol, k lékaři, za nákupy apod. V roce 2019 byl realizován také projekt „Obnova školního hřiště Choustník“ za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Srov. webové stránky obce Choustník [online] [2021-11-22]. Dostupné z: <https://www.obec-choustnik.cz/>

Celkové výdaje projektu činily 1 957 335 Kč. Na tento projekt obec získala také dotaci ze státního rozpočtu ve výši 1 370 134 Kč tzn., že obec na tento projekt z vlastních finančních prostředků doplatila částku ve výši 587 201 Kč. Projekt spočíval v komplexní obnově a rekonstrukci části školního hřiště – víceúčelové antukové hřiště, běžecká dráha a doskočiště. Tímto projektem obec docílila zlepšení a zkvalitnění podmínek a bezpečnosti pro sportovní aktivity dětí základní školy při hodinách tělesné výchovy.¹⁰⁹

Celkově hodnotí místostarosta obce Choustník finanční situaci v obci pozitivně. „*Jsme dlouhodobě v plusu, nemáme ani korunu dluh.*“¹¹⁰ Dále místostarosta v rozhovoru prozradil, jaké výdědky obec zachraňuje. „*Od roku 2014 se nenavýšily státní příspěvky od státu. Přitom inflace peníze neskutečně zdevalvovala. Reálně dnes máme peněz možná o 50 % míň než před osmi lety. S bídou na základní provoz. Nás naštěstí zachraňují výdědky z hradu Choustník, který je obecní a vydělává. Co neuděláte z dotací, to není.*“¹¹¹

4.3.4 Shrnutí kapitoly hospodaření obcí

V rámci hospodaření si všechny tři sledované obce vedou finančně dobře a snaží si držet svou ekonomickou hladinu v kladných číslech. Ve většině sledovaných obdobích obce hospodařily s rozpočtovým přebytkem. Klíčovým zdrojem jsou pro ně daňové příjmy, které tvoří největší část rozpočtu. Finančně nejlépe si ve sledovaném období vedla obec Dírná, kdy pouze jednou vykazovala schodek.

Všechny tři obce využívají dotace k realizaci svých investičních akcí. Ve sledovaných obdobích obce investovaly do oprav pozemních komunikací, které je žádoucí neustále udržovat. V obci Tučapy se za větší investiční akci považovalo zřízení multifunkčního hřiště. Obec Choustník rovněž investovala do úpravy sportoviště při rekonstrukci části školního hřiště. Těmito projekty obce docílily především zvýšeného počtu možných sportovních aktivit provozovaných v dané lokalitě, podpořily všestranný pohybový rozvoj dětí a mládeže a zlepšily občanskou vybavenost dané obce a posílily mezilidské vztahy mezi dětmi a mládeží.

V obci Tučapy bude pokračovat realizace projektu „Rekonstrukce chodníku v obci Tučapy u Soběslavi část B“. Dále bude v letošním roce zahájen projekt za přispění finančních prostředků Jihočeského kraje „Oprava veřejné budovy obce“, jehož cílem je

¹⁰⁹ Srov. webové stránky obce Choustník [online] [2021-11-22]. Dostupné z: <https://www.obec-choustnik.cz/>

¹¹⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

¹¹¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

hospodářský rozvoj obcí, stavební obnova obytných a hospodářských objektů, obnova a výstavba občanské vybavenosti, technické infrastruktury a péče o krajinu. V rámci tohoto projektu bude probíhat rekonstrukce obytných obecních bytů pro mladé rodiny.¹¹² „Plánovaným projektem v rámci dotačního titulu Operačního programu životního prostředí je Program energetických úspor veřejných budov – opatření vedoucí ke snížení energetické náročnosti. V rámci tohoto projektu by se měla realizovat fotovoltaická elektrárna na střechě tělocvičny místní Základní a mateřské školy v Tučapech. Tímto opatřením se výrazně sníží energetická náročnost této budovy s ohledem na narůstající ceny elektrické energie. Tento projekt je vzhledem k dlouhodobému časovému horizontu realizace připraven pro nově zvolené obecní zastupitele.“¹¹³

Obec Choustník má v plánu se do budoucna zaměřit především na komunikace, které umožní prodávat nové stavební parcely. Dle místostarosty je právě nedostatek parcel považován za největší problém obce.¹¹⁴

Starostka obce Dírná plánuje tyto investiční akce: „Na příští rok plánujeme opravu třech silnic, což je vyčísleno přes 2 miliony. Dále máme naplánovanou opravu obecního úřadu, zateplení a bezbariérový přístup. Jsou tam dotace na kůrovce, ale to jsou dotace takové jenom malé dotace a také je v plánu oprava hřbitovní zdi.“¹¹⁵

4.4 Komunální systém voleb a samospráva v obcích

Cílem této kapitoly je charakterizovat komunální volby a samosprávu obcí Tučapy, Dírná a Choustník. Hlavním zdrojem byl webový portál www.volby.cz a rovněž výpovědi politických aktérů zkoumaných obcí. V následujících podkapitolách budou zkoumány jednotlivé obce a jejich volební výsledky za poslední volební období. Následně bude popsána samospráva sledovaných obcí.

Zastupitelé kandidují a jsou voleni do funkce především proto, že představují aktivní místní občany, jejichž zájmem je hledání společných cílů, které obec má. Již zmíněná samospráva jim dává příležitost svou aktivitu uplatnit.¹¹⁶

¹¹² Příloha 8.2. Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

¹¹³ Příloha 8.2. Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

¹¹⁴ Příloha 8.2. Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

¹¹⁵ Příloha 8.2. Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹¹⁶ Srov. BERNARD, Josef. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty*. Praha, 2012. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, s. 57.

4.4.1 Komunální volby v obci Tučapy

V obci Tučapy během posledního volebního období v roce 2018 kandidovalo celkem 60 kandidátů na čtyřech kandidátních listinách. Největší úspěch měla strana SDH Dvorce v čele se starostou obce, která získala nejvíce mandátů a to šest. Strana Hasiči a sportovci Tučapy získala celkem tři mandáty. Tučapy NEZÁVISLÍ získali také tři mandáty a Občané pro obec rovněž tři mandáty.¹¹⁷

Starosta obce Tučapy kandidoval vždy za stejnou stranu SDH Dvorce. Na otázku, jak sestavoval kandidátní listinu odpověděl následovně: „*Kandidátku jsem sestavoval podle zkušeností kandidátů z minulého volebního období a podle jejich zájmu a ochoty podílet se na vedení obce. To znamená, že v první třetině byli lidé, kteří měli zkušenosti z předcházejících volebních období s vedením obce.*“¹¹⁸ Slova starosty potvrdil i další dotazovaný, a to členka zastupitelstva obce Tučapy, která byla na kandidátní listině spolu se starostou obce. „*Byla jsem v kandidátce, kde byl starosta jako leader, který nabíral lidi a některé i do počtu.*“¹¹⁹

Dle slov člena rady obce, který kandidoval za stranu NEZÁVISLÍ Tučapy se kandidátní listina tvořila z kandidátů, kteří usilovali o opětovné zvolení do zastupitelstva. Ti obsadili první pozice na kandidátní listině. Následně byla kandidátní listina doplněna občany, kteří tam byli za účelem splnění počtu osob na kandidátce.

Autorku rovněž zajímalo, zda je obtížné sehnat 15 lidí na kandidátní listinu. „*Je to problém, protože ne všichni jsou ochotní a odborně schopní pracovat ve volném čase pro blaho obce,*“ reagoval člen rady obce Tučapy.¹²⁰ S jeho názorem souhlasí i starosta obce Tučapy. I přes tuto skutečnost byly v obci vytvořeny čtyři kandidátní listiny. Starosta je toho názoru, že tato vysoká pasivní volební účast je způsobena bohatou spolkovou činností v obci.

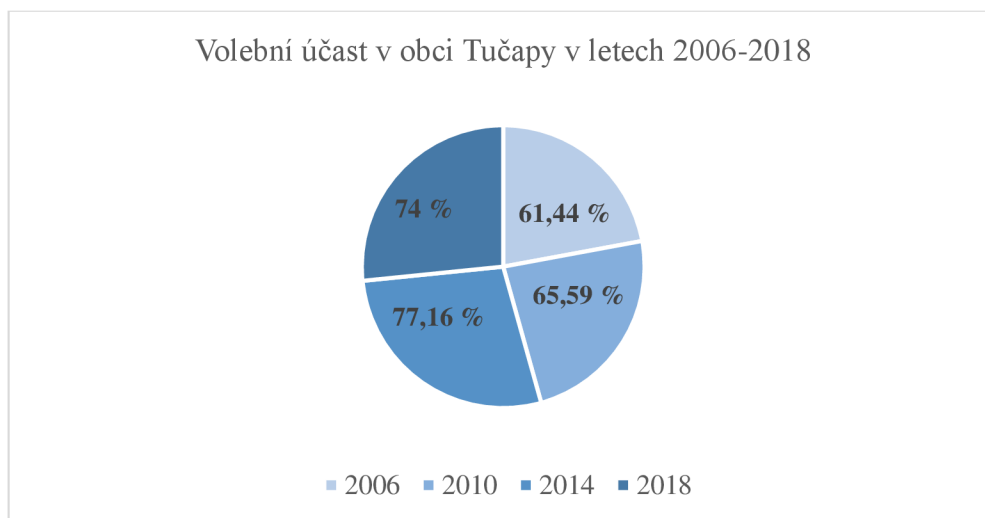
¹¹⁷ Srov. Volby do zastupitelstev obcí [online] [2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=3107&xobec=553239&xokrsek=2&xstat=0&xvyber=1>

¹¹⁸ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹¹⁹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 3 se zastupitelkou obce Tučapy

¹²⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

Graf 4 Volební účast v obci v letech 2006-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z volby.cz, ČSÚ

Z výše uvedeného grafu 4 vyplývá, že za sledované období v letech 2006-2018 má aktivní volební účast mírně rostoucí tendenci. I přesto, že v roce 2018 byl zaznamenán pokles o 3 %, stále se jedná o aktivní volební účast občanů. Na základě této skutečnosti je možné tvrdit, že občanům obce Tučapy není chod a vedení obce lhostejné a projevuje se zde vysoká míra politické participace občanů.

Zájem občanů o politické dění v obci vnímá i starosta obce Tučapy, který se k tomu vyjádřil následovně: „Z procentuálního výsledku, který je zveřejněn na stránkách obce, je patrné, že volební účast v obci Tučapy je dosti vysoká. Je to způsobeno zájmem lidí o výběr vhodných zástupců, kteří se budou podílet na chodu obce.“¹²¹

Občané mohou formou webových stránek nahlížet do dění místní samosprávy, kde jsou jim k dispozici např. zápisy ze zastupitelstva. Někteří obyvatelé obce se účastní i veřejných jednání zastupitelstva obce, kde mají možnost se vyjádřit k různým bodům programu.

4.4.2 Samospráva obce Tučapy

Starosta obce Tučapy

Starostou obce Tučapy je Pavel Novák, který je uvolněn pro svou funkci. Roli starosty vykonává již desátým rokem. Předtím byl v komunální politice činný jako zastupitel

¹²¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

a člen rady obce. V místní části Dvorce byl hodně aktivní v oblasti spolkové činnosti, a to nejen jako myslivec, ale i jako dobrovolný hasič.

Sám je toho názoru, že spolky představují nedílnou součást obce. *„Tyto spolky jsou především leckdy jediný nástroj pro sdružování a dobrovolné aktivity členů. Spolky, ať již to jsou myslivci, hasiči, nebo sportovci jsou nedílnou součástí obce, protože sdružují především místní občany a je na ně vždy spolehnouti. Nejen při ochraně zdraví a životů spoluobčanů, nebo pomoc při brigádách, ale i pořádání kulturních akcí. Zkrátka spolkové hnutí je z hlediska fungování obce velmi důležitým segmentem.“*¹²²

Místostarostu představuje Ing. Vladimír Pícha, který zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti.

Zastupitelstvo obce

Obec Tučapy je spravována zastupitelstvem, které je tvořeno z patnácti členů. Vzhledem k tomu, že se jedná o menší obec, se nabízí otázka, zda je nutné vést zastupitelstvo s patnácti členy. Starosta obce na tento dotaz odpověděl následovně: *„Dle Zákona o obcích jako obec s 786 obyvateli máme možnost jmenovat 7-15 členů zastupitelstva, přičemž naše zastupitelstvo má 15 členů. Je to způsobeno tím, že je v obci hodně kandidátek. Je tam snaha o to, udělat průřezovou kandidátku, kde by byli zastoupeni občané všech tří částí obce.“*¹²³

V současném zastupitelstvu působí členové jak z části Dvorce, tak z části Tučap a tak je složení poměrně vyrovnané. Zastupitelstvo se schází dle potřeby, většinou pětkrát do roka. Někteří zastupitelé jsou zároveň i členy výborů. V Tučapech se jedná o kontrolní a finanční výbor. Výbory se skládají ze tří členů.

Rada obce

Samosprávu obce Tučapy tvoří také rada obce, která je výkonným orgánem. Je tvořena pěti členy. V posledním volebním období se obměnili dva členové rady. V sestavování rady měl starosta obce Tučapy zcela jasno. V rozhovoru prozradil, že přímo věděl, jaké lidi tam chce. *„Jako starosta musím mít v radě lidi, se kterými chci spolupracovat a na které se mohu vždy 100% spolehnout. Každý manažer si přece vybírá tým spolupracovníků, kterým věří a se kterými chce spolupracovat. To platí nejen na pracovišti, ale i v komunální politice. Navíc před volbami jsem už s těmi lidmi kalkuloval.“*¹²⁴ Dle jeho

¹²² Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹²³ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹²⁴ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

slov je důležité být zkrátka připraven na tyto věci. To však neznamená, že se vždy na všem shodnou, ale minimálně o tom diskutují.

Úkolem rady obce je především zabezpečení finančního hospodaření obce a školy. Dále je v pravomocích rady projednávání investičních akcí a dotačních titulů před zasedáním zastupitelstva. V menších obcích se zpravidla rada nezřizuje, tuto funkci za ně vykonává starosta, avšak Tučapy patří mezi výjimky. Samotný starosta obce sdělil, že radu obce vnímá jako nedílnou součást vedení obce a považuje ji za důležitý poradní orgán starosty. Především, z toho důvodu, že se obec snaží využívat dotačních titulů, tak jsou součástí rady obce odborníci, kteří se orientují v dané problematice. Tudíž je rada pro starostu nezbytným zdrojem odborných informací.¹²⁵

Obecní úřad je spravován třemi zaměstnanci, kterými jsou starosta, ekonomická pracovnice a administrativní pracovnice. Obec dále zaměstnává tři pracovníky na technickou údržbu a správu obce. Občané se mohou o dění samosprávy dozvědět pomocí lokálního zpravodaje – Tučapský čáp, který vychází jednou za dva měsíce a je zdarma doručován do všech domácností. Důležité dokumenty jsou vyvěšeny na úřední desce Obecního úřadu v Tučapech. K informování občanů slouží rovněž internetový informační portál obce www.tucapy.cz.

Spolky v obci

V obci Tučapy fungují místní spolky, které přispívají k sociální soudržnosti občanů. Jedná se o Spolek dobrovolných hasičů Tučapy, Spolek dobrovolných hasičů Dvorce, Sportovní klub Tučapy, Myslivecký spolek Jasánek a Brandlínský spolek okrašlovací. Lze konstatovat, že spolkový život v obci je velmi bohatý. Dle slov člena rady jsou spolky důležité pro brigádnickou činnost. Především jsou ale spolky těmi, kteří zajišťují kulturní život v obci. „*Spolky by měly být především pravou rukou starosty a zastupitelstva obce. Vykonávají pro obec následující prospěšné činnosti, kterými jsou např. sběr železného šrotu v katastru obce, vysazování stromků v lesích, které jsou postiženy kůrovcovou kalamitou. Dále jsou to činnosti spojené s ochranou zdraví a majetku obyvatel obce v rámci hasičského záchranného sboru a pořadatelská činnost v rámci zabezpečení kulturních akcí a sdružování obyvatel.*“¹²⁶

Dále člen rady obce Tučapy prozradil, že obec každoročně z rozpočtu alokuje finanční částku na provoz místních spolků. Tyto spolky jsou v rámci společenských akcí

¹²⁵ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹²⁶ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

osvobozeny od finanční úhrady za pronájem obecních prostor, které slouží k pořádání kulturních akcí, kterými jsou např. koncerty, plesy. Samotný starosta obce je toho názoru, že obec podporuje místní spolky velice nadstandardně oproti jiným městům a obcím. *„Konkrétně vynakládáme statisíce na zajišťování spolkové činnosti. Za prvé to znamená přímou finanční podporu spolků za konkrétní brigádnickou činnost. Za druhé mohou spolky bezúplatně využívat obecní majetek. V praxi to znamená, že obec za ně platí náklady za energie a tak dále.“*¹²⁷

Podpora aktivit spolků je důležitou součástí výdajové strany rozpočtů řady českých obcí a ukazuje se, že podpora místních spolků je ze strany politických reprezentací obcí pokládána za jeden z důležitých aspektů územní samosprávy.¹²⁸

Tak je to i v případě zkoumané obce Tučapy. Podpora spolků je jedním z prioritních ukazatelů všech volebních subjektů. Činnost místních spolků je velmi důležitá. Díky konaným akcím se občané sdružují, udržují se tradice a utužují se sousedské vztahy mezi občany.

4.4.3 Komunální volby v obci Dírná

V obci Dírná kandidovalo v posledním volebním období v roce 2018 devět kandidátů na jedné kandidátní listině. Jednalo se o stranu Nezávislí kandidáti občanského zájmu Dírná. Na otázku, jak sestavovala starostka obce kandidátní listinu odpověděla následovně: *„Kandidátní listinu jsem sestavovala tak, že jsem chodila po mých známých. Nejdřív jakoby u těch blízkých kamarádů, kamarádek a pak když se potřebovalo víc lidí, tak jsem oslovila lidi, které jsem znala a bylo to docela jednoduché.“*¹²⁹

Dle jejích slov není problém sehnat 9 lidí na kandidátní listinu. Problém nastává, pokud starostka chce, aby na kandidátní listině byl zástupce z každé části obce. *„V těch vesnicích jsou lidi starší a už se nechtějí moc angažovat. Z těch mladých už někdo v zastupitelstvu působil, ale třeba ho to svým způsobem neoslovilo, takže tam ten problém je.“*¹³⁰

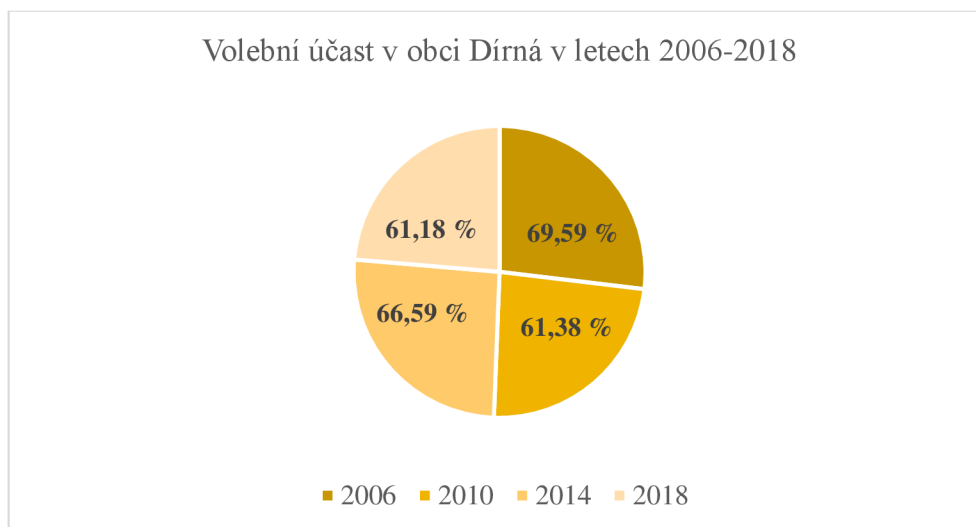
¹²⁷ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹²⁸ Srov. ČMEJREK, Jaroslav, ČOPIK, Jan, KOPŘIVA, Radek. *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí*. Sociológia 5/49, 2017, ISSN 0049–1225, s. 493.

¹²⁹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹³⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

Graf 5 Volební účast v obci Dírná v letech 2006-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z volby.cz, ČSÚ

Z grafu 5 vyplývá, že aktivní volební účast v obci Dírná se v letech 2006-2018 pohybuje průměrně kolem 60 %. Nejvyšší aktivní volební účast byla zaznamenána v roce 2006, kdy dosahovala v průměru 69,59 %. Dle slov starostky obce jsou komunální volby u obyvatel žádanější než např. volby do Senátu. Zde starostka obce shledává větší účast. Lze tedy říct, že obyvatelům není výběr kandidátů do vedení obce lhostejný.¹³¹

Na vysokou aktivní volební účast v malých obcích poukazují také autoři Čmejrek, Čopík a Kopřiva v článku Rozhodovací mechanismy o investičních záměrech a rozpočtech obcí. „Účast ve volbách do místních samospráv je ostatně v malých obcích podstatně vyšší nežli v municipalitách lidnatějších, v obcích do 500 obyvatel dokonce často přijde více lidí volit své zastupitele nežli poslance parlamentu.“¹³²

4.4.4 Samospráva obce Dírná

Starostka obce Dírná

V současné době roli starostky vykonává Jana Vacková, která je pro svou funkci uvolněna. Ve funkci starostky působí sedmým rokem. Do politické sféry ji přiměla především změna zkusit něco jiného. „Pracovala jsem ve školství 32 roků, takže i takový to

¹³¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹³² KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 489.

*chtít něco změnit, co by mě naplňovalo.*¹³³ V prvním volebním období jejího zvolení do funkce starostky měla konkurenta. V té době byly sestavené dvě kandidátní listiny. V posledním volebním období o pozici starostky usilovala sama. Starostka je v případě potřeby zastoupena místostarostou Miroslavem Hanzlíkem.

Zastupitelstvo obce Dírná

Zastupitelstvo obce Dírná se skládá z devíti členů. Každá místní část obce má svého zástupce v zastupitelstvu, což je i prioritou nynější starostky, která chce, aby na kandidátce byl zástupce z každé části obce a poté zastupoval svou část v zastupitelstvu. Schůzky zastupitelstva probíhají dle potřeby. „*Zastupitelstvo obce se schází řekla bych v docela 100% účasti. Bohužel za poslední 2 roky, kdy je tady covid, bylo takových 70 %. Nikdy jsem neodvolávala zastupitelstvo, že by nás bylo málo. Posílám zprávu, že bude zastupitelstvo a chci zpětnou vazbu, jestli se budeme schopni sejít nebo nebudeme*“ uvedla starostka obce.

134

V obci je zřízen tříčlenný kontrolní a finanční výbor. Obecní úřad je tvořen dvěma zaměstnanci, a to starostkou a administrativní pracovnící. Aktuální informace, které se týkají dění v obci, jsou zveřejněny na webovém portálu www.obecdirna.cz a rovněž na úřední desce, která je umístěna u obecního úřadu.

Spolky v obci

V obci Dírná působí tyto spolky: Hasiči Dírná, SK Dírná a Motoklub Dírná. Funguje zde také Myslivecký spolek Dírná, Myslivecký spolek Karvánek Lžín a Maškarní spolek Dírná.¹³⁵ Na dotaz, co vykonávají místní spolky prospěšného pro obec odpověděla starostka následovně: „*Když je potřeba, oslovím je a pomáhají třeba s opravou vody. Jsou velice ochotní, vyjedou, zavolám jim, jsou připravení. Takže například vykonávají práce údržby, práce sečení. Zkrátka jsou ochotní, nemám s tím problém.*“¹³⁶

Naopak obec tyto spolky podporuje především finančními příspěvky nebo se snaží doplnit hasičské potřeby, protože hasiči jsou nevíce aktivním spolkem, tudíž tuto podporu vždy uvítají. Pokud spolky mají nějaké aktivity, tak se je obec snaží podpořit. Ať už příspěvkem či nějakým propagačním materiálem.¹³⁷ Díky existenci spolků se konají v obci různé společenské akce. Příkladem jsou hasičské soutěže, hasičské plesy, maškarní průvody

¹³³ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹³⁴ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹³⁵ Srov. webové stránky obce Dírná [online] [2021-12-21]. Dostupné z: <https://www.obecdirna.cz/>

¹³⁶ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹³⁷ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

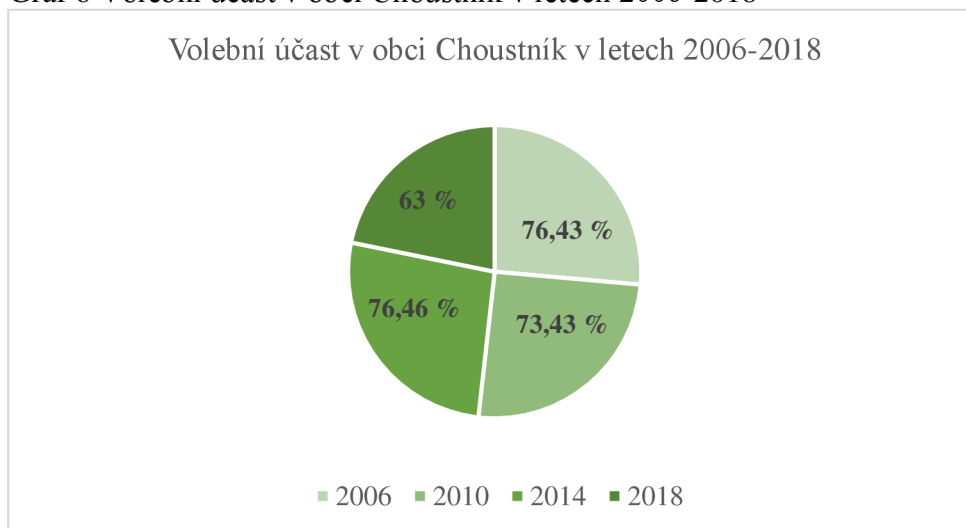
či hudební koncerty, kde se setkávají občané, dodržují se tradice, posilují se sousedské vztahy a rozvíjí se kulturní dění v obci.

Obec Dírná v roce 2000 získala v hodnocení Vesnice roku bílou stuhu za práci s mládeží. Oceňovány byly především aktivy výchovy mladé generace místními spolky a práce s dětmi v knihovně. O rok později slavila obec další úspěch, když se stala jihočeskou vesnicí roku.

4.4.5 Komunální volby v obci Choustník

V posledním volebním období v roce 2018 kandidovalo celkem 12 občanů. Dle slov místostarosty obce kandidoval každý jako nezávislý, tedy sám za sebe. Sám je toho názoru, že v malé obci je problém sehnat 9 lidí, kteří budou ochotní a schopní se ve volném času podílet na chodu obce. I přesto se v obci podařilo vytvořit kandidátku s 12ti členy.¹³⁸

Graf 6 Volební účast v obci Choustník v letech 2006-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z volby.cz, ČSÚ

Z grafu 6 lze konstatovat, že aktivní volební účast v obci je v letech 2006-2018 poměrně na vysoké úrovni. Nejvyšší aktivní volební účast byla v roce 2014 a to v průměru 76,46 %. Tato vysoká aktivní volební účast byla v těchto volbách přisuzována především nespokojenosti občanů se stávajícím vedením obce a snahou v těchto volbách něco změnit. V posledním sledovaném období v roce 2018 byl zaznamenán mírný pokles, ale i přesto lze díky výsledkům tvrdit, že občanům není chod a vedení obce lhostejné.

¹³⁸ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

4.4.6 Samospráva obce Choustník

Starosta obce Choustník

Starostou obce Choustník je Jan Kubart, který ve své funkci působí jako uvolněný starosta. Roli starosty vykonává druhým volebním obdobím. V jeho nepřítomnosti je zastoupen místostarostou Mgr. Radimem Jindrou, který je ve své funkci rovněž druhé volební období. Na otázku, co ho přimělo se angažovat do komunální politiky odpověděl následovně: „*Důvodů je víc, dělat věci jinak než předcházející vedení obce, mít pocit, že něco dělám pro celek atd.*“¹³⁹

Zastupitelstvo obce Choustník

Zastupitelstvo obce Choustník je složeno z devíti členů. Zastupitelé se schází dle potřeby. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná a konají se v zasedací místnosti obecního úřadu. Ke kontrolním orgánům obce patří výbory finanční a kontrolní, které je obec povinna ze zákona zřídit. Kromě nich působí v obci také školský a kulturní výbor a sociální výbor. Každý výbor se skládá ze tří členů.

Obecní úřad dále zaměstnává dvě administrativní pracovnice. Důležité informace týkající se obce jsou vystaveny na úřední desce u obecního úřadu. Zdrojem informací slouží také oficiální stránky obce Choustník www.choustnik.cz, kde jsou umístěny veškeré aktuální informace.

Spolek v obci

V obci Choustník působí jeden spolek. Jedná se o Český zahrádkářský svaz. V rámci tohoto svazku se konají akce jako moštování, stříhání stromků, prodejní trhy, přednášky spojené se zahrádkářskou tematikou nebo různé tvořivé činnosti v podobě korálkování, pletení apod. Těchto akcí se mohou účastnit jak členové svazku, tak i lidé bez členství.

4.4.7 Shrnutí kapitoly Komunální systém voleb a samospráva v obcích

Ve dvou zkoumaných obcích je zastupitelstvo tvořeno devíti členy. Jedná se o obce Choustník a Dírná. Obec Tučapy má však zastupitelstvo s patnácti členy. V obci je navíc zřízena rada obce, která slouží pro starostu především jako důležitý poradní orgán. Všichni dotazovaní se v rozhovorech shodli, že je problém sehnat určitý počet lidí na kandidátní listinu. Důvodem je především neochota podílet se na chodu obce a časová náročnost. V obcích dále žijí starší občané, kteří se už nechtějí angažovat do komunální politiky či mladí

¹³⁹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

obyvatelé, které tato funkce ještě dostatečně neoslovila. I přes tuto skutečnost vytvořila obec Tučapy celkem 4 kandidátní listiny. Za touto vysokou pasivní volební účastí stojí především bohatá spolková činnost v obci. Další faktor, který do jisté míry ovlivňuje množství kandidátních listin, je počet obyvatel žijících v obci. V rámci sledovaných obcí představují Tučapy obec s největším počtem obyvatel (786), tudíž se dá předpokládat, že bude tato obec disponovat i větším počtem kandidátních listin.

Ze statistik vyplývá, že všechny tři zkoumané obce vykazovaly za sledované období v letech 2006-2018 poměrně vysokou aktivní volební účast. Nejvyšší aktivní volební účast byla zaznamenána v obci Choustník, kdy se hodnoty pohybovaly průměrně kolem 75 %. Lze tedy konstatovat, že občané se snaží angažovat touto cestou a zajímají se o chod a vedení obce. Na vysokou aktivní volební účast v malých obcích poukazuje Bernard ve své disertační práci. Dle jeho slov je politická participace občanů, zejména jejich volební účast výrazně vyšší v malých obcích než ve velkých. Zároveň uvádí, že obyvatelé malých obcí jsou více spokojeni s představiteli komunální politiky a vkládají do nich vyšší míru důvěry než obyvatelé velkých obcí.¹⁴⁰

V rámci samosprávy působí ve všech třech obcích uvolněný starosta, neuvolněný místostarosta a zastupitelé, z nichž většina také zastává funkci člena výboru. Vzhledem k tomu, že zkoumané obce se řadí mezi poměrně malé, lze konstatovat, že zastupitelé mají s občany velmi úzké vztahy. Nejedná se o vztah mezi politikem a voličem ale jsou to vztahy spíše na sousedské, příbuzenské, přátelské a kolegiální úrovni.¹⁴¹ Pouze v jedné obci je součástí struktury samosprávy rada obce, tudíž se starosta o své kompetence dělí s ostatními radními. Ve všech zkoumaných obcích působí místní spolky. Nejvíce spolků má obec Tučapy a to pět. Dotazovaní se shodli na tom, že se snaží jednotlivé spolky podporovat, a to především finančními příspěvky. Spolky naopak pomáhají v obci v rámci brigádnické činnosti (např. sběr železného šrotu, vysazování stromů), vypomáhají se škodami napáchanými živelnými pohromami (hasiči), ale především spolky zajišťují v obci kulturní život. Pořádají různé společenské akce, díky kterým se sdružují občané, udržují se tradice a utužují se sousedské vztahy.

¹⁴⁰ Srov. BERNARD, Josef. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty*. Praha, 2012. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, s. 36-37.

¹⁴¹ Srov. BERNARD, Josef. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty*. Praha, 2012. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, s. 54.

4.5 Rozhodování a investice v obcích

4.5.1 Rozhodování a investice v obci Tučapy

Rozhodování

V obci Tučapy představuje dominantního aktéra jen starosta. Na rozdíl od zastupitelů, kteří působí pouze v roli dobrovolníků a svou práci vykonávají jen ve volném čase, tak starosta je ten, který se jako jediný člen vedení obce plně věnuje lokální samosprávě i mimo svůj volný čas. Schůze zastupitelstva obce Tučapy se konají dle potřeby, většinou pětkrát do roka. Zastupitelé jednají spíše v souladu, což plyne i z rozhovoru se starostou. „Z 90ti procent se shodneme na všem.“¹⁴² Slova starosty potvrzuje i další člen zastupitelstva, který zároveň dodává, že občas jsou zastupitelé o dané problematice nedostatečně informováni, a proto se při hlasování přiklání k většině.¹⁴³ I přes tuto skutečnost, zastupitelé obce Tučapy hlasují podle jejich nejlepšího vědomí a mohou svým hlasováním ovlivňovat návrhy a doporučení starosty a rady obce.

Rozhodování probíhá také na radě obce. Ta se schází dle potřeby. Před samotným usnesením rady se obvykle konají individuální jednání mezi starostou a členy rady obce. Jednání se týkají většinou realizace zvláště složitých projektů, viz rozpočet obce Tučapy či se projednávají věci ohledně ZŠ a MŠ Tučapy. Obec jakožto zřizovatel ZŠ a MŠ Tučapy se podílí na řízení tím, že v rámci rozpočtu předkládaného ředitelem školy, připomínkuje provozní rozpočet školy. Ten je potom součástí celkového rozpočtu obce. Dle slov člena rady obce dále rada schvaluje investiční projekty týkající se oprav školních prostor, modernizaci školních učeben (např. vybavení výpočetní technikou) a v neposlední řadě zajišťuje rada obce významné projekty mezi které patří například výměna tepelného zdroje.¹⁴⁴

Člen rady v rozhovoru také sdělil, že významné projekty jsou zdrojem polemik v radě obce. Nad veškerými projekty se vede diskuse v rámci zasedání rady obce. Pokud není názorová shoda, tak je problém řešen v rámci diskusí.¹⁴⁵ „I když jsme malá pětičlenná rada a při nějakém návrhu se neshodneme, tak se to vykomunikuje takovým způsobem, že

¹⁴² Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹⁴³ Příloha 8.2 Rozhovor č. 3 se zastupitelkou obce Tučapy

¹⁴⁴ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

¹⁴⁵ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

jsme jednotní. Já si nepamatuji, že bychom byli v radě třeba 3:2. Buď je to 5:0, nebo 4 a jeden se zdržuje“ sdělil v závěru starosta obce Tučapy.¹⁴⁶

Investice

Členové rady obce se společně se zastupiteli účastní jednání výběrových komisí k daným projektům buď na funkce předsedů nebo členů výběrových komisí. *„Co se týče investic, s návrhy přichází jak starosta, tak i my členové rady obce, jedná se o oboustranně vyvážené návrhy“* uvedl člen rady obce.¹⁴⁷ V rámci realizace projektů a investičních akcí obec využívá především dotačních titulů. Starosta spoluprací se státními orgány při realizaci projektů hodnotí následovně: *„Všeobecně to hodnotím velice pozitivně a teď nebudu brát to, že někdo křičí a nadává na to, že musí podávat dotace. Obecně je s tím spojena spousta administrativy. Je to proces, který je zkrátka tak nastaven. Budeme-li jej respektovat, tak je možnost dotace získat. V opačném případě budeme systém kritizovat, ale peníze mít nebudeme.“¹⁴⁸* Dle jeho slov je úspěšnost v získávání dotačních titulů skoro stoprocentní. Starosta obce v rozhovoru doplnil, že ne vždy je obci dotace přiznána. *„I když jsme nějaký projekt podali jeden rok a nevyšel, a my skončili v zásobníku, tak to vyšlo příští rok.“¹⁴⁹*

Za poslední roky obec realizovala pomocí dotačních titulů významné projekty, kterými jsou „Oprava hasičské zbrojnice v Tučapech“, „Zlepšení infrastruktury“, „ZŠ Tučapy s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí v oblasti komunikace v cizích jazycích a práce s digitálními technologiemi“, „Vodovod Dvorce“, „Rekonstrukce a opravy šaten a sociálního zařízení sportovišť pro ZŠ a MŠ Tučapy“, „Oprava veřejného osvětlení v Brandlíně a ve Dvorcích“, také „Oprava pozemní komunikace 11c v Tučapech.“¹⁵⁰ V roce 2021 se uskutečnila jedna z největších investičních akcí za pomoci dotačních titulů, a to výměna starého zdroje vytápění v ZŠ a MŠ Tučapy. Nový zdroj vytápění (soubor tepelných čerpadel vzduch-voda) zajišťuje tepelný komfort pro žáky i personál místní školy. Součástí tohoto projektu byla i montáž rekuperačních a klimatizačních jednotek z důvodu snížení škodlivého CO₂ v prostorách školy. Investiční akce, kterou chce obec Tučapy za pomoci dotačních titulů uskutečnit, bude spočívat v likvidaci starých ekologických zátěží a opravě sběrného dvora. Další investiční akcí bude oprava komunikací, které je nutné vzhledem

¹⁴⁶ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹⁴⁷ Příloha 8.2 Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

¹⁴⁸ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹⁴⁹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

¹⁵⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

k výstavbě nového železničního koridoru neustále udržovat v bezpečném a provozuschopném stavu.¹⁵¹

4.5.2 Rozhodování a investice v obci Dírná

Rozhodování

Starostka obce Dírná je považována za dominantního aktéra, a to především z toho důvodu, že pro svou funkci je uvolněna a plně se jí věnuje. Na otázku, zda organizuje pracovní schůze před veřejným zasedáním zastupitelstva odpověděla následovně: *„Podle toho, co je potřeba projednat. Nemáme je často, ale jsou věci, které se musí předpřipravit, a proto je dobré mít tuhle schůzi před zastupitelstvem.“*¹⁵²

Dle jejích slov se zastupitelé na 80-90 % shodují. Vždy je téma diskutabilní a každý člen zastupitelstva mívá svůj názor. V závěru se však dopracují ke vzájemné shodě. Starostka v rozhovoru sdělila, že některé významné projekty jsou zdrojem polemik v zastupitelstvu. V takovém případě pak následuje vysvětlení, proč je to důležité. *„Když vidím, že v zastupitelstvu je spousta lidí proti, tak se ten program vyřadí a jede se bez toho“* dodává starostka obce Dírná.¹⁵³

Starostka obce chce a vyžaduje, aby se členové zastupitelstva angažovali a mohli něco ovlivnit. *„Myslím si, že chci, aby něco ovlivňovali, proto volím i do té kandidátky zástupce z každé části obce. Chci, aby měla každá část obce svého zástupce a mohla do zastupitelstva vnášet potřeby lidí právě z té své vesnice.“*¹⁵⁴

Investice

Jedná-li se o investici, tak s návrhy přichází jak starostka, tak i členové zastupitelstva, jde tedy o oboustranné návrhy. *„Tím, že v tom žijí a ti ostatní zastupitelé jsou jen členy a nejsou v tom denním životě tady v kanceláři, tak spousta věcí jim možná i uniká. Takže mám takový plán, co bychom na další rok měli dělat. Vždycky se snažím, aby za tu obec přinesli nějaké nápady, dáme je dohromady. Ta realizace potom opravdu vychází ze mě a oni přinášejí tu iniciativu. Myslím si, že to je tak půl na půl. Určitě nejsou z toho vyčlenění, mají do toho, co říct, a i ty jejich názory se berou na vědomí.“*¹⁵⁵

¹⁵¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

¹⁵² Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁵³ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁵⁴ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁵⁵ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

Díky dotačním titulům se obci daří realizovat různé investiční akce. Na otázku, jak hodnotí spolupráci se státními orgány při realizaci projektů odpověděla starostka obce následovně: „Je třeba si vybrat konkrétní osobu, která bude administrátorem příslušné dotace. Je to složitější a složitější. Myslím si, že nemít poradce, tak bychom to při naší práci nemohli dělat, protože jsme tady jen dvě a těch úkolů je spousta. Na to, aby se odvedla kvalitní dotace nebo podklady pro dotaci, si myslím, že je potřeba se nad tím zamyslet a dát to všechno dohromady. Každé ministerstvo potřebuje něco jiného, chce něco jiného a není to tak, že z roku na rok jsou stejné požadavky. Je to každý rok trochu jiné. Ve směr ta spolupráce si myslím, že je dobrá. Pokud zavolám, ministerstva reagují, vysvětlí. Nikdo není nepříjemný, vycházejí vstříc.“¹⁵⁶

Celková úspěšnost v získávání dotací je okolo 70 %. Když obec podá například 7 projektů, tak jich 5 vyjde. Při neúspěchu v získání dotace to obec zkouší další rok. Většinou se jedná o procesní chybu v podané žádosti. Za pomoci dotace obec realizovala investiční akce jako například revitalizace zeleně ve všech částech obce, pořízení multikáry či si zažádala o projektovou dokumentaci „Prodloužení vodovodního řádu“ do třech částí obce. V budoucnu má v plánu opravu třech silnic, opravu obecního úřadu a hřbitovní zdi.¹⁵⁷

4.5.3 Rozhodování a investice v obci Choustník

Rozhodování

Stejně jako v předchozích dvou sledovaných obcích, tak i starosta obce Choustník je pro svou funkci starosty uvolněn a představuje dominantního aktéra v obci. Obec Choustník má rovněž pracovní schůze před veřejným zasedáním zastupitelstva. Dle místostarosty obce se zastupitelé při rozhodování většinou shodnou. Na otázku, zda jsou významné projekty zdrojem polemik v zastupitelstvu odpověděl následovně: „Ano, významné investiční akce jsou zdrojem polemik, ale většinou se nakonec shodneme, za což jsem rád.“¹⁵⁸

Investice

Obec Choustník rovněž využívá dotace k realizaci investičních akcí a projektů. V rámci investic s nápady přichází většinou starosta obce.

¹⁵⁶ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁵⁷ Příloha 8.2 Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

¹⁵⁸ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

Někdy se zapojují i jednotliví zastupitelé i samotní občané.¹⁵⁹ Slova místostarosty obce Choustník potvrzují, že s dotacemi je spojena velká míra administrativy. „*Bývá to papírový byrokratický boj, ale dnes je ten systém takto postaven, chcete-li peníze, úřadujete*“ dodává místostarosta.¹⁶⁰ I přes tuto skutečnost se obci daří dotace získávat. Úspěšnost v jejich získávání je odhadem 80 %. Za pomoci dotací obec v minulosti opravila chodníky, obecní cesty a pozemní komunikace. Zbudovala dvě dětská hřiště, odbahnila dva rybníky, získala novou techniku, kompostárnu, sběrné místo na odpad a další.¹⁶¹ Do budoucna má obec v plánu realizovat především komunikace, které umožní prodávat nové stavební parcely.

4.5.4 Shrnutí kapitoly Rozhodování a investice v obcích

Ve všech třech sledovaných obcích se potvrdil předpoklad, že starosta v obci představuje dominantního aktéra a přichází většinou s návrhy, ať už na nějaké změny či investiční akce. Zde se autorka odkazuje na studii s názvem „Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí“, prováděnou autory Jaroslavem Čmejrkem, Janem Čopíkem a Radkem Kopřivou. Z jejich výzkumu vyplývá, že úloha starostů z hlediska iniciativy k rozhodování o významných tématech v obci je klíčová. Důležitou roli hraje velikost obce. V malých obcích, ke kterým patří sledované obce, se úloha starostů ukazuje jako rozhodující.¹⁶² Jelikož ve všech sledovaných obcích působí starosta/ka jako uvolněný/á, v obci se pohybuje téměř celý den, účastní se různých společenských akcí, zkrátka denně jedná s lidmi. Své návrhy na změny či investice může „podchytit“ i touto cestou. Následně jsou návrhy projednávány na schůzi zastupitelstva obce. Tento krok se však netýká obce Tučapy, která má zřízenou radu obce. Zde se nejdříve projednávají návrhy na radě, kde jsou následně řešeny v rámci diskusí. Rada obce představuje pro starostu důležitý poradní orgán. Před samotným usnesením rady obce se konají individuální jednání mezi starostou a členy rady obce. Doporučený návrh se následně projednává na zastupitelstvu obce. Političtí aktéři sledovaných obcí se shodli na tom, že většinou jsou na jednání zastupitelstva ve shodě. Občas nastane situace, kdy se z důvodu nedostatečné informovanosti zastupitelé přikloní k většině.

¹⁵⁹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

¹⁶⁰ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

¹⁶¹ Příloha 8.2 Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

¹⁶² Srov. KOPŘIVA, R., ČOPÍK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 490.

Studie potvrzuje, že činnost samosprávy zkoumaných obcí se neomezuje jen na provoz základních služeb, ale týká se i strategických, investičních projektů. Ve většině případů je starosta ten, kdo první přichází s návrhy na investiční akce, avšak i samotní zastupitelé obcí se snaží angažovat a být iniciátory návrhů a nápadů. V rámci investic všechny tři zkoumané obce využívají dotace. Jejich projekty a investiční akce mají z velké části charakter výstavby infrastruktury (kanalizace, silnice), opravy nemovitostí, které jsou v majetku obce (budovy, rybníky, hřiště) a v neposlední řadě se projekty týkají provozu veřejných služeb mezi které patří škola, sběrné dvory atd. Dotazovaní jsou toho názoru, že s dotacemi je spojeno mnoho administrativy a že je to spíše „papírový byrokratický boj“. I přesto jsou obce velmi úspěšné v získávání dotací a jsou za tuto možnost vděční. Díky dotacím mohou plnit plánované investiční akce a projekty.

5 Zhodnocení výsledků

Výzkum předložený v této diplomové práci byl postaven jako komparativní případová studie jihočeských obcí Tučapy, Dírná a Choustník. V analytické části autorka uvádí, že u všech třech zkoumaných obcí je řada znaků shodných, ale také odlišných. Hlavním ukazatelem je nerovnoměrné demografické rozložení obyvatel zmiňovaných obcí. Úbytek mladých obyvatel se jeví převážně z důvodu absence volných stavebních parcel a jejich narůstající ceně vzhledem k napojení místní silniční sítě na nedalekou dálniční infrastrukturu.

Obec Tučapy má v blízké budoucnosti v plánu rekonstrukci bývalého zdravotního střediska, kde zřídí celkem 4 bytové jednotky. S obdobným problémem jako obec Tučapy se potýká i obec Dírná. Ta na základě enormního zájmu o nové bydlení připravuje 9 stavebních parcel, které mají přilákat do obce mladé obyvatele. I přes angažovanost místní samosprávy mají obce v této činnosti leckdy tzv. „svázané ruce“.

Konkrétním příkladem, který autorka specifikuje v praktické části diplomové práce je situace v obci Tučapy, kde probíhají neustálá jednání s vlastníky. Tento proces je však velmi náročný, jak z hlediska stávající legislativy, tak i z hlediska časové náročnosti a nesnadné pozice při vyjednávání se stávajícími vlastníky. Ti se snaží z této situace získat pro sebe maximální finanční profit.

Nejvíce pracovních příležitostí nabízí obec Choustník, kde funguje výrobní závod, ve kterém se vyrábí chipsy Bohemia. Závod zaměstnává velké množství nejen místních obyvatel, ale i dojíždějících. Lidé dále nachází zaměstnání i v terciárním a vzdělávacím sektoru. Je zde provozovna pekárny Opeko, ale i penzion s ubytováním a obchod s potravinami. V neposlední řadě se zde nachází i Základní a mateřská škola. Lze tedy konstatovat, že ze sledovaných obcí přináší Choustník nejvíce pracovních možností pro své obyvatele.

Autorka na základě předložené analýzy uvádí, že zmiňované obce se řídí návrhem rozpočtu schváleným zastupitelstvem. Finančně si obce vedou dobře a snaží se držet svou ekonomickou hladinu v kladných číslech. Klíčovým zdrojem jsou pro ně daňové příjmy, které tvoří největší část rozpočtu. K realizaci svých investičních akcí obce využívají dotace, jak vyplývá z šetření, které autorka uvádí v kapitole *4.3 Hospodaření vybraných obcí*.

Na základě autorčina šetření všechny tři obce shodně nejvíce investovaly do tematicky obdobných projektů. Ty se primárně týkaly oprav silniční infrastruktury v jejich majetku. Sekundárně pak zařízení, která souvisí s volnočasovými aktivitami svých obyvatel, zlepšují občanskou vybavenost a podmínky pro kvalitní život.

6 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo definovat problematiku fungování místních samospráv a rozvoje ve vybraných obcích Tučapy, Dírná a Choustník. Obce se nachází ve vzájemné blízkosti v Jihočeském kraji v okrese Tábor. Zkoumané obce mají společné členství ve Svazku obcí Pod Horou a jsou zároveň partnery MAS Česká Kanada. Dílčím cílem práce bylo především charakterizovat socioekonomické ukazatele a demografickou strukturu obcí, identifikovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích, analyzovat vzájemné vztahy, definovat charakter rozhodovacího procesu zkoumaných samospráv v oblasti rozvoje obcí a analyzovat vybrané investiční akce obecních samospráv.

Na počátku této práce si autorka stanovila hned několik výzkumných otázek, které jí pomohly blíže porozumět zvolenému tématu a najít zobecňující tvrzení.

Otázka č. 1

Dle typologie P. E. Mouritzena a J. H. Svary, kteří se zabývali vnitřním uspořádáním obcí podle postavení starosty, je obecní uspořádání v České republice řazeno k systémům kolektivního vedení.¹⁶³ Jaký je průběh politických rozhodování v uvedených obcích? Jedná se rovněž o kolektivní vedení nebo převažuje snaha starosty prosadit svou vizi?

Ve všech třech zkoumaných obcích je rozhodování na kolektivní úrovni. V obci Tučapy jsou při rozhodování významné projekty zdrojem polemik. Nad veškerými projekty se diskutuje v rámci zasedání rady obce, která pro starostu představuje hnací motor ve snaze prosadit jeho návrhy. V momentě, kdy není názorová shoda, je problém řešen v rámci diskusí. Rada je na zasedání zastupitelstva vždy naprosto konzistentní. Opakem jsou zastupitelé, kteří jsou mnohdy z důvodu malé odborné informovanosti, ale i nezájmu o danou problematiku při hlasování názorově nejednotní. Určitá polemika a pnutí nastává i při některých jednáních o významných projektech v obci Dírná. Z analýzy plyne, že pokud je v zastupitelstvu převaha členů, kteří jsou proti návrhu, tak to starostka bere na vědomí, návrh z programu vyřadí a už se k němu nevrací. Podobná situace nastává i na jednání zastupitelstva v obci Choustník. I zde se objevuje názorová neshoda, avšak ne v takovém rozsahu jako v obci Tučapy, kde se zastupitelstvo skládá z více členů. V Choustníku je polemika rovněž řešena formou diskuse, avšak nakonec je zastupitelstvo jednotné.

¹⁶³ Srov. MOURITZEN, P. E., SVARA, J. H. *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002. ISBN 0-8229-5785-x., s. 5.

Otázka č. 2

Jaká je role starostů zkoumaných obcí? Je hlavním hybatelem rozvoje zkoumaných obcí starosta? Podle dosavadních výzkumů se ukazuje, že v malých obcích je úloha starostů klíčová a rozhodující.¹⁶⁴

V této studii se potvrdil předpoklad, že starosta je hlavním hybatelem obce a jeho úloha je klíčová. Ve všech třech zkoumaných obcích je starosta ten, kdo má dominantní postavení a rozhodující úlohu. Do jisté míry je to způsobeno i tím, že ve všech sledovaných obcích působí starosta/ka jako uvolněný/á a v obci se pohybuje téměř celý den, účastní se různých společenských akcí, zkrátka denně jedná s lidmi. Tak své návrhy na změny či investice může „podchytit“ i touto cestou. Ve všech obcích přicházejí s návrhy k investičním akcím právě starostové. V obci Dírná se starostka snaží přimět zastupitele taktéž k nějaké iniciativě, proto impulsy rovněž přichází i z řad zastupitelů. V Tučapech se angažuje více rada obce, ve které zasedají odborníci, kteří se orientují v problematice spojené s dotačními tituly, tudíž jsou přínosným zdrojem odborných informací a pravou rukou starosty obce. V rámci projednávání návrhů však starostové všech třech sledovaných obcí konzultují s ostatními zastupiteli či členy rady.

Otázka č. 3

Jaký mají vliv pracovní schůze zastupitelů na následném rozhodování v zastupitelstvu zkoumaných obcí?

Ve všech sledovaných obcích se před samotným zasedáním zastupitelstva konají pracovní schůze. Pracovní schůze jsou neveřejná jednání, která svolává starosta příslušné obce. Většinou se konají za přítomnosti zaměstnanců obecního úřadu a zastupitelů. Tématem jsou především otázky kolem rozpočtu obce a jeho změn, územního plánování či plánovaných investičních akcí. Obec Tučapy má pouze pracovní schůze rady obce. Před samotným usnesením rady se obvykle konají tzv. individuální jednání mezi starostou a členy rady. Na těchto jednáních se většinou diskutuje o realizaci zvláště složitých projekčních záměrů, o rozpočtu obce nebo zajištění chodu Základní a Mateřské školy Tučapy. V obci Dírná se organizují pracovní schůze před veřejným zasedáním zastupitelstva podle toho, co je třeba projednat. Dle slov starostky je dobré mít tyto schůze před zastupitelstvem z důvodu

¹⁶⁴ Srov. KOPŘIVA, R., ČOPIK, J., ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia 5. 2017, s. 490.

přípravy a obeznámení zastupitelů s danou problematikou. V obci Choustník jsou rovněž pracovní schůze organizovány dle potřeby a většinou se týkají témat jako je rozpočet a plánované investice obce. Závěrem lze konstatovat, že pracovní schůze jsou hodnoceny jako důležité a velmi nápomocné pro budoucí rozhodování v zastupitelstvu. V rámci těchto schůzí jsou členové podrobněji seznámeni s danou problematikou, připravenými podklady a materiály a jsou přítomni během diskuse o dané problematice. Účast v jednotlivých obcích není vždy stoprocentní, vzhledem k časovému vytížení jednotlivých členů, ale i přesto tyto schůze leckdy urychlí a usnadní budoucí rozhodování na konečném zasedání zastupitelstva.

Prioritou pro rozvoj obcí nepochybně je, aby aktivně činní občané neodcházel do měst. Obecně je důležité, aby si sledované obce zachovaly co nejširší portfolio služeb pro své občany. V neposlední řadě by měli zastupitelé obce svým proaktivním přístupem usilovat o bezpečný a spokojený život pro občany své obce.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura:

BALÍK, Stanislav. 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky.* Praha : Vydavatelství Grada Publishing, 2009. str. 256. ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, Stanislav. 2005. *Metodologie výzkumu komunální politiky.* In FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody.* 1. vyd. Brno : ISPO – CDK, 2005. ISBN 80-7325-074-8.

BERNARD, Josef. 2012. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty. Disertační práce.* Praha. Univerzita Karlova, 2012.

BERNARD, Josef, a další. 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj.* Praha : Sociologické nakladatelství Slon, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana. 2011. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě.* Praha: SLON, s. 26-27.

ČMEJREK, Jaroslav. 2008. *Obce a regiony jako politický prostor.* Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4,

ČMEJREK, Jaroslav a KOPŘIVA, Radek. 2007. *Základy veřejné správy.* Praha : Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. str. 126. ISBN 978-80-213-1626-3.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.* Praha : Vydavatelství Grada Publishing, 2010. str. 240. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav, ČOPÍK, Jan a KOPŘIVA, Radek. 2017. *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociológia.* 2017, Sv. 49, 5. ISSN 0049–1225.

GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, HOLEČEK, Jan, HALÁSEK, Dušan. 2007. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9.

GETIMIS, Panagiotis, HLEPAS, Nikolaos. K. 2006. „*Aspects of Leadership Styles: An Interaction of Context and Personalities*“. 2006. Pp. 177-199 in H. Back, H. Heinelt, A. Magnier (eds) *The European Mayor*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.

JEŽEK, Jiří, MALAST, Jan, KOPECKÝ, Martin, KAŇKA, Lukáš. 2015. *Spolupráce obcí a měst: České a evropské přístupy ke slučování obcí a meziobecní spolupráci*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2015. ISBN 978-80-261-0698-2.

JÜPTNER, Petr. 2004. *Komunální koalice a politické modely*. 2004, Politologická revue č. 2.

LUKL, František a kol. 2018. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*. Praha : Vydavatelství Svaz měst a obcí České republiky, 2018. str. 207. ISBN 978-80-906843-2-4.

MOURITZEN, P. E. a SVARA, J. H.,. 2002. *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, 2002. ISBN 0-8229-5785-x.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2015. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha : Vydavatelství Grada Publishing, 2015. str. 288. ISBN 978-80-247-5608-0.

SVOBODOVÁ, Hana a kol. 2011. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno. GaREP, spol. s. r. o. 2011. ISBN 978-80-904308-8-4

ŽEHROVÁ, Jana a PFEIFEROVÁ, Daniela. 2016. *Finance municipalit*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. ISBN 978-80-213-2024-6.

Internetové zdroje:

Aspida, s. r. o. Dírná. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupní z: <https://www.cestujemepocr.cz/Obec/Detail/4634/Dirna>

Český statistický úřad. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupné z: <https://www.czso.cz/>.

Kultura.cz, Zámek Dírná. [Online] [Citace: 07. Únor 2022.] Dostupní z: <http://www.kultura.cz/>

Mapy Google. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/>.

MAS Královédvorský. [Online] [Citace: 01. Únor 2022.] Dostupné z: <https://www.maskd.cz/role-mas-je-vyjasnena-jiz-davno/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [Online] [Citace: 16. Únor 2022.] Dostupné z: https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/reforma-financovani-regionalnihoskolstvi?fbclid=IwAR2bqnhGJQR_ZiOUrCkWu298y9ein3eZpFTWf80arf2TZGh2b7EJp1iOR0Q

Ministerstvo vnitra České republiky [Online] [Citace: 01. Únor 2022.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

Obec Dírná. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupné z: <https://www.obecdirna.cz/>

Obec Choustník. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupné z: <https://www.obecchoustnik.cz/>

Oficiální web obce Tučapy. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupné z: <http://www.tucapy.cz/soucasnost/ms-3781/p1=3781>.

Volby.cz. [Online] [Citace: 26. Listopad 2021.] Dostupné z: <https://www.volby.cz/>.

Zámek Brandlín. [Online] [Citace: 18. Říjen 2021.] Dostupné z: <https://zamekbrandlin.cz/>.

Právní předpisy:

Zákon č. 1/1993, Ústava České republiky

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

Zákon č. 250/2000 Sb., rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Bakalářské a diplomové práce:

BERNARD, Josef. 2012. *Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty.* Praha, 2012. Disertační práce. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta.

JILEMNICKÁ, Petra. 2020. *Samospráva a rozvoj obce Tučapy.* Praha, 2020. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita. Provozně ekonomická fakulta.

Rozhovory:

Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy ze dne 1. 11. 2019 a 15. 11. 2019

Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy ze dne 7. 11. 2019

Rozhovor č. 3 se zastupitelkou obce Tučapy ze dne 25. 10. 2019

Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy ze dne 6. 12. 2021

Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná ze dne 29. 11. 2021

Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník ze dne 30. 11. 2021

8 Přílohy

8.1 Obrázky

Zámek Brandlín

Zdroj: Z internetové stránky, www.zamekbrandlin.cz

Hrad Choustník

Zdroj: Z internetové stránky, <https://www.obec-choustnik.cz>

Zámek Dírná

Zdroj: Z internetové stránky, www.kultura.cz

8.2 Rozhovory s jednotlivými politickými aktéry zkoumaných obcí

- Rozhovor č. 1 se starostou obce Tučapy

Jak dlouho působíte ve funkci starosty?

9 let.

Co Vás přimělo se angažovat do komunální politiky?

V komunální politice se pohybuji již devátým rokem jako starosta. Předtím jsem působil jako radní a zastupitel. Byl jsem v naší místní části Dvorce hodně aktivní v oblasti spolkové činnosti, a to nejen jako myslivec, ale i jako dobrovolný hasič. Tyto spolky jsou především leckdy jediný nástroj pro sdružování a dobrovolné aktivity členů. Spolky, ať již to jsou myslivci, hasiči, nebo sportovci jsou nedílnou součástí obce, protože sdružují především místní občany a je na ně vždy spolehnouti. Nejen při ochraně zdraví a životů spoluobčanů, nebo pomoc při brigádách, ale i pořádání kulturních akcí. Zkrátka spolkové hnutí je z hlediska fungování obce velmi důležitým segmentem.

Při Vaší volbě do funkce starosty jste o tuto pozici usiloval sám nebo jste měl konkurenty?

V předešlém období jsem měl konkurenta, ale v tomto období jsem usiloval o tuto pozici sám.

Vaše zvolení do funkce zastupitele bylo na základě preferenčních hlasů nebo zvolením kandidátky?

Na základě preferenčních hlasů i kandidátky vlastně obojího, protože buď může hlasovat jako nezávislý kandidát jeden nebo sdružení nezávislých kandidátů. Z hlediska voleb a vůbec toho Zákona o volbách, který je dán Ústavou, je vhodnější kandidovat jako sdružení nezávislých kandidátů, kde se počet hlasů sčítá.

Jak jste sestavoval kandidátní listinu?

Kandidátku jsem sestavoval podle zkušeností kandidátů z minulého volebního období a podle jejich zájmu a ochoty podílet se na vedení obce. To znamená, že v první třetině byli lidé, kteří měli zkušenosti z předcházejících volebních období s vedením obce.

Myslíte si, že je problém sehnat 15 lidí na kandidátku?

Ano, v dnešní době je problém sehnat 15 lidí na kandidátku. Ne každý občan je ochotný se aktivně podílet na vedení obce v jeho volném čase.

Kandidoval jste vždy za stejnou stranu?

Ano, kandidoval jsem vždy za SDH Dvorce.

V Tučapech jsou 4 kandidátky, myslíte si, že je to způsobeno převážně bohatým společenským životem nebo něčím jiným?

Myslím si, že je to způsobeno bohatou spolkovou činností v obci.

Jak určujete, kolik bude členů zastupitelstva?

Dle Zákona o obcích jako obec se 786 obyvateli máme možnost jmenovat 7 – 15 členů zastupitelstva, přičemž naše zastupitelstvo má 15 členů. Je to způsobeno tím, že je v obci hodně kandidátek. Je tam snaha o to, udělat průřezovou kandidátku, kde by byli zastoupeni občané všech tří částí obce.

Myslíte si, že zastupitelé mohou něco ovlivnit?

Jistě. Zastupitelé hlasují podle jejich nejlepšího vědomí a mohou ovlivňovat svým hlasováním návrhy a doporučení starosty a rady obce.

Myslíte si, že je v Tučapech aktivní volební účast?

Z procentuálního výsledku, který je zveřejněn na stránkách obce, je patrné, že volební účast v obci Tučapy je dosti vysoká. Je to způsobeno zájmem lidí o výběr vhodných zástupců, kteří se budou podílet na chodu obce.

Při rozhodování jako zastupitelé jednáte v rozporu nebo se spíše shodujete?

Z 90 ti procent se shodneme na všem.

Jakým způsobem obec podporuje místní spolky (Spolek dobrovolných hasičů Tučapy a Dvorce, Myslivecký spolek a sportovní klub)?

Myslím si, že velice nadstandardně oproti jiným městům a obcím. Konkrétně vynakládáme statisíce na zajišťování spolkové činnosti. Za prvé to znamená přímou finanční podporu spolků za konkrétní brigádnickou činnost. Za druhé mohou spolky bezúplatně využívat obecní majetek. V praxi to znamená, že obec za ně platí náklady za energie a tak dále.

Co naopak vykonávají místní spolky prospěšného pro obec?

Hasiči zde ve Dvorcích zajišťují a organizují veškeré zábavy, poutě a dětské dny. V Tučapech to samé – hasiči organizují soutěže, plesy. Sokolové pořádají různé zábavy, fotbalová utkání, různé benefiční a dobročinné fotbalové turnaje. Myslivci se zapojili do

organizování mši sv. Huberta a všech činností spojených v lesích s kůrovcovou kalamitou. A v neposlední řadě Brandlínský spolek okrašlovací pořádá každoroční vánoční Krampus show, dětské dny a ukončení léta. Je to opravdu bohatý spolkový život.

Vnímáte radu obce jako nezbytnou součást obce, protože menší obce radu vůbec nemají, byla potřeba?

Ano, vnímám. Rada je nedílnou součástí vedení obce a důležitým poradním orgánem starosty obce. Vzhledem k tomu, že obec se snaží využívat dotačních titulů, jsou součástí rady obce odborníci, kteří se orientují v dané problematice. Proto je pro starostu rada nezbytným zdrojem odborných informací.

Jakým způsobem jste tvořili radu?

Věděl jsem, jaké lidi tam chci. Jako starosta musím mít v radě lidi, s kterými chci spolupracovat a na které se mohu vždy 100% spolehnout. Každý manažer si přece vybírá tým spolupracovníků, kterým věří a se kterými chce spolupracovat. To platí nejen na pracovišti, ale i v komunální politice. Navíc před volbami jsem už s těmi lidmi kalkuloval. Zkrátka je třeba být připraven na tyto věci. To však neznamená, že se vždy na všem shodneme, ale minimálně o tom diskutujeme. I když jsme malá pětičlenná rada a při nějakém návrhu se neshodneme, tak se to vykomunikuje takovým způsobem, že jsme jednotní. Já si nepamatuji, že bychom byli v radě třeba 3:2, buď je to 5:0, nebo 4 a jeden se zdržuje. Myslím si, že právě jednotná ta rada má být, protože rada je ten pracovní orgán. Na rozdíl od zastupitelů, kteří i možná z důvodu malé informovanosti jsou při hlasování mnohdy názorově ovlivnitelní různými vlivy typu, jedna paní povídala. Rada ne, ta má informace relevantní, skutečnosti má většinou zjištěné.

Jak hodnotíte spolupráci se státními orgány při realizaci projektů?

Všeobecně to hodnotím velice pozitivně a teď nebudu brát to, že někdo křičí a nadává na to, že musí podávat dotace. Obecně je s tím spojena spousta administrativy. Je to proces, který je zkrátka tak nastaven. Budeme-li jej respektovat tak je možnost dotace získat. V opačném případě budeme systém kritizovat, ale peníze mít nebudeme.

Využíváte dotace v rámci realizace obecních projektů?

Ano.

Jaká je úspěšnost v získávání dotací za poslední dva roky?

Když řeknu devadesát, tak se moc nespletu. I když jsme nějaký projekt podali jeden rok a nevyšel, a my skončili v zásobníku, tak to vyšlo příští rok. Konkrétně třeba projekt na

opravu silnice, který loni nevyšel. Letos již mám informace, že nám dotace bude přiznána. Zkrátka je třeba být připraven, i když se dotace posune o jeden rok.

Které velké projekty jste za pomoci dotací realizovali za poslední dva roky?

Realizovali jsme projekty do školství – vybavení, počítačová učebna cizích jazyků ve škole. Dále se uskutečnila oprava hasičské zbrojnice v Tučapech. Byla tam dotace vodovod Dvorce – jedna z největších dotací, na kterou jsme dlouhodobě čekali, byly tam dvě silnice v Tučapech – celá náves a silnice Hajka, dále částečná oprava veřejného osvětlení v Brandlíně a ve Dvorcích, dotace na hřbitov – kompletně opravené hřbitovní střechy, dotace na hřiště. Teď jsme dostali dotaci na veřejné osvětlení v Tučapech, takže jak je vidět, z veřejných dotací čerpáme.

Jaké projekty plánujete za pomoci dotací realizovat?

V podstatě v tuhle chvíli realizujeme jednu z největších akcí, a to je multifunkční hřiště včetně sociálního zázemí při Základní škole a Mateřské škole v Tučapech. Do budoucna máme takové tři okruhy priorit. Jedna z priorit je samozřejmě nový zdroj vytápění ve škole včetně rekuperačních jednotek do tříd. Druhá dotace je likvidace starých ekologických zátěží. V tuhle chvíli ještě přibyla oprava sběrného dvora. Tam budeme muset také získat dotaci. Třetí okruh je oprava komunikací, které je nutné vzhledem k výstavbě nové dálnice a železničního koridoru neustále udržovat. Myslím si, že se obci velice daří držet ekonomickou hladinu v poměrně kladných číslech. I když se hodně investuje, snažíme si udržet vyrovnanou ekonomickou bilanci. Nejvíce nás zadlužila čistička odpadních vod v obci Tučapy. To bylo v roce 2010. Splácení tohoto dluhu alokovalo nemalou finanční částku, která pak chyběla na jiné investiční akce. Naší hlavní prioritou však bylo tento dluh uhradit. Z rozpočtu obce každý rok oteklo 1,2 milionů na splácení dluhu a další 1 milion do školy na podlimitnost, takže 2,2 milionů šlo z příjmů a to jsou 2 miliony, které člověk nemůže investovat, a za 2 miliony jsme schopni v rámci rozpočtu bez dotací udělat 1 km silnice.

- Rozhovor č. 2 s radním obce Tučapy

Vaše zvolení do funkce zastupitele bylo na základě preferenčních hlasů nebo zvolením kandidátky?

Na základě preferenčních hlasů, ale i na základě kandidátky – Nezávislý Tučapy.

Myslíte si, že je problém sehnat 15 lidí na kandidátku?

Ano, je to problém, protože ne všichni jsou ochotní a odborně schopní pracovat ve volném čase pro blaho obce.

V zasedání rady jsou stejní členové, jako byli v předchozím volebním období nebo došlo k obměně?

Došlo k obměně dvou radních z celkového počtu pěti členů rady obce.

Jakým způsobem obec podporuje místní spolky (Spolek dobrovolných hasičů Tučapy a Dvorce, Myslivecký spolek a sportovní klub)?

Obec každoročně z rozpočtu alokuje finanční částku na provoz místních spolků, kterými jsou: Spolek dobrovolných hasičů Tučapy, Spolek dobrovolných hasičů Dvorce, Myslivecký spolek Jasánek Tučapy, sportovní klub Tučapy a Brandlínský spolek okrašlovací. V rámci společenských akcí jsou místní spolky osvobozeny od finanční úhrady za pronájem obecních prostor, které slouží k pořádání těchto kulturních akcí (např. noční hasičská soutěž v Tučapech, různé kulturní akce a koncerty).

Co naopak vykonávají místní spolky prospěšného pro obec?

Spolky by měly být především pravou rukou starosty a zastupitelstva obce. Vykonávají pro obec následující prospěšné činnosti, kterými jsou např. sběr železného šrotu v katastru obce, vysazování stromků v lesích, které jsou postiženy kůrovcovou kalamitou. Dále jsou to činnosti spojené s ochranou zdraví a majetku obyvatel obce v rámci hasičského záchranného sboru a pořadatelská činnost v rámci zabezpečení kulturních akcí a sdružování obyvatel.

Při rozhodování jako zastupitelé jednáte v rozporu nebo se spíše shodujete?

Při jednání jako zastupitelé jednáme spíše v souladu.

Co se týče investic, přichází s nápady spíše starosta nebo se zapojujete i vy členové rady?

Co se týče investic, s návrhy přichází jak starosta, tak i my členové rady obce. Jedná se o oboustranně vyvážené návrhy.

Probíhá diskuse členů rady o důležitých rozhodnutích ještě před usnesením rady obce (např. rozpočet obce)?

Ano, probíhá. Před usnesením rady obce obvykle probíhají individuální jednání mezi starostou a členy rady obce, které se týkají realizace zvláště složitých projektů, viz rozpočet obce, záměna zdroje tepla, ZŠ a MŠ Tučapy atd.

Jsou významné projekty zdrojem polemik v radě?

Významné projekty jsou zdrojem polemik v radě. Nad veškerými projekty se diskutuje v rámci zasedání rady. V případě, že není názorová shoda, tak je problém řešen v rámci diskusí.

Jak se rada podílí na řízení ZŠ a MŠ Tučapy?

Obec jakožto zřizovatel ZŠ a MŠ Tučapy se podílí tím, že v rámci předkládaného rozpočtu ředitelem školy, připomínkuje provozní rozpočet školy, který je potom součástí celkového rozpočtu obce. V případě podlimitnosti školy obec hradí finanční rozdíl. Dále schvaluje projekty investičního charakteru (opravy školních prostor), schvaluje modernizaci školních učeben např. vybavení výpočetní technikou a zajišťuje významné projekty, kterými jsou např. výměna tepelného zdroje.

Účastní se členové rady obce výběrových řízení a podílí se na řízení projektů?

Členové rady obce společně se zastupiteli se účastní jednání výběrových komisí k daným projektům buď na funkce předsedů, nebo členů výběrových komisí.

Co vidíte v obci jako hlavní nedostatek a co naopak si myslíte, že může obec nabídnout?

Hlavním nedostatkem je úbytek mladých občanů z důvodu absence volných stavebních parcel. Dalším problémem se jeví nedostatek pracovních příležitostí a nedostatečně finančně ohodnocená pracovní místa v okolí. Naopak obec může nabídnout školní vzdělávání pro předškolní a školní děti, dále sportovní vyžití na novém multifunkčním hřišti, bezpečnost a klidné soužití.

Existuje plán územního rozvoje obce?

Existuje. V současné době probíhá architektonická studie a po ní bude následovat jednání s vlastníky o odprodeji části jejich pozemků na zbudování příjezdových komunikací a inženýrských sítí. Tento proces bude však velmi náročný a zdlouhavý kvůli neochotě některých současných vlastníků k odprodeji části svých pozemků obci z důvodu zajištění obslužné komunikace a chodníků k budoucím nemovitostem.

- Rozhovor č. 3 se zastupitelkou obce Tučapy

Vaše zvolení do funkce zastupitelky bylo na základě preferenčních hlasů nebo zvolením kandidátky?

Vlivem preferenčních hlasů.

Jak Vaše strana tvořila kandidátku?

Byla jsem v kandidátce, kde byl starosta jako leader, který nabíral lidi a některé i do počtu.

Jakým způsobem obec podporuje místní spolky (Spolek dobrovolných hasičů Tučapy a Dvorce, Myslivecký spolek a sportovní klub)?

Obec spolkům poskytuje především finanční pomoc, možnost výdělku prostřednictvím brigád. Zajišťuje spolkům pěkné zázemí, viz výstavba hřiště. Obec také přispívá na jejich vybavení a podporuje i kulturní činnost spolků.

Co naopak vykonávají místní spolky prospěšného pro obec?

Spolky zajišťují především kulturu, pomáhají ale i při krizových akcích viz hasiči, vysazují stromky v obecních lesích, staví oplocenky a udržují tradice.

Co si myslíte o dopravní obslužnosti, zdravotní péči a péči o seniory v obci?

Dopravní obslužnost v obci je dle mého názoru špatná, ráno do města, odpoledne z města a o víkendu je téměř nulová.

Co se týče zdravotní péče, tady vidím také nedostatek. Dříve v Tučapech působil zubař, gynekolog, dětský lékař. Dnes už zde ordinuje pouze obvodní lékař, a to pouze jeden den v týdnu.

Co se týče péče o seniory, dříve se konaly setkání s důchodci, dnes se organizují pouze kulturní akce v podobě dechové hudby. Důchodcům obec daruje na Vánoce finanční příspěvek v částce 500 Kč, ale s tím, že důchodce musí být ve věku nad 75 let a posuzuje se zde např. to, zda žije člověk sám nebo ve společné domácnosti. Obec přispívá také na rozvoz obědů pro seniory. V neposlední řadě se obec zasazuje za zavřený domov pro seniory v Tučapech, který je ve vlastnictví kraje a požaduje po obci finanční částku.

Při rozhodování jako zastupitelé jednáte v rozporu nebo se spíše shodujete?

Při jednání se většina zastupitelů přiklání k návrhu usnesení, které připraví rada obce. Někdy to také bývá vlivem toho, že nemá zastupitel dost informací.

Co vidíte v obci jako hlavní nedostatek?

Ve Dvorcích vidím nedostatek pracovních příležitostí a nedostatek zdravotní péče. Je zde málo kulturních akcí, málo se lidé setkávají, viz zavřená hospoda. V Brandíně je založený Brandlínský spolek okrašlovací, který drží hlavně rekreanti z Prahy. V Tučapech pak jako hlavní nedostatek vnímám absenci lékaře, nedostatek chodníků, a prakticky nulová možnost získat stavební parcelu.

- Rozhovor č. 4 s radním obce Tučapy

Co dělá obec Tučapy prospěšného, aby přilákala nové mladé obyvatele?

Rada obce schválila na svém loňském zasedání záměr obce v rámci střednědobého rozvoje. Tento záměr je zaměřen na rozvoj obce s ohledem na nabídky nového bydlení pro mladé občany. Realizace bude možná formou individuální výstavby rodinného domu, nebo „startovacího“ obecního bytu. Již byla zadána projekční studie na zasilování vytipované lokality, která je vhodná pro stavební parcely pro individuální výstavbu rodinných domů. Na základě dotačního programu pro rozvoj venkova, jehož administrátorem je Jihočeský kraj byl v letošním zahájen projekt na rekonstrukci a s tím spojenou přestavbu bývalého zdravotního střediska na „startovací“ obecní byty. V současnosti je zahájeno výběrové řízení, z něhož vyjde vítězný uchazeč na realizaci projektu.

Jaké projekty se obci za poslední roky podařilo zrealizovat?

V roce 2021 byl z dotačního titulu Ministerstva pro místní rozvoj v loňském zahájen projekt „PROJEKT REGENERACE ÚZEMÍ BROWNFIELDU V OBCI DVORCE“ Předmětem plnění veřejné zakázky je demolice stávajícího objektu brownfieldu a následného vybudování míst aktivního a pasivního odpočinku včetně odpovídajícího hygienického a sociálního zázemí pro místní občany. V roce 2021 byl zahájen a také ukončen projekt za společného spolufinancování Evropskou unií v rámci Integrovaného regionálního operačního programu z Evropského fondu regionálního rozvoje prostřednictvím MAS Česká Kanada „REKONSTRUKCE CHODNÍKU V OBCI TUČAPY U SOBĚSLAVI ČÁST A“. Obsahem předkládaného projektu je rekonstrukce nevyhovujícího chodníku. Cílem projektu je dobudovat ucelenou síť tras pro nemotorovou dopravu při respektování požadavků pro osoby tělesně postižené (bezpečnost, bezbariérovost) a zvýšit úroveň veřejné dopravní infrastruktury, což přispěje k nárůstu využití udržitelných forem dopravy. V roce 2020 byl na základě dotační politiky ČR a EU zaměřené na snižování energetické náročnosti budov za pomoci finančních zdrojů České republiky prostřednictvím Ministerstva financí ČR zrealizován náročný projekt „OBNOVA TECHNICKÉ ZÁKLADNY ZŠ TUČAPY“. Jednalo se o technickou obnovu stávajícího objektu Základní školy a Mateřské školy v obci Tučapy. Projekt řešil výměnu PVC podlah v učebnách a na chodbách, instalaci řízeného větrání s rekuperací tepla, instalaci chlazení a výměna zdroje tepelné energie na vytápění. V roce 2019 byl zrealizován projekt Ministerstva pro místní rozvoj z podprogramu "Podpora obnovy a rozvoje venkova pro rok 2019" „PROVEDENÍ OBNOVY ŠKOLNÍHO HŘIŠTĚ

VČETNĚ ZÁZEMÍ A SOCIÁLNÍHO ZAŘÍZENÍ SLOUŽÍCÍ PRO HODINY TĚLESNÉ VÝCHOVY ZÁKLADNÍ ŠKOLY A MATEŘSKÉ ŠKOLY TUČAPY“.

Jaké projekty obec Tučapy má do budoucna v plánu realizovat?

V letošním roce bude pokračovat realizace projektu „REKONSTRUKCE CHODNÍKU V OBCI TUČAPY U SOBĚSLAVI ČÁST B“. V letošním roce bude zahájen projekt za přispění finančních prostředků Jihočeského kraje „OPRAVA VEŘEJNÉ BUDOVOY OBCE“, jehož cílem je hospodářský rozvoj obcí, stavební obnova obytných a hospodářských objektů, obnova a výstavba občanské vybavenosti, technické infrastruktury a péče o krajinu. V rámci tohoto projektu bude probíhat rekonstrukce obytných obecních bytů pro mladé rodiny. Plánovaným projektem v rámci dotačního titulu Operačního programu životního prostředí, je Programu energetických úspor veřejných budov – opatření vedoucí ke snížení energetické náročnosti. V rámci tohoto projektu by se měla realizovat fotovoltaická elektrárna na střeše tělocvičny místní Základní a Mateřské školy v Tučapech. Tímto opatřením se výrazně sníží energetická náročnost této budovy s ohledem na narůstající ceny elektrické energie. Tento projekt je vzhledem k dlouhodobému časovému horizontu realizace připraven pro nově zvolené obecní zastupitele.

Co aktuálně vnímáte v obci jako hlavní nedostatek?

Jako významné hledisko vnímám nedostatečnou veřejnou dopravní obslužnost mezi obcí a nejbližším městem, potažmo okresním městem. Velké časové intervaly mezi dopravními linkami autobusových spojů a tím i spojené čekací intervaly na jednotlivé spoje. Jako příklad bych uvedl návštěvu lékaře (ranní vyšetření), nebo nákup léků v lékárně či návštěva úřadu. Čekací doba je až do odpoledních hodin, kdy se vrací zpět do obce ranní autobusový spoj. Další potenciální problém vyvstává ze strany České pošty, která se chystá předat provoz místní pobočky soukromému subjektu. Tento krok je vnímán ze strany rady obce dosti negativně s ohledem na reference z okolních obcí, kde je již tato služba provozována. Proto probíhají intenzivní jednání mezi dotčenými subjekty. V neposlední řadě vlivem dostavby železničního koridoru a dlouhodobé kůrovcové kalamity evidujeme navýšení provozu, a i rychlosti nákladních automobilů na hlavním průtahu obcí. To se negativně odráží v bezpečnosti chodců, a hlavně školních dětí. Dalším negativním faktorem nárůstu dopravy je i poškozování vozovky vlivem přetěžovaných nákladních vozidel. Tento nevyhovující stav je řešen trvale s policií ČR a Centrem služeb pro silniční dopravu Ministerstva dopravy ČR.

V obci Tučapy je nevyužitý objekt, který v minulosti sloužil jako domov pro seniory. Je zde šance na znovuoobnovení domova pro seniory?

Na základě Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025 je zámek v obci Tučapy zařazen do seznamu poskytovatelů sociálních služeb Jihočeského kraje. Historicky v tomto objektu již sociální služby byly. Z důvodu transformace se klienti přesunuli do zařízení, které kvalitativně lépe vyhovovalo současným standardům. Tento objekt bude Jihočeským krajem převeden zpět do majetku obce za následujících podmínek:

- provozovatelem bude obec, a to buď organizační jednotkou obce, nebo zřízenou příspěvkovou organizací obce,
- externí dodavatel (formou PPP projektu, nebo veřejnou soutěží na provozovatele)

V tomto případě je nutné ošetřit využívání majetku obce a dalších prostor zmiňované nemovitosti

Celý objekt musí projít celkovou rekonstrukcí, která spočívá v adaptaci na výše uvedený koncept. Celkově by bylo možné pro výše uvedený projekt využít dlouhodobé půjčky Evropské investiční banky pro inovativní sociální služby, jelikož se jedná o finančně velmi náročný projekt

Ovlivnila celosvětová pandemie Covid-19 hospodaření v obci Tučapy?

Současně závažná situace související se šířením pandemické nákazy SARS CoV-2 od března 2020 a návaznost na krizová opatření Vlády ČR měly, mají a budou mít „negativní“ vliv na příjmovou stránku rozpočtu obce. V roce 2020 došlo zásadním způsobem ke snížení daňových příjmů obce a s ohledem na opatření v roce 2021 propad daňových příjmů ještě zvýší. Zásadní propad v daňových příjmech zdaleka nepokryl „kompenzační“ příspěvek ze státního rozpočtu jako náhradu za koronavirové ztráty. Propad v daňových příjmech obce bude zásadní a ovlivňuje investice obce v současnosti realizované, ale i ty plánované. S ohledem na výše uvedené existuje vysoce pravděpodobné riziko nedostatečných vlastních zdrojů obce na dofinancování projektu v rozsahu dle projektové žádosti o dotaci, jehož dopad bude pro obec vysoce významný. Dopad rizika nedostatečných vlastních zdrojů představuje např. nedokončení projektu, nutnost zadlužení obce, nemožnost investovat do dalších nezbytných projektů (opravy komunikací, vodovod), zmrazení rozvoje obce na několik let. Současně si obec uvědomuje nevyhovující, havarijní materiálově-technický stav objektu, který představuje i bezpečnostní riziko pro obyvatele obce. Z výše uvedených důvodů se obec snažila najít kompromisní řešení mezi věcným a finančním rozsahem realizace akce

a finančními možnostmi obce s cílem zachování hlavní vize projektu, naplnění podmínek dotačního programu a parametrů projektu garantovaných v žádosti o dotaci. Tato skutečnost se negativně projevila hlavně v rozpracovaných projektech typu „PROJEKT REGENERACE ÚZEMÍ BROWNFIELDU V OBCI DVORCE“. Výsledkem řízení změny rozsahu projektu představuje návrh výše uvedené změny rozsahu projektu. Změna projektu spočívá v nahrazení některých dílčích částí projektu jinou ekonomičtější, hospodárnější variantou a v nahrazení materiálového provedení vybraných stavebních materiálů ekonomičtějším, efektivnějším a hospodárnějším řešením. Výše navrhovaná změna byla radou obce odsouhlasena a navržená změna koncepce projektu představuje efektivní, účelné a hospodárné vynaložení veřejných finančních prostředků, a to v souladu se zákonem o finanční kontrole.

- Rozhovor č. 5 se starostkou obce Dírná

Jak dlouho působíte ve funkci starostky?

Ve funkci starostky jsem dvě volební období, takže letos sedmým rokem.

Co Vás přimělo se angažovat do komunální politiky?

Tak asi to bylo zkusit něco jiného, pracovala jsem ve školství 32 roků, takže i takový to chtít něco změnit, co by mě naplňovalo.

Při Vaší volbě do funkce starostky jste o tuto pozici usilovala sama nebo jste měla konkurenty?

V té době byly sestavené 2 kandidátky teda před těmi dvěma volebními obdobími, měla jsem konkurenty, ale prostě na té kandidátce to takhle dopadlo a ta kandidátka zvítězila. V těch druhých volbách už byla jen jedna kandidátka.

Jak jste sestavovala kandidátní listinu?

Kandidátní listinu jsem sestavovala tak, že jsem chodila po mých známých. Nejdřív jakoby u těch blízkých kamarádů, kamarádek a pak když se potřebovalo víc lidí tak jsem oslovila lidi, které jsem znala a bylo to docela jednoduché.

Myslíte si, že je problém sehnat 9 lidí na kandidátku?

Někdy to je problém vzhledem k tomu, že je tady 5 obcí, tak třeba ty jednotlivé malé obce, a to máme tři tak tam je to dost složité. V těch vesnicích jsou lidi starší a už se nechtějí moc angažovat. Z těch mladých už někdo v zastupitelstvu působil, ale třeba ho to svým způsobem neoslovilo, takže tam ten problém je. Devět lidí není problém v celku, ale když chci, aby

každá obec byla zastoupena v tom zastupitelstvu, tak to problém je.

Myslíte si, že zastupitelé mohou něco ovlivnit?

Myslím, si, že chci, aby něco ovlivňovali, proto volím i do té kandidátky zástupce z každé části obce. Chci, aby měla každá část obce svého zástupce a mohla do zastupitelstva vnášet potřeby lidí právě z té své vesnice.

Míváte pracovní schůze před veřejným zasedáním zastupitelstva?

Podle toho, co je potřeba projednat. Nemáme je často, ale jsou věci, které se musí předpřipravit, a proto je dobré mít tuhle schůzi před zastupitelstvem.

Jak často a v jakém počtu se schází zastupitelstvo obce?

Zastupitelstvo obce se schází řekla bych v docela 100% účasti. Bohužel za poslední 2 roky, kdy je tady covid bylo takových 70 %. Nikdy jsem neodvolávala zastupitelstvo, že by nás bylo málo. Posílám zprávu, že bude zastupitelstvo a chci zpětnou vazbu, jestli se budeme schopni sejít nebo nebudeme.

Při rozhodování jako zastupitelé jednáte v rozporu nebo se spíše shodujete?

Já mám pocit, že vždycky to téma je diskutabilní, každý má svůj názor a z 80-90 % se shodujeme.

Myslíte si, že je v Dírné aktivní volební účast?

Asi tak 60% aktivní volební účast. Jsou lidi, kteří nepřijdou. Když se bude jednat jak o komunální volby, tak volby do Senátu a tak podobně, tak si myslím, že na ty komunální volby bude účast vyšší.

Jakým způsobem obec podporuje místní spolky?

Místní spolky jsou tady tři, nejvíce aktivní jsou hasiči, a to máme dvě jednotky ve Lžíně a v Dírné. Podporujeme je finančními příspěvky nebo se snažíme doplnit hasičské potřeby. Když mají nějaké aktivity, tak se snažíme jako obec jim přispět buď propagačním materiálem nebo nějakou finanční částkou.

Co naopak vykonávají místní spolky prospěšného pro obec?

Když je potřeba oslovím je, a pomáhají třeba s opravou vody. Jsou velice ochotní, vyjedou, zavolám jim, jsou připravení. Takže například vykonávají práce údržby, práce sečení. Zkrátka jsou ochotní, nemám s tím problém.

Co se týče investic, přicházíte s nápady jen Vy jako starostka nebo se zapojují i členové zastupitelstva?

Je to asi oboustranné. Tím, že v tom žiji a ti ostatní zastupitelé jsou jen členy a nejsou v tom denním životě tady v kanceláři, tak spousta věcí jim možná i uniká. Takže mám takový plán, co bychom na další rok měli dělat. Vždycky se snažím, aby za tu obec přinesli nějaké nápady, dáme je dohromady. Ta realizace potom opravdu vychází ze mě a oni přinášejí tu iniciativu. Myslím si, že to je tak půl na půl. Určitě nejsou z toho vyčleněni, mají do toho, co říct, a i ty jejich názory se berou na vědomí.

Jsou významné projekty zdrojem polemik v zastupitelstvu?

Některé ano, to si myslím, že bychom se shodovali moc, ale ve směr, když se ty projekty vysvětlí, proč je to důležité, tak k tomu přistoupí, možná někdo negativně. Když vidím, že v zastupitelstvu je spousta lidí proti, tak se ten program vyřadí a jede se bez toho.

Myslíte si, že rozhodování ve Vaší obci je stejné jako např. v okolních obcích nebo se to něčím liší?

Nemám ponětí, protože jsem nebyla přítomna jinému zasedání, ale myslím si, že to bude asi podobné.

Využíváte dotace v rámci realizace obecních projektů?

Dotace využíváme. Využíváme je z různých ministerstev z Jihočeského kraje a jsme za ně rádi.

Jak hodnotíte spolupráci se státními orgány při realizaci projektů?

Je třeba si vybrat konkrétní osobu, která bude administrátorem příslušné dotace. Je to složitější a složitější. Myslím si, že nemít poradce, tak bychom to při naší práci nemohli dělat, protože jsme tady jen dvě a těch úkolů je spousta. Na to, aby se odvedla kvalitní dotace nebo podklady pro dotaci, si myslím, že je potřeba se nad tím zamyslet a dát to všechno dohromady. Každé ministerstvo potřebuje něco jiného, chce něco jiného a není to tak, že z roku na rok jsou stejné požadavky. Je to každý rok trochu jiné. Ve směr ta spolupráce si myslím, že je dobrá. Pokud zavolám, ministerstva reagují, vysvětlí. Nikdo není nepříjemný, vycházejí vstříc.

Jaká je úspěšnost v získávání dotací za poslední dva roky?

Myslím si, že tak okolo 70 % je úspěšnost v získávání dotací. Když například podáme 7 projektů, tak jich 5 nám vychází. Myslím si, že je to dobré, kdyžtak to zkusíme příští rok.

Buď ta žádost má nějaké chyby, nebo to bylo přečerpané. Snažíme se to hned na začátku, když je ten dotační titul, se tam přihlásit, naši teda dotační partneři nám to dělají.

Které velké projekty jste za pomoci dotací realizovali za poslední dva roky?

Velká dotace byla na revitalizaci zeleně tady ve všech obcích, ta byla okolo 2 milionů a teď jsme si zažádali o projektovou dokumentaci „prodloužení vodovodního řádu“ do třech obcí, které nemají vodu a jenom projektová dokumentace byla za 1 milion korun, takže tu jsme dostali a velká dotace, ale to už je několik let zpátky byla na multikáru ta byla také přes 2 miliony.

Jaké projekty plánujete za pomoci dotací realizovat v budoucnu?

Na příští rok plánujeme opravu třech silnic, což je vyčísleno přes 2 miliony. Dále máme naplánovanou opravu obecního úřadu, zateplení a bezbariérový přístup. Jsou tam dotace na kůrovce ale to jsou dotace takové jenom malé dotace a také je v plánu oprava hřbitovní zdi.

Jak si Vaše obec vede po finanční stránce?

Myslím si, že jsme spokojeni, výdaje nejsou tak vysoké a příjmy převyšují.

Co nejvíce finančně zatěžuje Vaši obec?

Nejvíce obec finančně zatěžuje komunální odpad. Zvedly se poplatky za popelnice, poplatky za kontejnery a za svoz. Návratnost tříděného materiálu je malá.

Bylo něco, co obec zadlužilo?

Obec nezadlužilo nic, nejsme zadluženi.

Co vidíte v obci jako hlavní nedostatek a co naopak si myslíte, že může obec nabídnout?

Hlavní nedostatek vidím v tom, že zde není škola a školka. V roce 2006 se obě instituce zrušily, i přesto že v roce 1990 jsem tady tu mateřskou školu založila ale nevím čím se to stalo, bylo tady málo dětí. Z jedné strany je to škoda ale z druhé strany, když tady bylo málo dětí tak to byla velká finanční zátěž pro obec. Takže jsem v rozporu, jestli je to škoda, nebo jestli je to dobře. Nicméně dnes si myslím, že se tu rodí hodně dětí a že bychom tu školku tady mohli mít, ale nedovedu to posoudit z té finanční stránky, jaká je to zátěž pro obec.

Myslíte si, že Vaše obec nabízí dostatečné množství pracovních příležitostí?

Ty pracovní příležitosti tady asi poklesly, vzhledem k tomu že už zde není JZD, kde bylo hodně lidí zaměstnaných a celkově byla zrušena živočišná a rostlinná výroba, už zde není to centrum. Jinak pan Wratislav nabízí pracovní příležitosti a pak je to odliv lidí do měst.

Ze statistik vyplývá, že ve Vaší obci je značný odliv mladší generace, co vnímáte jako hlavní problém? Je to způsobeno např. nedostatkem stavebních parcel, či nedostatkem pracovních příležitostí?

V obci je zaznamenán odliv mladé generace. Důvodem bude asi tady nedostatek parcel, nedostatek pracovních příležitostí, není tady školka a když obyvatelé jezdí do práce do Tábora, do Jindřichova Hradce, děti „odkládají“ po cestě to znamená, že využívají jiné mateřské školky nebo jiné základní školy. Nicméně teď připravujeme asi devět parcel, tak by se situace mohla zlepšit, ale já už ty sociální služby nenabídnu, už to tady jednou zmizelo a je to složité. Dnes možná je trend jít bydlet na tu vesnici, protože tím autem je vše dostupnější, takže nemám strach, že by ten příliv mladých lidí nebyl kvůli stavebním parcelám, ale nebude tady určitě kvůli pracovním příležitostem.

Jak hodnotíte členství v Dobrovolném svazku obcí Pod horou?

Myslím si, že je to dobře, že se nějak organizujeme, protože je potřeba vždycky nějak nahlédnout do práce jiných obcí, zkonzultovat věci a trošku i ty nesrovnalosti, které jsou a přicházejí a zatěžují starosty tak kdyby zůstaly zaklubený v té jedné kanceláři tak je to ubíjí. Kdežto když si můžou popovídat s někým a zjistí, že ti lidé mají také problémy, tak se to rozmělní a lepší se to stráví. Je dobré vědět, že tam někdo je, že se můžou věci konzultovat. Byly dobré dotace, kde to bylo společně a ten spolek působil jako celek. Dnes to Jihočeský kraj trošičku zpřísnil, změnil ty dotační pravidla, ale myslím si, že je to dobře.

- Rozhovor č. 6 s místostarostou obce Choustník

Jak dlouho působíte ve funkci místostarosty?

Druhé volební období, takže osmým rokem.

Co Vás přimělo se angažovat do komunální politiky?

Důvodů je víc, dělat věci jinak než předcházející vedení obce, mít pocit, že něco dělám pro celek atd.

Jakým způsobem jste sestavovali kandidátní listinu?

Žádným, u nás kandidoval jako nezávislý každý za sebe.

Myslíte si, že je problém sehnat 9 lidí na kandidátku?

Nevím, na malé obci spíše ano.

Míváte pracovní schůze před veřejným zasedáním zastupitelstva?

Ano.

Při rozhodování jako zastupitelé jednáte v rozporu nebo se spíše shodujete?

My se většinou nakonec shodneme, za což jsem rád.

Myslíte si, že je v Choustníku aktivní volební účast?

Ano, ale ne nijak moc navíc z průměru.

Co se týče investic, přichází s nápady jen starosta nebo se zapojují i členové zastupitelstva?

Většinou starosta, ale občas i jednotlivý zastupitelé i občané, poměr odhadem 80:10:10.

Jsou významné projekty zdrojem polemik v zastupitelstvu?

Ano významné investiční akce jsou zdrojem polemik, ale většinou se nakonec shodneme, za což jsem rád.

Využíváte dotace v rámci realizace obecních projektů?

Ano.

Jak hodnotíte spolupráci se státními orgány při realizaci projektů?

Bývá to papírový byrokratický boj, ale dnes je ten systém takto postaven, chcete-li peníze, úřadujete.

Jaká je úspěšnost v získávání dotací za poslední dva roky?

Vysoká. Odhadem 80 %.

Které velké projekty jste za pomoci dotací realizovali za poslední dva roky?

Kilometry chodníků, 2 dětská hřiště, odbahnění dvou rybníků, mnoho kilometrů nových obecních cest, nová technika, kompostárna, sběrné místo na odpad. Na něco jsem určitě zapomněl.

Jaké projekty plánujete za pomoci dotací realizovat v budoucnu?

Hlavně komunikace, které umožní prodávat nové stavební parcely. To je náš největší problém.

Jak si Vaše obec vede po finanční stránce?

Jsme dlouhodobě v plusu, nemáme ani korunu dluh.

Co nejvíce finančně zatěžuje Vaši obec?

Od roku 2014 se nenavýšily státní příspěvky od státu. Přitom inflace peníze neskutečně zdevalvovala. Reálně dnes máme peněz možná o 50 % méně, než před osmi lety. S bídou na základní provoz. Nás naštěstí zachraňují výdělky z hradu Choustník, který je obecní a vydělává. Co neuděláte z dotací, to není.

Bylo něco, co obec zadlužilo?

Ne.

Co vidíte v obci jako hlavní nedostatek a co naopak si myslíte, že může obec nabídnout?

Jako nedostatek v obci u nás vnímám určitě rozpadající se zámek na náměstí, který je ale v soukromých rukou a my přes veškerou snahu s tím nejsme schopni nic udělat. Obec nabízí pro turisty hrad. Pro budoucí obyvatele MŠ, ZŠ do 9. třídy, obchod, pekárnu, pracovní příležitosti, ... bohužel ne dostatek parcel.

Ze statistik vyplývá, že ve Vaší obci je značný odliv mladší generace, co vnímáte jako hlavní problém? Je to způsobeno např. nedostatkem stavebních parcel, či nedostatkem pracovních příležitostí?

Nedostatek stavebních parcel, děláme na tom, ale bylo to 30 předcházejících let naprosto ignorováno.

Jak hodnotíte členství v Dobrovolném svazku obcí Pod horou? Čerpá Vaše obec určité benefity?

Členství je fajn. Pan starosta Novák z Tučap je mimořádně šikovný, svazek pod jeho vedením funguje velmi dobře. Získáváme třeba dotace na stavbu chodníků.